

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΞΣΤ'

ΤΕΥΧ. Α'

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14-115 21 ΑΘΗΝΑΙΤΗΛ. 72.18.308

1/15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1989

ΑΡΙΘ. 17

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Θεμέλιο τῆς «Διακηρύξεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ πολίτου», τὴν ὁποία παρουσίασεν ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάστασις, καὶ ὅλων τῶν προδρομικῶν μορφῶν τῆς Διακηρύξεως αὐτῆς, τίς ὁποῖες ὑπεμνήσαμεν στὸ προηγούμενο ἄρθρο μας, εἶναι ἀναμφιβόλως ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία περὶ ἀνθρώπου, γιὰ τὸν ὁποῖο ἔλεγεν ὁ ἱερός Ψαλμωδός, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Θεό: «Ἠλάττωσας αὐτὸν βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτὸν καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν Σου» (Ψαλμ. η', 5-9). Ὁ Παῦλος στὸν Ἄρειο Πάγο διεκήρυξεν, ὅτι «γένος ὑπάρχομεν τοῦ Θεοῦ» (Πράξ. ιζ', 29).

Τὴν Βιβλικὴ Ἀνθρωπολογία προβάλλει ὁ γάλλος φιλόσοφος Jacques Maritain (Μαριταιν) (1882-1973), ὅταν τονίζει ὅτι ὁ ἀνθρώπος «εἶναι ἓνα λεπτὸν τμήμα τῆς ὕλης, πού συγχρόνως εἶναι καὶ ἓνα σύμπαν, ἓνας ἐπαίτης, πού εἶναι μέτοχος στὸ ἀπόλυτον ὄν, θνητὴ σάρκα, πού ἡ ἀξία τῆς εἶναι αἰώνια, καὶ ἓνα πολὺ μικρὸ κομμάτι ἄχυρο, πού μέσα του μπαίνουν οἱ οὐρανοί... Ὁ ἀνθρώπος εἶναι ἡ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ἱερότητά τῆς καὶ τὰ δικάιά τῆς ἀνήκουν στὴν τάξι τῶν φυσικῶς ἱερῶν πραγμάτων, πού φέρουν τὴ σφραγίδα τοῦ Πατέρα τῶν ὄντων καὶ πού ἔχουν μέσα σ' Αὐτὸν τὸ τέλος καὶ τὴν κίνησί τους»²¹.

21. Jacques Maritain, Ἡ κατάκτηση τῆς ἐλευθερίας, μτφρ. Τατιάνας Ρούφου, περ. «Ἀκτίνες», ἔτος 1946, σ. 38.

Ὅλες αὐτὲς οἱ διαβεβαιώσεις γιὰ τὸ μεγαλεῖο τοῦ ἀνθρώπου ἔχουν ὡς θεμέλιο τὴν διδασκαλία, ὅτι ὁ ἀνθρώπος ἐπλάσθη «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ» (Γεν. α', 26-27). Τὸ «κατ' εἰκόνα» ἔχει ὄντολογικὴ σημασία καὶ δείχνει ὅτι εἴμεθα λογικὰ καὶ ἐλεύθερα ὄντα καὶ ἔχομε «τὸ νοερὸν καὶ τὸ αὐτεξούσιον» (Ἰωάννης Δαμασκηνός)²², ἐνῶ τὸ «καθ' ὁμοίωσιν» ἔχει δεοντολογικὸν χαρακτήρα καὶ ἀναφέρεται στὸν προορισμὸ τοῦ ἀνθρώπου, στὸ τί πρέπει νὰ γίνωμε. «Τὸ μὲν κατ' εἰκόνα» λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης, «τῆ κτίσει ἔχομεν· τὸ δὲ καθ' ὁμοίωσιν ἐκ προαιρέσεως κατορθοῦμεν. Ἐν τῇ πρώτῃ κατασκευῇ συνυπάρχει ἡμῖν τὸ κατ' εἰκόνα γεγενῆσθαι Θεοῦ· ἐκ προαιρέσεως ἡμῖν κατορθοῦται τὸ καθ' ὁμοίωσιν εἶναι Θεοῦ»²³. Τὸ «καθ' ὁμοίωσιν» λοιπὸν ἀναφέρεται στὴν ἀξιοποίησι τοῦ ἀνθρωπίνου αὐτεξουσίου, τῆς ἐλευθερίας, ἡ ὁποία κατὰ τὸν ἴδιον ἱερόν πατέρα εἶναι «ἰσόθεος» καὶ καθιστᾷ «θεοειδῆ τὸν ἀνθρωπον», ἀφοῦ «τὸ αὐτόκρατες τε καὶ ἀδέσποτον ἴδιόν ἐστι τῆς θείας μακαριότητος»²⁴. Καὶ κατὰ τὸν ἅγιο Κύριλλο Ἀλεξανδρείας «ἐλεύθερον τὸ θεῖον,

22. Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς ὀρθοδόξου Πίστεως, Β', Migne Ἐ.Π. 94, 920.

23. Γρηγορίου Νύσσης, Λόγος α' εἰς τὰ τῆς Γραφῆς ῥήματα «Ποιήσωμεν ἄνθρωπον...», Migne Ἐ.Π. 44, 273.

24. Γρηγορίου Νύσσης, Λόγος κατηχητικὸς ὁ μέγας, Migne Ἐ.Π. 45, 77.

πρὸς δὲ καὶ μεμόρφωτο» (ὁ ἄνθρωπος)²⁵. Ἡ ἀξιοποίησις τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας γίνεται μὲ ἐνέργειες ἀγαθές, σύμφωνα πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Δι' αὐτὸ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τονίζει: «Αὐτοῦ (τοῦ Θεοῦ) ἔσμεν ποίημα, κτισθέντες... ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῦ» (Ἐφ. β', 10).

Ἡ Βιβλικὴ Ἀνθρωπολογία γίνεται ἀκόμη λαμπρότερη μέσα στὰ πλαίσια τῆς Χριστολογίας καὶ Σωτηριολογίας, γιὰ τὶς ὁποῖες ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶναι ἀπλῶς τέκνα τοῦ Οὐρανοῦ Πατρός, ὁ Ὅποιος «τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους» (Ματθ. ε', 45), ἀλλὰ ἔχουν καὶ ψυχὴν, ἢ ὁποῖα εἶναι πολυτιμότερα ὅλου τοῦ ὄρατοῦ κόσμου, τῆς ὁποίας δὲν ὑπάρχει ἀντάλλαγμα (Μαρκ. η', 36-37). Ὅποιοσδήποτε ἄνθρωπος, ὑγιής ἢ ἀσθενής, ἐνάρετος ἢ ἀμαρτωλὸς ἔχει ψυχὴν μὲ αἰώνιον προορισμό, ψυχὴν, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ὁ Χριστὸς ἦλθεν εἰς τὴν γῆν, ἀπέθανεν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ καὶ ἀνέστη. Ἡ σωτηρία μας κατέστη δυνατὴ, διότι δὲν ἐλυτρώθημεν ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ» (Α' Πέτρ. α', 18-19). Χαρακτηριστικῶς τονίζει ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος: «Οὐ καταφρονῶ ἀνθρώπου· κὰν εἷς ᾖ, ἀνθρωπὸς ἐστὶ τὸ περισπούδαστον τοῦ Θεοῦ ζῶν· κὰν δοῦλος ᾖ, οὐκ ἐστὶ μοι εὐκαταφρόνητος· κὰν εἷς ᾖ, ἀνθρωπὸς ἐστὶ, δι' ὃν οὐρανὸς ἐτανύσθη καὶ ἥλιος φαίνει καὶ σελήνην τρέχει καὶ ἄηρ ἐξεχύθη καὶ πηγαὶ βρῦουσι καὶ θάλαττα ἠπλώθη καὶ προφῆται ἐπέμφθησαν καὶ νόμος ἐδόθη. Καὶ τί δὴ πάντα λέγειν; δι' ὃν ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος ἐγένετο. Ὁ Δεσπότης μου ἐσφάγη καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐξέχεεν ὑπὲρ ἀνθρώπου· κἀγὼ καταφρονῆσαι ἔχω; Καὶ ποῖαν ἔχω συγγνώμην;»²⁶.

Ἡ ἀνθρωπολογικὴ αὐτὴ διδασκαλία τοῦ

Χριστιανισμοῦ ὑπῆρξε τὸ ἄριστο πλαίσιο καὶ θερμοκήπιο, μέσα στὸ ὁποῖο γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος ἐνεφανίσθησαν οἱ ἀρχές τῆς ἀδελφότητος, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἰσότητος, τὶς ὁποῖες ἐσφετερίσθη καὶ ἐπροπαγάνδισε — θεωρητικῶς — ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάστασις.

Τὸ πνεῦμα τῆς ἀδελφότητος τῶν ἀνθρώπων ἀνεπτύχθη διὰ τῆς διαδόσεως τῆς διδασκαλίας καὶ ἐμπράκτου ἐφαρμογῆς τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης. «Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ» (Α' Ἰωάν. δ', 16). Διὰ τῆς ἀγάπης ὁ ἄνθρωπος μιμεῖται τὸν οἰκτίρμονα οὐράνιον Πατέρα (Λουκ. στ', 36) καὶ θεωρεῖ ὅλους ἀδελφοὺς τοῦ Χριστοῦ (Ματθ. κε', 40). Ἡ χριστιανικὴ ἀδελφότης ἔχει ἀπαράμιλλο πλάτος καὶ βάθος, διότι περιλαμβάνει καὶ αὐτὴν τὴν ἀγάπην πρὸς τοὺς ἐχθροὺς (Ματθ. ε', 44) καὶ ἔχει προσωπικὸν χαρακτῆρα, ὑπὸ τὴν ἐννοια, ὅτι τὸ ἀντικείμενον αὐτῆς εἶναι ἡ προσωπικότης τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος νοεῖται ὡς εἰκὼν τοῦ Θεοῦ. Ἐπὶ πλέον ἔχει παγκόσμιον καὶ πανανθρώπινον χαρακτῆρα, πὺ ἀγνοεῖ φυλετικὰς, ἐθνικὰς, θρησκευτικὰς ἢ ἄλλας διακρίσεις καὶ ὑπερπερὶ τὰ ὁποιαδήποτε τοπικὰ ἢ χρονικὰ πλαίσια. Ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη, ἢ ὁποῖα ἔχει ἀδιάσπαστο σύνδεσμο ὄχι μόνον μὲ τὴν πηγαία καὶ αὐθόρμητη ἀνιδιοτέλεια, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν αὐταπάρνησιν καὶ αὐτοθυσίαν, δὲν εἶναι ἀναιμικὴ θεωρία, ἀλλὰ ζωντανὴ πραγματικότης, πὺ ἔχει νὰ παρουσιάσῃ μυριάδες ἡρώων, οἱ ὁποῖοι ἀκολουθοῦν στὰ ἴχνη τοῦ Κυρίου, πὺ ἐθυσιάσθη ὑπὲρ ἡμῶν²⁷.

Ἐπειτα ἡ ἀληθινὴ ἐλευθερία προεβλήθη κατ' ἐξοχὴν ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ. «Ὁ δὲ τὸ Πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία» (Β' Κορ. γ', 18). Κατὰ τὴν χριστιανικὴ διδασκαλία, εἴμεθα ἐλεύθεροι ἀκόμη καὶ νὰ ἐνεργήσωμεν ἐναντίον τοῦ Θεοῦ. Ὁ Χριστιανισμὸς σέβεται τὴν ἐλευθερία αὐτῆ. Οἱ ἐκφράσεις τοῦ Κυρίου «εἴ τις (ὅστις) θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν» (Ματθ. ιστ', 24· Μάρκ. η', 34 καὶ Λουκ. θ', 23), «εἴ θέλεις τέλειος

25. Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, Γραφρὰ εἰς τὴν Γένεσιν, Migne Ἐ.Π. 69, 24. Περισσότερα περὶ τῆς πατερικῆς διδασκαλίας διὰ τὸ ἀκατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν» βλ. Παναγιώτου Ν. Τρεμπέλα, Δογματικὴ τῆς Ὁρθόδοξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τόμ. 1, Ἀθῆναι, 1959, σ. 488-494.

26. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Λόγος εἰς τὸν σεισμὸν καὶ εἰς τὸν Πλούσιον καὶ εἰς τὸν Λάζαρον, καὶ πόθεν ἡ δουλεία ἐγένετο, Migne Ἐ.Π. 48, 1029.

27. Παναγιώτου Μπρατσιώτου, Τὸ νόημα τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, Ἀθῆναι, 1956, σ. 12-16. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἱστορία καὶ Θεωρία τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Κοινωνικῆς Διακονίας, Ἀθῆναι, 1985, σ. 29-30.

εἶναι» (Ματθ. ιθ', 21) κ.λπ. ἀποδεικνύουν, ὅτι ἡ ἀποκάλυψις τῆς θείας αὐθεντίας καὶ ἡ ἀπολυτρωτικὴ ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἀποδεικνύει ἡ ἱστορία τοῦ ἔργου τῆς σωτηρίας, δὲν σημαίνουν ἐξαναγκασμό, καταπιεστικὴν ἄσκησι καὶ κατάχρησι ἐξουσίας καὶ στέρησι τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου πρὸς αὐτοκαθορισμὸ καὶ αὐτοπροσδιορισμὸ. Ἀντιθέτως («ἡ αὐθεντία τοῦ Θεοῦ προϋποθέτει διαλογικὴ σχέσι ἐπικοινωνίας, καταφασκομένη καὶ ἐλεύθερη ἐξάρτησι, ἐτοιμότητα πρὸς ἀβίαστη ὑπακοὴ στὸ θεῖο θέλημα ἢ ἀπόκρουσι αὐτοῦ. Ἡ ὑπακοὴ αὐτὴ δὲν εἶναι ἡ ὑπακοὴ τῆς μηχανῆς, οὔτε προϋποθέτει ἔλλειψι πρωτοβουλίας ἢ ἐλευθέρας ἀποφάσεως. Ἡ ὑπακοὴ αὐτὴ, πού προϋποθέτει αὐτοπροαίρετη ἀπάντησι τοῦ ἀνθρώπου στὰ ἀποκαλυπτικὰ μηνύματα τοῦ Θεοῦ καὶ στὶς σωτηριώδεις βουλές Του, σημαίνει εἰδολογικὴν αὐτονομία ἐναντι τοῦ ἑτερονόμου περιεχομένου» τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως, τὸ ὅποιο, ὅταν γίνεται δεκτὸ ἐλευθέρως ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως, «ἔλκει, διαφωτίζει, ἐκδιώκει τὴ δειλία καὶ ἐμπνέει ἐμπιστοσύνη, θάρρος καὶ βεβαιότητα γιὰ τὴν πνευματικὴ νίκη καὶ πρόοδο»²⁸.

Ἡ ἀνθρωπολογικὴ διδασκαλία τοῦ Χριστιανισμοῦ θεμελιώνει καὶ τὴν ἀρχὴ τῆς ἰσότητος. Ἐν Χριστῷ πάντες οἱ ἄνθρωποι ὀντολογικῶς εἶναι ἴσοι καὶ μόνον ἐξ ἐπόψεως κοινωνικῶν καὶ πολιτιστικῶν λειτουργημάτων διακρίνονται μεταξύ τους. «Οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἔστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Γαλ. γ', 28· πρβλ. καὶ Κολ. γ', 11: «Οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός»). Μέσα στὴν ὠραία αὐτὴ ἀτμόσφαιρα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ ἄνθρωπος περιφρονημένος. Ὀλόκληρο τὸ οἰκοδόμημα τῆς Ἐκκλησίας θεμελιώνεται ἐπὶ τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐπὶ τοῦ σεβασμοῦ, ὁ ὁποῖος ὀφείλεται στὴν

28. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἐκκλησία καὶ Διάλογος, Ἀθήνα 1985, σ. 10-11.

ἀνθρωπίνῃ προσωπικότητι αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν, ἀσχέτως πρὸς τὴν θέσι τοῦ ἀνθρώπου μέσα στὴν κοινωνία καὶ στὸ κράτος καὶ ἀσχέτως πρὸς τὶς ὑπηρεσίες, τὶς ὁποῖες αὐτὸς προσφέρει. Γιὰ τὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία κατεργάζεται τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων, ἀκόμη καὶ ἓνας ἐγκληματίας ἢ ἓνας ψυχοπαθὴς εἶναι ἄξιος σεβασμοῦ. Τὸ «ἀπολωλὸς» πρόβατο ἔχει τὴν ἰδία ἀξία, τὴν ὁποία ἔχουν καὶ τὰ «ἐνενήκοντα ἑνέα», καὶ εἶναι μεγάλη ἡ «χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἑνέα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρεῖαν ἔχουσι μετανοίας» (Λουκ. ιε', 4 καὶ 7). Ἡ μετάνοια ἐνὸς μελλοθανάτου ληστοῦ εἶναι γεγονὸς χαρμόσυνο, ἔστω καὶ ἐὰν αὐτὸς δὲν προσφέρῃ τίποτε στὴν κοινωνία²⁹. «Οἱ ἀνεξαιρέτως οἱ ἄνθρωποι, ἀνεξαρτήτως φυλῆς ἢ φύλου ἢ χρώματος, εἶναι ἀντικείμενα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ καὶ καλοῦνται νὰ ἀγαποῦν καὶ νὰ ὑπηρετοῦν Αὐτόν.

Στὸ ἐπόμενο τεῦχος θὰ ὀλοκληρώσωμε τὸ θέμα τῆς προβολῆς τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων διὰ τῆς δειγματοληπτικῆς ἱστορικοσυγκριτικῆς ὑπομνήσεως μερικῶν συγκεκριμένων στοιχείων.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

29. Towards a christian civilization, ἐκδ. «Δαμασκοῦ», Ἀθήνα, 1950, σ. 107. Karl Weiss, Die Erziehungslehre der drei Kappadozier, Freiburg im Breisgau 1903, σελ. 25 ἐξ. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Οἰκοδόμοι πολιτισμοῦ, ἐν Ἀθήναις 1965, σ. 93.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ

Ι Ω Β

✦ Ἡ ζωὴ καὶ τὰ πάθη του ✦

(Τόμοι Α' καὶ Β')

Κυκλοφορεῖ ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις
τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας
Σελίδες 366 καὶ 302. Δραχ. 700 ἕκαστος.

Η ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ ΑΠΟΔΕΙΚΝΥΕΙ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ*

ΠΙΝΑΞ ΧΩΡΙΩΝ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Α) ΠΡΟΦΗΤΙΚΩΣ: ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΛΙΑΝ ΔΙΑΘΗΚΗΝ

Ο Προφήτης Δανιήλ

(Ὁ ράματα τοῦ Προφήτου Δανιήλ
διὰ τὸν Ἑλληνα Μακεδόνα Βασι-
λέα Μέγα Ἀλέξανδρον).

8.8 «Καὶ ὁ τράγος τῶν αἰγῶν ἐμεγαλύνθη ἕως
σφόδρα, καὶ ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτὸν συνετρίβη τὸ κέρασ
αὐτοῦ τὸ μέγα, καὶ ἀνέβη ἕτερα κέρατα τέσσαρα ὑπο-
κάτω αὐτοῦ εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τοῦ οὐρανοῦ».

8.15 «Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἰδεῖν με, ἐγὼ Δανιήλ,
τὴν ὄρασιν καὶ ἐζήτουν σύνεσιν, καὶ ἰδοὺ ἕστη ἐνώπιον
ἐμοῦ ὡς ὄρασις ἀνδρός».

8.16 «Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀνδρός ἀναμέσον τοῦ
Οὐβάλ, καὶ ἐκάλεσε καὶ εἶπε Γαβριήλ, συνέτισον ἐκεῖ-
νον τὴν ὄρασιν».

8.19 «Καὶ εἶπεν ἰδοὺ ἐγὼ γνωρίζω σοὶ τὰ ἐσό-
μενα ἐπ' ἐσχάτων τῆς ὀργῆς· ἔτι γὰρ εἰς καιροῦ πέρασ
ἡ ὄρασις».

8.20 «Ὁ κριός, ὃν εἶδες, ὃ ἔχων τὰ κέρατα Βα-
σιλεὺς Μήδων καὶ Περσῶν».

8.21 «Ὁ τράγος τῶν αἰγῶν Βασιλεὺς ΕΛΛΗ-
ΝΩΝ· καὶ τὸ κέρασ τὸ μέγα, ὃ ἦν ἀναμέσον τῶν
ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, αὐτός ἐστιν ὁ Βασιλεὺς ὁ Πρῶτος».
(ἐννοεῖ δηλαδὴ τὸν Μέγα Ἀλέξανδρον).

8.22 «Καὶ τοῦ συντριβέντος, οὗ ἕστησαν τέσσαρα
κέρατα ὑποκάτω, τέσσαρες βασιλεῖς ἐκ τοῦ ἔθνους αὐ-
τοῦ ἀναστήσονται καὶ οὐκ ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ».

(Οἱ διάδοχοι τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου τέσσαρες
Βασιλεῖς).

Β) ΙΣΤΟΡΙΚΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΛΙΑΝ ΔΙΑΘΗΚΗΝ (ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΦΙΛΙΠΠΟΣ, ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ, ΑΝΤΙΟΧΟΣ ΕΛΛΗΝΕΣ)

Α' ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ.

Α.1. «Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ πατάξαι Ἀλέξανδρον
τὸν Φιλίππου τὸν Μακεδόνα, ὃς ἐξῆλθεν ἐκ τῆς γῆς

Χεττειμί, καὶ ἐπάταξε τὸν Δαρσίον Βασιλέα Περσῶν
καὶ Μήδων καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ πρότερος ἐπὶ
τῇ Ἑλλάδα».

Α.3. «Καὶ διῆλθεν ἕως ἄκρων τῆς γῆς καὶ ἔλαβε
σκῦλα πλήθους Ἑθνῶν. Καὶ ἠσύχασεν ἡ γῆ ἐνώπιον
αὐτοῦ, καὶ ὑψώθη, καὶ ἐπήρηθη ἡ καρδία αὐτοῦ».

Α.7. «Καὶ ἐβασίλευσεν Ἀλέξανδρος ἔτη δώδεκα
καὶ ἀπέθανε».

Α.10. «Καὶ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῶν ρίζα ἀμαρτωλὸς
Ἀντίοχος Ἐπιφανής, υἱὸς Ἀντιόχου Βασιλέως, ὃς ἦν
ὄμνηρα ἐν τῇ Ρώμῃ καὶ ἐβασίλευσεν ἐν ἔτει ἑκατοστῷ
καὶ τριακοστῷ καὶ ἐβδόμῳ Βασιλείας Ἑλλήνων».

Γ) ΙΣΤΟΡΙΚΩΣ: ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΙΝΗΝ ΔΙΑΘΗΚΗΝ ΜΕ ΤΑΣ ΟΜΩΝΥΜΟΥΣ ΛΕΞΕΙΣ (ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ)

1. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

ΠΡΑΞΕΙΣ

16.9 «Διαβάσ εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν».

16.10 «Ὡς δὲ τὸ ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσα-
μεν ἐξελεῖν εἰς τὴν Μακεδονίαν, ... ὅτι προσκέκληται
ἡμᾶς ὁ Κύριος εὐαγγελίσασθαι αὐτούς».

16.12 «Ἐκείθεν τε εἰς Φιλίππους, ἥτις ἐστὶ πρῶ-
τη τῆς μερίδος τῆς Μακεδονίας πόλις κολωνία».

18.5 «Ὡς δὲ κατήλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὃ τε
Σίλασ καὶ ὁ Τιμόθεοσ συνέιχετο τῷ πνεύματι ὁ Παῦ-
λοσ».

19.21 «Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλοσ
ἐν τῷ πνεύματι διελθεῖν τὴν Μακεδονίαν».

19.22 «Ἀποστείλασ δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο
τῶν διακονούντων αὐτῷ Τιμόθεοσ καὶ Ἐραστοσ».

20.1 «Καὶ ἀσπασάμενοσ ἐξῆλθε πορευθῆναι εἰς
Μακεδονίαν» (ὁ Παῦλοσ).

20.3 «Ἐγένετο γνώμη τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μα-
κεδονίας».

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ

15.26 «Εὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα
κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι».

Α' ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

16.5 «Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶσ, ὅταν Μακεδονία
διέλθω Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι».

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 634 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 16 τεύχους

Η ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΝΙΚΑΝΟΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΕΙΜΗΛΙΟΦΥΛΑΚΙΟΝ ΑΥΤΗΣ(*)

302. (Λευρία 1784). Ἡ θεία καὶ ἱερὰ Ἀκο-
λοῦθία τοῦ Ἁγίου Ἱερομάριτος
Ἐλευθερίου, ψαλλομένη κατὰ τὴν δεκάτην
πέμπτην τοῦ Δεκεμβρίου. Ἐρανισθεῖσα μὲν ὑπὸ τοῦ
ἱεροσοφολογιοτάτου Κυρίου Ἀθανασίου τοῦ Παρίου,
διὰ προτροπῆς τοῦ τιμιωτάτου Κυρίου Χαλούδη Βα-
σιλείου Γκανῆ. Ἐκδοθεῖσα δὲ νῦν πρῶτον διὰ δαπά-
νης τοῦ λογιωτάτου Κυρίου Ἐλευθερίου Μιχαῆλ παρ'

οἷ καὶ εἰς τὴν Σεβασμίαν Μοῆν τοῦ ἱεροῦ ἀνειτέθη
Κλήμεντος, ὅπου ἡ πάντιμος Κάρα τοῦ Ἁγίου Ἐλευ-
θερίου εὐρίσκειται, ὑπὸ τὴν Ἐπαρχίαν δηλονότι, τοῦ
Πανιεροσοφολογιοτάτου Ἁγίου Πλαταμῶνος καὶ Λυ-
κοστομίου Κυρίου Διονυσίου. Ἐν Λευρίᾳ τῆς Σαξω-
νίας, ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τοῦ Σόμμερ αφπδ'. Ἐπισέλι-
δος εἰκὼν τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου.

Διαστάσεων 0,20X0,26. Σελ. 31. Βιβλιοδεσία
χαρτόδετος.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 638 τοῦ ὑπ' ἀρ. 16 τεύχους.

303. (; 1764). Ἀκολοῦθία τοῦ Ὁσίου

Β' ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

7.5 «Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν».

8.1 «Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν ἀδελφοὶ τὴν χάριν τοῦ
Θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις τῆς Μακε-
δονίας».

11.9 «Οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας».

ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

4.15 «Ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας».

Α' ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

1.7 «Ὡστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπους πᾶσι τοῖς πι-
στεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ».

1.8 «Ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ Κυ-
ρίου· οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ, ἀλ-
λὰ καὶ ἐν παντί τόπῳ».

4.10 «Εἰς πάντας τοὺς ἀδελφούς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ
Μακεδονίᾳ, παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί».

Α' ΤΙΜΟΘΕΟΝ

1.3,4. «Πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγ-
γείλῃς τισὶ μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν μηδὲ προσέχειν μύ-
θοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις».

2. ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ.

ΠΡΑΞΕΙΣ

16.9 «Ἀνὴρ τις ἦν Μακεδὼν ἐστῶς, παρακαλῶν
αὐτὸν καὶ λέγων (Διαβάς εἰς Μακεδονίαν)».

19.29 «Συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀριστάρχον
Μακεδόνας συνεκδήμους Παύλου».

27.2 «Ὅντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνοιο
Θεσσαλονικέως».

Β' ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

9.2 «Οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑ-

μῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν».

9.4 «Μήπως ἐὰν ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ
εὐρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους».

Δ) ΙΣΤΟΡΙΚΩΣ: Εἰς τὴν ΚΑΙΝΗΝ ΔΙΑΘΗΚΗΝ,
ΜΕ ΟΝΟΜΑΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ:
(ΝΕΑΠΟΛΙΣ, ΦΙΛΙΠΠΟΙ, ΑΜΦΙΠΟΛΙΣ,
ΑΠΟΛΛΩΝΙΑ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΒΕΡΟΙΑ).

ΠΡΑΞΕΙΣ

16.11,12 «Ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ τῆς Τρωάδος εὐ-
θυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθράκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νεά-
πολιν ἐκεῖθεν τε εἰς Φιλίππους».

17.1 «Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ Ἀ-
πολλωνίαν ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην».

17.10 «Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς νυκτὸς ἐξέ-
πεμφαν τὸν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροϊαν».

17.11 «Ὅδοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσ-
σαλονίκην».

17.13 «Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονικῆς
Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ
Παύλου ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ».

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α'

1.1. «Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ
Ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων...».

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β'

1.1. «Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ
Ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων...».

(Τέλος)

† Ὁ Ζιχων καὶ Νευροκοπίου ΣΠΥΡΙΔΩΝ

καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Θεοφάνους τοῦ Νέου Ἀσκητοῦ καὶ Θαυματουργοῦ, τοῦ ἀσκήσαντος ἐν τῷ ὄρει τῆς περιφήμου πόλεως Ναούσης, τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων. Ἐνετίησιν ἀψῆδ'.

Διαστάσεων 0,15X0,20. Σελ. 62.

304. (Ἀθήναι 186;). Ἀκολουθία τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἱερομάρτυρος καὶ Θαυματουργοῦ Μοδέστου Ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων, ἐν μηνί Δεκεμβρίῳ ΙΗ'. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Π. Β. Μωραϊτίνη, ἐν τῇ ὁδῷ Ἁγίου Μάρκου καὶ Μιλιάδου. Σελ. 23.

305. Ἀκέφαλον, ἀρχίζει ὡς ἐξῆς: Διήγησις Ἱερὰ καὶ ὠραία, διαλαμπάνουσα περὶ τῆς Θαυματουργοῦ εὐκλόνοιο τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῆς εὐρισκομένης ἐν τῇ σεβασμιά Μονῇ τῇ ἐπονομαζομένη τοῦ Πυρσοῦ, ἢ τοῦ Προσοῦ, καθ' ἣν παρασιταίνεται ἀπὸ πού, πῶς καὶ πότε πρὸς τὴν Ἑλλάδα γέγονεν. Ἔτι δὲ καὶ μερικῶν αὐτῆς θαυμάτων, σύντομος διήγησις. Ἐπισυνάπτεται ἀκολουθία τῆς Παναγίας Προσοῦ, μετὰ Παρακλητικοῦ Κανόνος. Σελ. 80.

306. (Βενετία 1784). Ἀκολουθία τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Κλήμεντος Ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας τοῦ ὁμολογητοῦ, ψαλλομένη μηνί Νοεμβρίῳ ΚΔ'. Συντεθεῖσα παρὰ τοῦ ἁγιοτάτου Ἀρχιεπισκόπου τῆς Αὐτῆς Βουλγαρίας Κυροῦ Δημητρίου τοῦ Χωματεινοῦ. Ἐνετίησιν ἀψῆδ' παρὰ Δημητρίῳ Θεοδοσίῳ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων. CON LICENZA DE SUPERIORI. Τυπογρ. σῆμα: ἐντὸς καλλιτεχνικοῦ πλαισίου δικέφαλος ἀετὸς ἔχων ἐκατέρωθεν αὐτοῦ τὰ ἀρχικά τοῦ ἐκδότου Δ. Θ. Σελ. 60.

307. (Βενετία 1790). Ἀκολουθία τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Διονυσίου Ἀρχιεπισκόπου Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Ζακυνθίου, ψαλλομένη τῇ ΙΖ' τοῦ Δεκεμβρίου Μηνός, συντεθεῖσα παρὰ Γεωργίου... ἀνδρὸν Ζακυνθίου τοῦ ἐλαχίστου ἐν Ἱεροδιακόνοις, καὶ ἀφιερωθεῖσα τῇ ἐκλαμπροτάτῃ καὶ περιβλέπτῳ Κοινότητι καὶ πολιτείᾳ Ζακύνθου. Τανῦν μεταπωθεῖσα καὶ μετὰ πλειστοῦς ἐπιμελείας διορθωθεῖσα. Ἐνετίησιν ἀψῆδ' παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων. CON LICENZA DE SUPERIORI. Τυπογρ. σῆμα: Μέλισσα ἔχουσα ἐκατέρωθεν αὐτῆς τὰ ἀρχικά τοῦ ἐκδότου Ν. Γ. Λ. Σελ. 40.

308. (Βενετία 1788). Ἀκολουθία τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ ἐν Μετρώρῳ ἀσκήσαντος, ψαλλομένη τῇ Κ' Ἀπριλίου, παρὰ τοῦ Δογιοτάτου Κυρίου Ἰουστίνου τοῦ Δεκαδύ. Νῦν δὲ τύποις ἐκδοθεῖσα πρῶτον, δι' ἐξόδων καὶ φιλοτιμῶν δαπάνῃ τοῦ εὐγενεστάτου ἀρχοντος Κυρίου

Κύρ Δημάκη τοῦ Χατζηαναγνώστου τοῦ Οἰκονόμου, ἐκ κώμης... τοῦ ἐπαρχίας τοῦ ἁγίου Πατρῶν, ἐνλαβεῖα τῇ πρὸς τὸν ἅγιον φερομένης. Ἐνετίησιν ἀψῆδ' παρὰ Δημητρίῳ Θεοδοσίῳ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων. CON LICENZA DE SUPERIORI. Τυπογρ. σῆμα: Δικέφαλος ἀετὸς ἐκατέρωθεν αὐτοῦ ἔχων τὰ γράμματα Δ. Θ. Σελ. 39.

309. (Βενετία 1781). Ἀκολουθία τοῦ ὁσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Διονυσίου τοῦ ἐν τῷ Ὀλύμπῳ τῆς Θεσσαλίας ὄρει ἐκλαμπαντος τοῦ Νέου ἀσκητοῦ, ψαλλομένη τῇ ΚΓ' τοῦ Ἰανουαρίου Μηνός. Νῦν μεταπωθεῖσα καὶ ἐπιμελῶς διορθωθεῖσα. Ἐνετίησιν ἀψῆδ', παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων. CON LICENZA DE SUPERIORI. Σελ. 32.

310. (Βενετία 1802). Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτυρος Σεραφείμ Ἀρχιεπισκόπου Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου τοῦ Θαυματουργοῦ, νεωστὶ μεταπωθεῖσα μετὰ τῆς ἀναγκαίας προσθήκης τῶν τροπαρίων τῆς ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου καὶ ἐπιμελῶς διορθωθεῖσα. Ἐτυπώθη δὲ φιλοτιμῶν δαπάνῃ τοῦ εὐγενεστάτου Ἀρχοντος Κυρίου Κύρ Δημητρίου Τζιολάκογλου τοῦ ἐκ Ρενδίνης τῶν Ἀγραφῶν. Προσετέθησαν δὲ νῦν πρῶτον κανόνες Ὀκτώηχοι ψαλλόμενοι κατὰ πᾶσαν ἐσπέραν τῆς Δευτέρας, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον, ποίημα τοῦ ἁγίου Ἀρχιμανδρίτου Ἰωσήφ. Ἐνετίησιν ἀψῆδ', παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων.

Διαστάσεων 0,15X0,20. Σελ. 132. Βιβλιοδεσία δερματόδετος.

Ὁμοῦ δεμένον βιβλίον ἀπὸ εἴκοσι χειρογράφων σελίδας, περιεχούσας τὴν ἀκολουθίαν μηνός Δεκεμβρίου 18 τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτυρος Μοδέστου Ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων. Εἰς τὸ τέλος χειρόγραφος σημείωσις: «ἤχη δὲ γράφας πορφήρηως ἱεροδηακωνως διὰ σινδρομῆς χαραλάμπους ἱερομονάχου, ἔτος 1816 Μύνας Φεβρουάριος 28». Ὁμοῦ συνέχεια τοῦ παρόντος σελ. 81 χειρόγραφες εἰς τὰς ὁποίας περιέχονται α) Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Ἐνδόξου ἀποστόλου πρωτομάρτυρος καὶ ἀρχιδιακόνου Στεφάνου, β) Τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου Ἐπισκόπου Νύσσης ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Ἀπόστολον καὶ πρωτομάρτυρα Στέφανον. Εἰς τὸ τέλος χειρόγραφος σημείωσις: «Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς ἐπ' ὄνοματι τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς ὑπεραγίας καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας ἥτις ἐπονομάζεται Μπονάσια. Συνδρομῇ Στεφάνου καὶ Ἀγαπίου Ἱερομονάχου ἐκ τῆς Αὐτῆς Μονῆς καὶ Εὐσταθίου Ἱερέως ἐκ Σταγῶν οἰκονομοδιδασκάλου ἐκ κληροδοῦ. Μέμνηθε μου

πρὸς Κύριον καὶ πρὸς τὴν Κυρίαν Θεοτόκον οἱ ἀγαθωσύνωντες ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ, παρακαλῶ τὴν ἀγάπην Ὑμῶν. αἰετῶς».

311. (Ἰάσιον 1817). Ἄ κ ο λ ο υ θ ί α τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος Σεραφεῖμ, Ἀρχιεπισκόπου Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου τοῦ Θαυματουργοῦ, νῦν τὸ δεύτερον μετ' ἐπιμελοῦς διορθώσεως τύποις ἐκδοθεῖσα, φιλοτιμῶν δαπάνη τοῦ τε Κυρίου Σεραφεῖμ Καρακαληροῦ Ἀρχιμανδρίτου καὶ Καθηγουμένου τοῦ Ἱεροῦ Μοναστηρίου τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν. Καὶ τοῦ Κυρίου Σεραφεῖμ Ἀγιοταφίτου τοῦ Χίου Καθηγουμένου τοῦ Ἱεροῦ Μοναστηρίου Μπουρνόθου τῆς πρὸς τὸν ὁμώνυμον αὐτοῖς ἄγιον εὐλαβεία. Ἐν Ἰασίῳ 1817 ἐν τῷ Ἑλληνικῷ τυπογραφίῳ.

Διαστάσεων 0,19X0,24. Σελ. 57. Βιβλιοδεσία δερματόδετος.

Ὅμοῦ δεμένον ἡ θεία καὶ ἱερὰ ἀ κ ο λ ο υ θ ί α τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος Ἐλευθερίου, ψαλλομένη κατὰ τὴν δεκάτην τοῦ δεκεμβρίου, ἐρανισθεῖσα μὲν ὑπὸ τοῦ ἱεροσοφολογιώτου Κυρίου Ἀθανασίου τοῦ Παρείου διὰ προτροπῆς τοῦ τιμιωτάτου Κυρίου Χαλοῦδη Βασιλείου Γκαρῆ. Ἐκδοθεῖσα δὲ νῦν πρῶτον, διὰ δαπάνης τοῦ Δογιοτάτου Κυρίου Ἐλευθερίου Μιχαὴλ παρ' οὗ καὶ εἰς τὴν Σεβασμίαν Μονὴν τοῦ Ἱεροῦ ἀνετιθέη Κλήμενιος, ὅπου ἡ πάντιμος Κάρα τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου εὐρίσκειται, ὑπὸ τὴν Ἐπαρχίαν δηλονότι, τοῦ Πανιεροσοφολογιώτου Ἁγίου Πλαταμῶνος καὶ Λυκοστομίου, Κυρίου Διονυσίου. Ἐν Λευφία τῆς Σαξωνίας, ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τοῦ Σόμερ ἀρπδ'. Σελ. 1784.

312. (; 1746). Μηνὶ Ἰανουαρίου ΙΖ' Ἄ κ ο λ ο υ θ ί α τοῦ Ὁσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Ἀντιωνίου τοῦ Νέου, καὶ Θαυματουργοῦ τοῦ ἐν Βερροῖα νῦν πρῶτον τυπωθεῖσα. Ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Ναοῦμ τοῦ Θαυματουργοῦ, τοῦ ἐν τῷ Διθανίῳ Διαβόλεως κειμένου, κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον ἀρμστ'. Ἐπίτιλλον κόσμημα: Ὁ Ἅγιος Λουκάς ἐκατέρωθεν αὐτοῦ Ἀγγελιοί.

Διαστάσεων 0,12X0,16. Σελ. 16.

Ὅμοῦ δεμένον βιβλίον περιέχον ἀ κ ο λ ο υ θ ί α ν τοῦ Ἁγίου Νεομάρτυρος Γεωργίου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων, ὑπὸ ἀνωνόμου τινὸς τῶν εὐλαβεστάτων τοῦ Ὁρθοδόξου Κήρου Μελοποιηθεῖσα. Ἐκδίδεται δαπάνη τῶν ἀδελφῶν Κωνσταντίνου καὶ Ἰωάννου Φλώρου ἐκ Κοιτίτζης, ἐν Ἀθήναις ἐκ τῆς τυπογραφίας Π. Καραμπήνου 1866.

313. (Βουκουρέστιον 1759). Ἄ κ ο λ ο υ θ ί α τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Βησσαρίωνος

Ἀρχιεπισκόπου Λαρίσης τοῦ Θαυματουργοῦ, τυπωθεῖσα μὲν τὸ πρῶτον ἐπὶ τοῦ ἀοιδίμου ἀθνήτου Ἰωάννου Κωνσταντίνου Βασσαράβα Βοεβόδα καὶ ὑπὸ τοῦ χρόνου ἐξαλαλωθεῖσα. Τὰ νῦν δὲ εἰς τύπον ἐξεδόθη τὸ δεύτερον ἐπὶ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ὑψηλοτάτου Αὐθνήτου καὶ ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας Κυρίου Κυρίου Ἰωάννου Σκαρλάτου Γκίκα Βοεβόδα. Δι' ἀναλωμάτων καὶ δαπάνης τοῦ πανιερωτάτου καὶ θεοπροβλήτου Μητροπολίτου τῆς Ἀγιοτάτης Μητροπόλεως Οὐγγροβλαχίας Κυρίου Κυρίου Φίλαρέτου Μιχαλίτζη τοῦ ἐκ τῆς περιφήμου νήσου Ζακύνθου, ἐπιμελείας, προτροπῆς τε καὶ ἐπιστασίας τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος μεγάλου Σαϊράρη Κυρίου Ἰωάννου ἀδιδέλου τῆς αὐτῆς πανιερότητος, κόπου δὲ καὶ ἐπιδιορθώσεως Κωνσταντίνου Τριανταφυλλίδου τοῦ ἐκ Ζαγοράς τοῦ Σωτήρος. Ἐν τῇ κατὰ τὸ Βουκουρέστιον ἀγιοτάτη Μητροπόλει ἔτει σωτηρίῳ ἀρπδ', παρὰ Γεωργίῳ Στοιχοβίτζη τῷ τυπογράφῳ.

Διαστάσεων 0,15X0,23. Σελ. σπ'. Βιβλιοδεσία ξυλίνη μετὰ δερματίνου περιβλήματος.

Χειρόγραφος σημείωσις: «Τὸ παρὸν βιβλίον ἀφιερῶθη εἰς τὴν ἁγίαν ἱερὰν Μονὴν τῆς Παναγίας Ἐυαγγελιστρίας τὴν ἐπ' ὀνομαζομένην Μπονάσια ὅπου βρισκεται αὐτὸ τὸ ὄρος καὶ ἀνωθεν τῷ χωρίῳ Ζημιάτζη (σήμερον Παλουργιά) καὶ ὅποιος χριστιανὸς βουληθῆ ἀποξενώσῃ καὶ ἀφηρεῖ ἀπὸ τὴν μονὴν αὐτὴν νὰ ἔχη τὴν κατάρα τῶν Πατέρων τῶν ἐν τῇ πρώτῃ Συνόδῳ, οὐμὴν δὲ ἀλλὰ νὰ ἔχη τὴν Παναγίαν ἀντίδικον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως... ἀρμδ' Ἰουνίου 15 Ἀνθιμος Ἱερομόναχος ὁ γράφας καὶ ἀφιερῶσας».

Ὅμοῦ δεμένον χειρόγραφον κείμενον ἐκ σελ. 22, περιέχον ἀ κ ο λ ο υ θ ί α ν καὶ βίον τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ Νέου τοῦ ἐξ Ἀνατολῆς.

Ἐπίσης ὁμοῦ δεμένον βιβλίον περιέχον τὰς ἱερὰς ἀ κ ο λ ο υ θ ί α ς τοῦ Ἁγίου ἱερομάρτυρος Χαράλαμπος τοῦ θαυματουργοῦ, τῆς ὁσίας Μαρτῶνης τῆς χριστοπολίτιδος, τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Σπυρίδωνος ἐπισκόπου Τριμυθούνης τοῦ θαυματουργοῦ, νεωστὶ χάρι εὐλαβεῖς τυπωθέν, ἐπὶ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ὑψηλοτάτου Αὐθνήτου καὶ ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας Κυρίου Κυρίου Ἰωάννου Κωνσταντίνου Νικολάου Βοεβόδα Ἀρχιερατεύοντος τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κυρίου Στεφάνου. Ἀναλώμασι καὶ δαπάνη τοῦ τιμιωτάτου καὶ λογιωτάτου δευτέρου λογοθέτου τῆς ἐκλαμπροτάτης Αὐθνετίας Κυρίου Κωνσταντίνου Γεωργίου Ξ: τοῦ ἀπὸ Σωτήρος τοῦ Ζαγορά, ἵνα δίδωται δωρεάν. Ἐπιμελεία καὶ διορθώσεσι Κωνσταντίνου Δαπόντε Ἀναγνώστου τοῦ ἐκ Νήσου Σκοπέλου. Ἐν τῇ κατὰ τὸ

Βουκουρέσιον Ἀγιοπάτη Μητροπόλει. Ἐν ἔτει τῷ σωτηρίῳ αφιστ', παρὰ τοῦ Αἰδεσιμωτάτου ἐν ἱερεῦ-
σι Στόικα Ἰακωβίτζη τοῦ υπογράφου.

Σελ. Α - Ξ ἅπαντα δυάδια.

314. (Κωνσταντινούπολις 1840). Ἀ κ ο λ ο υ θ ί α, α) Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου, β) Ἰεροθέου Ἐπισκόπου Ἀθηνῶν. Ἐκδοσις 1840 (ἀντίτυπον τοῦ ἀκολουθοῦν-
τος).

315. (Κωνσταντινούπολις 1840). Ἀ κ ο λ ο υ θ ί α τῶν ἐν Ἀγίοις Πατέρων ἡμῶν Ἀ θ α ν α σ ί ο υ καὶ Κ υ ρ ί λ λ ο υ Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας, νῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα δαπάνη τοῦ Μακαριωτάτου Θειοτάτου καὶ Ἀγιοπάτου Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων Κυρίου Κυρίου Ἀθανασίου τοῦ Γ'. Ἐπὶ τῷ διανεμηθῆναι δωρεὰν ταῖς ἱεραῖς Ἐκκλησίαις. Προσετέθη δὲ καὶ ἱερά ἀκολουθία τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰεροθέου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, κατὰ τὴν ἐν Νεοχωρίῳ Τυπογραφίαν τοῦ Παναγίου Τάφου. Παρὰ Χ. Ἰωακείμ Δημητρίου, καὶ Κωνσταντίνῳ Ἰωαννίδῃ 1840. Ἐπιστέλιδος εἰκῶν τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ἐντὸς πλαισίου.

Διαστάσεων 0,16Χ0,21. Σελ. 34 καὶ 51.

316. (Κωνσταντινούπολις 1857). Ἀ κ ο λ ο υ θ ί α Ἀγίας ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος καὶ Πανευφήμου Εὐφραμίας, σὺν τῆς Ὁσίας Θεοφανοῦς τῆς Βασιλίδος. Συντεθεῖσαι ἀμφότεραι ὑπό τινος εὐσεβοῦς ἐξεδόθησαν μὲν τὸ πρῶτον τῷ 1808 ἔτει ἀδεία τοῦ τότε Πατριαρχεῦντος ἀοιδίμου Κυρίου Γρηγορίου. Νῦν δὲ τὸ δεῦτερον ἐπιμελῶς διορθωθεῖσα καὶ προλεγόμενοις ἐπανξηθεῖσαι ἐκδίδονται, ἀδεία τοῦ Παναγιωτάτου ἡμῶν Δεσπότη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίου Κυρίου Κυρίλλου μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν Ἀγίας καὶ Ἱεράς Συνόδου ὑπὸ Δανιὴλ Ἱεροδιακόνου ἐκ Μειζόβου Ποιτάρη τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας. Πρὸς χρῆσιν τῶν εὐσεβῶν καὶ Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν. Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου 1857.

Διαστάσεων 0,15Χ0,23. Σελ. 1-64. Βιβλιοδεσία χαρτόδετος.

317. Ἀ κ ο λ ο υ θ ί α τῆς Ἀγίας Εὐφραμίας, ἀντίτυπον δεῦτερον ἔτους 1857.

318. (Βενετία 1807). Ἡ θεία καὶ ἱερά Ἀ κ ο λ ο υ θ ί α τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Σ π υ ρ ῖ δ ω ν ο ς ἐπισκόπου Τριμυθοῦντος τοῦ Θαυματουργοῦ, πατρὸς καὶ προστάτου Κερκύρας. Νεωστὶ μετατυπωθεῖσα μετὰ τῆς προσθήκης τῶν ἐγκωμίων τῶν παλλομένων ἐν ταῖς ἀργυρναῖς τῆς αὐτοῦ πατηγῶ-

ρεως. Ἐν τέλει προσετέθη καὶ ἡ ἀκολουθία τοῦ γεγονότος ὑπερφυστοῦ θαύματος ἐν Κερκύρα κατὰ τῶν Ἀγαρηγῶν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ θαυματουργοῦ προστάτου καὶ ἀντιλήπτορος. Ἐν Βενετία αὐτῶν, ἐν τῇ τυπογραφίᾳ Νικολάου Γλυκέος τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων. Ἐπιστέλιδος εἰκῶν Ἰ. Δειψάνου τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος τοῦ Θαυματουργοῦ προστάτου Κερκύρας.

Διαστάσεων 0,14Χ0,20. Σελ. 77.

319. Ὅμοῦ εἰς ἐν σύνολον αἱ κάτωθι ἀ κ ο λ ο υ θ ί α ι: α) Εἰς τὴν ἁγίαν Μάρτυρα Ζ ω ῆ ν, ἔκδοσις Δειψίας Σαξωνίας 1800. β) Ἀκολουθία τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Β η σ σ α ρ ῖ ω ν ο ς ἀρχιεπισκόπου Λαρίσης φύλλα κοί' ἔκδοσις 1759. γ) Ἀκολουθία τοῦ Ἀγίου Νεομάρτυρος Ν ι κ ο λ ἄ ο υ τοῦ ἐκ Μειζόβου καὶ ἐν Τρίκκῃ μαρτυρήσαντος. Νῦν δὲ πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα συνδρομῇ καὶ ἀναλώμασι τοῦ Κυρίου Πολυζῶη Δαμπαρτζιώτη τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων. Ἐνετήσι αφνζ', παρὰ Ἀντωνίῳ Ἰζάτα. Σελ. 20. δ) Εἰς δόξαν τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ Ἀγίου Πνεύματος τοῦ ἐνὸς Θεοῦ, ἐ γ χ ε ι ρ ῖ δ ι ο ν περιέχον τὰ ἀ σ μ α τ ι κ ἄ ἐ γ κ ῶ μ ι α, τὰ ἐν Τριωδίῳ τετυπωμένα, ἐπιμελῶς ἤδη διορθωθέντα, μετὰ καὶ τοῦ ἀναστασιμίου κανόνος τῆς λαμπροφύρου ἡμέρας τοῦ Πάσχα. Τύποις ἐκδοθέν, πατριαρχεῦντος τοῦ παναγιωτάτου καὶ θειωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίου Κυρίου Νεοφύτου, ἀναλώμασι μὲν καὶ δαπάνῃ τοῦ τιμωτάτου καὶ φιλοχρίστου ἐν πραγματευσταῖς Κύρ Σεραφεῖμ υἱοῦ Ἀθανασίου Μουρμούρογλου τοῦ καταγομένου ἐκ χωρίου Φερτέκ καὶ ἤδη κατοικοῦντος ἐν τῇ κατὰ Καισάρειαν Κωμοπόλει τῇ καλουμένῃ Νέμυσερ, εἰς ψυχικὴν αὐτοῦ καὶ τῶν γονέων αὐτοῦ σωτηρίαν. Ἐπιμελεία καὶ διορθώσεσι Νικοδήμου Μοναχοῦ εἰς ὕμνον τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν ταφέντος καὶ ἀναστάσιτος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ εἰς εὐχερευσιέραν χρῆσιν τῶν ἐν ταῖς τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαις Ψαλλόντων. Ἐν τῷ τοῦ Πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως τυπογραφίῳ ἔτει 1800. Σελ. 48.

320. (Βενετία 1774). Ἀ κ ο λ ο υ θ ί α τοῦ ἁγίου ἐνδόξου καὶ μεγαλομάρτυρος Ἰ ω ἄ ν ν ο υ τ ο ῦ Β λ α δ ι μ ῆ ρ ο υ καὶ Θαυματουργοῦ τυπωθεῖσα δαπάνῃ τοῦ τιμωτάτου Κυρίου Ἰωάννου Παπαῦ τοῦ ἐκ πόλεως Νεικάστρου, πρὸς τὸ παρέχεσθαι δωρεὰν τοῖς ὁμοπατρίοις καὶ τοῖς λοιποῖς τοῖς μετ' εὐλαθείας ἐκεῖσε προσερχομένοις. Ἐνετήσιον αφροδ' παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων. CON LICENZA DE SUPERIORI. Εἰς τὸ τέλος σημειοῦται: Ἡ παροῦσα ἀκολουθία ἐτυπώθη τανῦν ἀναλώμασι τοῦ τιμωτάτου, καὶ χρησιμοπατοῦ Κυρίου Νι-

Ο ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΟΡΤΗΝ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ

Ὁ Σύνδεσμος τῶν Ἀνωτάτων καὶ Ἀνωτέρων Δικαστικῶν Λειτουργῶν, τὰ Μέλη τῆς Πολιτικῆς καὶ Διοικητικῆς Δικαιοσύνης, τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους, οἱ Εἰσαγγελεῖς καὶ Δικηγόροι τοῦ Κράτους ὅλης τῆς Χώρας, οἱ Καθηγηταὶ τῶν Νομικῶν Σχολῶν καὶ οἱ Διοικητικοὶ Ὑπάλληλοι τῶν Δικαστικῶν Ὑπηρεσιῶν, ἐώρτασαν τὴν Κυριακὴν 8.10.89, τὴν μνήμη τοῦ Προστάτου τῶν Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου μὲ διάφορες ἐκδηλώσεις. Τὸ πρωτὶ τῆς Κυριακῆς προσκληθεῖς, ἐτέλεσε τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Ἁγίου Διονυσίου (Σκουφᾶ), ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Παρθένιος, μὲ Ἀρχιερεῖς καὶ κληρικούς, ἐπίσης καὶ ἀρτοκλασίαν. Περὶ τὸ τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας, ὁ Πατριάρχης ὠμίλησε εἰς τὸ πικνὸν ἐκκλησίασμα καὶ μὲ γλαφυρότητα ἀνέπτυξε τὸ νόημα τῆς δικαιοσύνης, γὰρ τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ προηγήται ἢ ἀγάπη καὶ ἡ εἰρήνη. Μὲ τὰ λόγια τοῦ Εὐαγγελίου διήνθησε ὁ Πατριάρχης τὴν ὁμιλίαν του, καὶ συνέχισε γιὰ τὴν

ἐννοίαν τῆς μαρτυρίας τοῦ καθήκοντος ποῦ καὶ δι' αὐτὸ προϋποτίθεται ἐνίοτε τὸ μαρτύριο. Συνέστησε ὅτι δὲν πρέπει κανεὶς νὰ φοβῆται τὴν ἀπώλεια τοῦ σώματος κατὰ τὴν ἐκτέλεση τοῦ καθήκοντος, ἀλλὰ νὰ φοβῆται πολὺ τὴν ἀπώλεια τῆς ψυχῆς, κατὰ τὴν ροὴν τῆς ζωῆς του εἴτε δημοσίου εἴτε ἰδιωτικοῦ ἔργου προϊστάται. Ἡ ὁμιλία τοῦ Πατριάρχου προκαλέσει ἰδιαιτέραν αἴσθησιν, λόγῳ τῶν ὑψηλῶν νοσημάτων ποῦ εἶχε. Μετὰ τὸ τέλος τῆς Θεῖας Λειτουργίας, ὁ Πρόεδρος ἠγαρίστησε τὸν Πατριάρχην διὰ τὴν τιμὴν ποῦ ἔκανε καὶ τὴν ἀγάπην ποῦ ἐπιδεικνύει εἰς τὸ Δικαστικὸ Σῶμα ἀπὸ τὴν πρώτην του Ἐπίσκεψιν στὸν Ἁρειον Πάγον τὸν περασμένον Ἰανουάριον, ποῦ ἔγιναν τόσες πνευματικῆς ἐκδηλώσεις καὶ ποῦ καὶ ἐκεῖ ὠμίλησε εἰς τοὺς Ἀνωτάτους καὶ Ἀνωτέρους Δικαστικούς καὶ ὅλο τὸ προσωπικόν. Τὸ ἀπόγευμα εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου, ὠμίλησε ὁ Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Ἡλίας Οἰκονόμου, Κοσμητῶρ τῆς Σχολῆς, μὲ θέμα «Ἡ Ὁρθοδοξία καὶ ἡ Εὐρωπαϊκὴ

κολάου Δημητρίου Ντορούτα εὐπαίδου Μοσχοπόλεως, εἰς Σίπρηχα.

Διαστάσεων 0,18X0,23. Σελ. 48. Βιβλιοδεσία: ἄδειον.

321. (Κωνσταντινούπολις 1865). Ἀ κ ο λ ο υ θ ῖ α τῆς ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας εἰς τὸ ὑπερφυγὲς θαῦμα, ὅπερ ἐνήργησε διὰ τῆς πανόπτου θείας εἰκόνας αὐτῆς, τῆς ἐπιλεγομένης Μυρτιδιωτίσσης ἐν τῇ Νήσῳ Κυθῆρων, ὅτε τὸν παράλυτον ἤγειρε μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας τῆς ἁγίας αὐτῆς Κοιμήσεως. Συντεθεῖσα μὲν παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ σοφωτάτου Κυρίου Σωφρονίου ἐπισκόπου Κυθῆρων τοῦ Παγκάλου. Ἀντιγραφεῖσα δὲ καὶ ἐκδοθεῖσα παρὰ Δομενίου Βενερίου πλείστοις καὶ ἐξαισίσις τερατολογήμασι εὐεργετηθέντις παρὰ τῆς ἁγίας αὐτῆς εἰκόνας. Νῦν τὸ τρίτον τύποις ἐκδίδεται ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ τυπογραφείου 1865.

Διαστάσεων 0,14X0,20. Σελ. 1-41. Βιβλιοδεσία: δερματόδετος.

322. Ὁμοῦ εἰς ἓνα βιβλίον καὶ ἡ ἀκολουθία τοῦ Ὁσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Νικάνορος τοῦ ἀσκήσαντος ἐν τῷ Καλλιστράτου ὄρει, φαλλομένη

τῇ ζ' Ἀυγούστου. Ἐν Κωνσταντινουπόλει τύποις Σ. Ἰγνατιάδου 1860. Σελ. 40.

323. (Βενετία 1846). Ἀ κ ο λ ο υ θ ῖ α ἐορτασμοῦ τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Βησσαρίωνος Ἀρχιεπισκόπου Λαρίσης τοῦ Θαυματουργοῦ καὶ κτίτορος τῆς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ Ἱεραῶς Μονῆς τῶν μεγάλων Πυλῶν τῆς κοινότερον καλουμένης Δούσικου. Ἡ προσετέθη καὶ κανὼν παρακλητικὸς πρὸς τὸν Ἁγίον ὑπὲρ τῶν ἐσθλατῶν χριστιανῶν. Διορθωθεῖσα δὲ νῦν ἀκριβῶς καὶ καλλωπισθεῖσα ὑπὸ Πολυχρονίου Φιλίπιδου, ἐξεδόθη δαπάνῃ Ἐλευθερίων φιλογενῶν καὶ εὐσεβῶν ἀδελφῶν Βριγιανῶν Νικολάου, Ἰωάννου, Δημητρίου καὶ Χριστοδοῦλου ἐκ Καλαρρύτης Ἠλείου. Ἐν Βενετίᾳ διὰ τύπων τῆς Ἑλληνικῆς Τυπογραφίας Νικολάου Γλυκῆ 1846. Τυπογραφικὸν σῆμα: Μέλισσα.

Διαστάσεων 0,15X0,22. Σελ. 1-64. Βιβλιοδεσία: χαρτόδετος.

324. Ἀ κ ο λ ο υ θ ῖ α καὶ παρακλητικὸς κανὼν τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Βησσαρίωνος τοῦ Θαυματουργοῦ, ἀντίτυπον ἀκέφαλον.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Γρεβενῶν ΣΕΡΓΙΟΣ

δλοκλήρωση» (Δεδομένα και ζητούμενα). Συνεχάρη και αὐτὸς τὸν Πατριάρχην διὰ τὴν πρωϊνὴν του ὁμιλίαν, τῆς ὁποίας ἐτόνισε μερικὰ σημεῖα, καίρια ὅπως τὰ ἐχαρακτήρισε. Ἦτο παρὼν μεταξύ τῶν πολλῶν μελῶν τοῦ Δικαστικοῦ Σώματος καὶ ὁ Πατριάρχης, ὅπως καὶ ἀρκετοὶ ἀκροαταί.

Τὸ βράδυ τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐγένετο δεξίωσις εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον Κάραβελ. Παρευρέθησαν ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Πατριάρχην καὶ τὴν συνοδείαν του, πολλοὶ κληρικοί, ὁ τότε ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Γ. Παπούλιας, οἱ Πρόεδροι τῶν Ἀνωτάτων Δικαστικῶν καὶ Διοικητικῶν Ἰδρυμάτων, Ἀνώτατοι Στρατιωτικοὶ καὶ πολὺς κόσμος. Εἰς τὸ τέλος ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου τῶν Δικαστικῶν κ. Εὐάγγελος Ἀνδριανός, Ἀρεοπαγίτης, ἐνώπιον ὄλων, μὲ λίγα θερμὰ λόγια ἠὲ χάριστησε τὸν Πατριάρχην καὶ εἰς ἀνάμνηση τῆς ἐορτῆς καὶ τῶν ἐκδηλώσεων μὲ τὴν παρουσίαν Του εἰς ὅλας, προσέφερε ὠραίαν ἐπαργυρον εἰκόνα τῆς Παναγίας, ἀνάτυπον τοῦ μεταλλίου τῶν ἐορτῶν τῶν 900 ἐτῶν τῆς Μονῆς Πάτμου, καὶ ἐπιστολὴν εὐχαριστηρίων ὡς ἀναμνηστικὸ ἐπὶ χάρτου μεμβράνης, μὲ βυζαντινὰ γράμματα.

Ἔτσι μὲ πολὺ καλὴν ἐπιτυχίαν ἐγένοντο αἱ ἐκδηλώσεις τῶν Δικαστικῶν, πρὸς τιμὴν τοῦ Προστάτου τῶν Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου.

Παρατίθεται, ἐν συνεχείᾳ, ἡ ὁμιλία τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Παρθενίου, τὴν ὁποίαν ἐξεφώνησε κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου:

«Ὁ Κύριος ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἣ μέλλει κρίνειν τὴν Οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ». Καὶ ἀκόμη «προσδοκῶμεν καινοὺς Οὐρανοὺς καὶ καινὴν κτίσιν... ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ».

Θυμᾶμαι τὴν ἡμέρα πὸν ὁ Θεὸς θέλησε νὰ ἐπισηφθῶ τὸν Ἄρειον Πάγον. Ἐνοιῶθα, ὅπως καὶ τῶρα νοιώθω, δέος, σεβασμὸν καὶ φόβον. Φόβο Θεοῦ, πὸν πρέπει πάντοτε, πρῶτα ὁ λειτουργὸς Του καὶ ἔπειτα ὁ λειτουργὸς τῆς Θέμιδος, καὶ ἔπειτα ὅλοι μᾶς νὰ αἰσθανόμεθα, γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ δώσουμε κάθαρση ψυχῆς καὶ σώματος.

Μελέτησα χθὲς γιὰ νὰ δῶ σὴν Ἁγία Γραφή, πόσες φορὲς ἀναφέρεται ἡ λέξις δικαιοσύνη, σὴν Καινὴ Διαθήκη. Ἀναφέρεται περίπου ἐνενήντα φορὲς. Ἄν θάλομε καὶ τὴν λέξις δικαιοσύνη σὴν ἴδια γραμμὴ καὶ τὴν κρίση, μέσα σὴν Ἁγία Γραφή, θὰ φθάσομε σ' ἓνα ἀριθμὸ, πὸν δὲν θὰ περᾶ τις 130. Ἡ μόνη λέξις πὸν ἀναφέρεται πῶς πολὺ ἀπὸ τὴ δικαιοσύνη εἶναι βέβαια ἡ ἀγάπη καὶ τὸ ἀγαπᾶ, περίπου 300 φορὲς. Πρῶτα ἡ ἀγάπη, καὶ ὕστερα ἡ δικαιοσύνη.

Ἦ Ἄποστολος Παῦλος, διὰ μίλησε σὸν Ἄρειον Πάγον, ἀναφέρθηκε σὴ δικαιοσύνη μὲ τὸ ἐδάφιο πὸν σᾶς εἶπα σὴν ἀρχή. «Ὅτι ὁ Θεὸς θὰ στήσῃ τὴν κρίση Του, γιὰ ὅλο τὸν κόσμον ἐν δικαιοσύνῃ». Καὶ ἔπρεπε νὰ τὸ ἀναφέρει, γιὰ μιλῶσε σὴν Πνύκα. Ἀναφέρει καὶ ἄλλα σὴν ὁμιλία αὐτή, πὸν καλὸ εἶναι νὰ τὰ προσέχομε. Πρῶτα ἀπ' ὅλα ἀναφέρει σὸς Ἀθηναίους, ὅτι ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπο καὶ ὅλο τὸν κόσμον καὶ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἐξ «ἐνὸς σώματος», «ἐνὸς αἵματος». Γιατί τὸ εἶπε σὸς Ἀθηναίους; Τὸ σημειῶνω, μὲ δισταγμὸ, ὅτι ὁ Παῦλος ἀπαντᾷ σὸς Ἀθηναίους, σὸς Ἕλληνας, πὸν κήρυτταν μὲ ὑπερηφάνεια, καὶ ἔκριναν τὸν κόσμον, τοὺς ἀνθρώπους μὲ κρίση ἀκραία, ὅτι «πᾶς μὴ Ἕλλην βάρβαρος». Τώρα ὁ λόγος ὁ ἀληθινὸς τοῦ Θεοῦ ὁ μόνος, καὶ αἰώνιος, εἶναι, ὅτι οἱ ἄνθρωποι, χωρὶς ἐξείρεση εἶναι «ἐξ ἐνὸς σώματος», «ἐξ ἐνὸς αἵματος», ἓνα γένος, μιὰ γενιὰ Θεϊκή. Δὲν ὑπάρχουν πρῶτοι καὶ τελευταῖοι, δὲν ὑπάρχει φυλὴ πρώτη, καμιά διάκριση, ὅλοι «ἐξ ἐνὸς» μονάχα, καὶ πάντα.

Αὐτὸ θέλει ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ. Τονίζεται αὐτό, ὅτι εἴμαστε ἓνα. Μιὰ γενιὰ. Γενιὰ τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸ εἶναι ἡ εὐλογία τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Θεό. Εἴμαστε γένος δικό Του. Αὐτὸς μᾶς γέννησε. Αὐτὸς μᾶς δημιούργησε, αὐτὸς μᾶς ἀγαπᾷ καὶ αὐτὸς μᾶς λυτρώνει. Γιατί «μέσα σ' αὐτὸν ζοῦμε καὶ κινούμεθα καὶ ὑπάρχομε».

Ἀπενθύνομαι ταπεινὰ περισσότερο, σὸς Ἀνώτατους καὶ Ἀνώτερους Δικαστικούς. Ξεύρετε —δὲν θέλω νὰ σᾶς συμβουλευθῶ— γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἐλάτε ὅμως νὰ δοῦμε τὴν θέση τοῦ Χριστοῦ, τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ γιὰ τὴν δικαιοσύνη. Βέβαια ἡ κρίση Του εἶναι μιὰ παράξενη καὶ παράδοξη κρίση. Καὶ τὸ λέγει καὶ ὁ Ἰδιος. Ξεύρετε, «ἐγὼ δὲν ἦλθα νὰ κρίνω, ἀλλὰ ἦλθα νὰ σώσω». Ὅσο ζοῦμε καὶ παλεύομε, δὲν μᾶς κρίνει. Μᾶς μετράει καὶ εἶναι κοντά, μᾶς βοηθάει καὶ δὲν μᾶς ἀφήνει. Ἡ κρίση τοῦ Θεοῦ, εἶναι δουλειὰ τοῦ Πατέρα. Αὐτὸς θὰ κρίνει. Καὶ βέβαια ἡ κρίση τοῦ Θεοῦ, δὲν εἶναι κρίση ἀνθρώπου. Δὲν ἔχει μέτρα καὶ σταθμὰ ἀνθρώπινα. Εἶναι τὸ τέλειο, τὸ ἔσχατο. Τὸ Α καὶ τὸ Ω. Μὲ τὴν ἀγάπη Του, μὲ τὴ συγχώρησή Του, γιὰ ὅλα καὶ γιὰ ὅλους. Δὲν εἶναι ἡ κρίση τοῦ Χριστοῦ ἐδῶ κάτω, νὰ μᾶς στείλει ἀπὸ τὸν Ἄρνα σὸν Καϊάφα. Δὲν εἶναι ἡ κρίση Του, νὰ πλύνει τὰ χέρια Του, σὸν τὸν Πιλάτο. Εἶναι μιὰ κρίση πὸν τὴν ἔδειξε τὴν τελευταία στιγμή τῆς ζωῆς Του, τὴν ὥρα τοῦ θανάτου, γιὰ ζωὴ αἰώνιας ἀγάπης.

Ἔτυχε, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, νὰ μετέχω σὲ

μερικὰ συνέδρια. Τὰ τελευταῖα τριάντα χρόνια. Καὶ κάτι θυμᾶμαι, πολὺ ζωντανά. Εἶναι μιά μέρα, ἕνα πρωῖνὸ στὴ Γενεύη. Εἴχαμε μαζευτεῖ χριστιανοὶ πάρα πολλοί, ἀπ' ὅλο τὸν κόσμο. Καὶ τὸ θέμα ἦταν ἡ εἰρήνη τοῦ κόσμου. Παλεύουμε καὶ θέλουμε τὴν εἰρήνην. Καὶ λέγαμε πολλά. Στὰ συνέδρια συνήθως λέμε πολλά. "Όταν σιαμαίησαμε, σηκώθηκε ἕνας ἀφρικανός. Καὶ τὸ θυμᾶμαι γιατί καὶ ἐγὼ εἶμαι ἀφρικανός. Γεννήθηκα καὶ ἔχω ζήσει στὴν Ἀφρική. Καὶ μᾶς εἶπε: Γιατί μιλάτε περὶ εἰρήνης μονάχα; Φοβάστε τὸν πόλεμο; Τὸ πρῶτο εἶναι ἡ δικαιοσύνη. Μιλάτε γιὰ εἰρήνην, τώρα ποῦ ἐγὼ εἶμαι σκλάβος. Τί εἶναι ἡ εἰρήνη ποῦ μιλάτε; Τὸ λέτε γιὰ νὰ μοῦ κλείσετε τὰ μάτια, τ' αὐτιά, τὸ στόμα; Τὸ λέτε σ' ἐμένα, ποῦ δὲν εἶμαι ἐλεύθερος. Γιὰ ποιά εἰρήνη μοῦ μιλάτε, ποῦ τὰ παιδιά μου δὲν ἔχουν νὰ φᾶνε; Ποῦ τὸ παιδί μου πέθανε, γιατί δὲν εἶχε φάρμακα. Ποῦ δὲν μαδαίναμε γράμματα. Ἡ δικαιοσύνη εἶναι πρώτη. Καὶ ὕστερα ἡ εἰρήνη. Αὐτὴ εἶναι ἡ πορεία τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμο. Καὶ ἀπὸ τότε, στὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν, ἡ εἰρήνη εἶναι δεμένη μὲ τὴν δικαιοσύνην.

Ἡ δικαιοσύνη εἶναι μία διακονία καὶ μία μαρτυρία. Καὶ ὅπου ὑπάρχει μία μαρτυρία, γιὰ κάτι τὸ καλὸ, γιὰ κάτι τὸ ὁμορφο, ὅπου ὑπάρχει εἶναι λειτουργὸς τῆς δικαιοσύνης, λειτουργὸς τῆς Ἐκκλησίας, δὲν μπορεῖ νὰ χωρίσει τὸ λειτουργημά της, ἀπὸ τὴν ζωὴ τῆς μαρτυρίας, ποῦ σηματοδοτεῖται καὶ μὲ τὸ μαρτύριο. Χωρὶς μαρτύριο δὲν ὑπάρχει. Δίνεις τὸν ἑαυτό σου. Θὰ τὸν ξεχάσεις. Θὰ τὰ δώσεις ὅλα καὶ θὰ ζεῖς τὸν Λόγο τοῦ Κυρίου: Νὰ μὴ φοβηθεῖς ποτε ἀπὸ ἐκείνους ποῦ σκοτώνουν τὸ σῶμα. Νὰ φοβηθεῖς πολὺ ἀπὸ ἐκείνους ποῦ σκοτώνουν τὴν ψυχὴ. Μὴ μηδενίσῃς τὴν ψυχὴ σου, τότε ὅλα τὰ χάνεις. "Όταν χάσουμε τὴν ψυχὴ μας, ὅταν χάσουμε τὴν ἀγάπη γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ γιὰ τὴν ἐλευθερία του, γιὰ τὴ δικαιοσύνην.

Ὁ κόσμος σήμερα, δὲν πιστεύω, ταπεινὰ τὸ λέω, δὲν δὲν πάει μπροστά. Πᾶμε μπροστά. "Όταν θυμᾶμαι δὲν ἡ Ἀφρική, ἦτανε στὰ χέρια τῶν ἄσπρων, ἀπὸ τὴν Μεσόγειο μέχρι τὸ Ἀρκτῆριο τῆς Καλῆς Ἑλπίδος, καὶ σήμερα οἱ λαοὶ τῆς εἶναι ἐλεύθεροι. Γιατί οἱ ἄσπροι, εἴτε τὸ θέλουμε, εἴτε ὄχι, νοιώσαμε δὲν ὑπάρχει τὸ δίκιο κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα. Οἱ ἄσπροι τὰ ἔχουμε ὅλα. Οἱ μαῦροι δὲν τὰ ἔχουνε. Οἱ χριστιανοὶ τὰ ἔχουμε. Οἱ Μωαμεθανοὶ δὲν τὰ ἔχουνε αὐτά. Δικαιοσύνη ζητάει ἡ γῆ. Δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀλλοιῶς. Καὶ γι' αὐτὸ σήμερα ὁ κόσμος ποῦ πλησιάζει τὸ 2000, μὲ τὰ σημερινὰ γεγονότα, ποῦ δὲν ξέρουμε ποῦ θὰ καταλήξουμε, εἶναι προὴ Θεοῦ μέσα μας, ἐὰν μπορέ-

σουμε νὰ νοιώσουμε, ὁ καθένας μας, δὲν ὁ ἄλλος, ποῦ εἶναι κοντά μας, καὶ εἶναι παιδί τοῦ Θεοῦ, ἀδελφός μας. "Όχι ἡ Εὐρώπη γιὰ τὴν Εὐρώπη. Ἄλλ' ἡ Εὐρώπη γιὰ τὴν Ἀσία καὶ τὴν Ἀφρική.

Σέβομαι τὸ λειτουργημὰ τοῦ δικαστοῦ. Εἶναι ἀριστοὺν καὶ καλὸς ἀγὼν. Βασανίζεται ἡ ψυχὴ τοῦ δικαστοῦ. Βασανίζεται τὸ πνεῦμα του. Βασανίζεται ὁλόκληρος. Αὐτὸς ποῦ εἶναι κοντά του ζητάει δικαιοσύνη. Θυμᾶμαι τὰ λίγα λόγια τοῦ Χριστοῦ, διὰ πῆγαν νὰ τοῦ ζητήσουνε λύση μιᾶς διαφορᾶς. Εἶπε ποιὸς σᾶς εἶπε δὲν ἐγὼ δικάζω. Δὲν δικάζω. Ὑπάρχει ὁμοῦς ὁ Νόμος. Αὐτὴ εἶναι ἡ βάση τοῦ Δικαστοῦ. Ὑπάρχει καὶ ἡ ἀγάπη. Πόσοι Νόμοι εἶναι σκληροί, ἀδικοί! Τὰ ἠνωμένα Ἔθνη σαράντα χρόνια συζητοῦσαν, γιὰ νὰ ποῦνε δὲν ἡ ὀρθοκεία πρέπει νὰ εἶναι ἐλεύθερη. Σήμερα πιστεύω, δὲν νοιώθουμε δὲν ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ κρίση πρέπει νὰ ἔχουν ἀγάπη. Πολλὴ ἀγάπη. Ἀλλοιῶτα δὲν γίνεται. Γιὰ νὰ μπορέσει ὁ κόσμος νὰ γίνῃ καλύτερος ἀπὸ τὸ σημερινό. Γιὰ νὰ μπορέσουν τὰ παιδιά μας, νὰ ἔχουν ἀπὸ ἐμᾶς κάτι, νὰ μπορέσουν νὰ παλαίφουν αὐτοῦ.

Ἐῶμαι σιὸς ἀγαπητοῦ δικαστικοῦ, τὴν πῶ ὁμορφὴ ἀποστολή, τὴν καλὴ πορεία, τὴν ἄγια ὁδὸ, τὴν μία τοῦ δικαστοῦ, γιὰ νὰ χορηγεῖ, μὲ τὸ ἔλεος καὶ τὸ πάθος του, ὁ δικαστής, ἀγάπη καὶ νὰ προσφέρει στὸν ἄνθρωπο τὸ αἰώνιο μᾶθημα, αὐτὸ ποῦ ὁ Χριστὸς ἔζησε καὶ λέγει «δικαιοσύνην μάθετε οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς».

Ἐχετε τοῦ Χριστοῦ τὴν βοήθεια στὴν πορεία Σας. Θεμελιώστε τὴν ζωὴ τοῦ λαοῦ μας, ἀσάλευτα τὰ θεμέλια τῆς Πατρῴδας, κρατᾶτε. Ἐίμαστε ἐλεύθεροι νὰ ἀγαποῦμε ὅλους, μὲ τὴν δικαιοσύνην, γιὰ νὰ μᾶς ὅλοι ἀδέλφια, ἴσοι, ἐλεύθεροι νὰ δημιουργοῦμε κόσμο ὁμορφο, ἀγγελικὰ πλασμένο. Συνεχίζουμε τὴν κρίση τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν φροντίζουμε, νὰ ἴναι «καλὴ λῖαν», ἀληθινὰ ἀνθρώπινη. Ὁ Θεὸς θέλει νὰ ζοῦμε τὴν ἀνθρωπιά μας. Δὲν ὑπάρχει πῶ καλὸ.

Σᾶς ἐκφράζω τὴν ἀγάπη μου καὶ τὴν πίστη μου στὴ διακονία Σας καὶ τὴν μαρτυρία Σας, ποῦ ἴναι πάντα δῶρο Θεοῦ, γιὰ νὰ δίνεται δωρεάν.

Ὁ Θεὸς μαζί σας».

A. Π.

Γιὰ δ,τι ἀφορᾶ στὸν «ΕΦΗΜΕΡΙΟ» πρέπει νὰ ἀπευθύνεσθε στὴ Διεύθυνση τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὁδὸς Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα — Τηλ. 72.18.308.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΦΕΡΡΑΡΑΣ - ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΣ*

Ἡ μέθοδος τῶν ἐργασιῶν ἐγένετο ἀντικείμενον εἰδικῆς συζητήσεως εἰς τὴν σύνοδον: «... Μέσον δὲ τῶν ἡμερῶν τούτων ζήτησις γέγονε, τίς ἄρα ἄρξεται τῆς διαλέξεως καὶ τίς ὁ τρόπος τῆς προχωρήσεως, καὶ πόθεν ἄρξεται ὁ διάλογος, καὶ ἢ κατὰ πᾶσιν καὶ ἀπόκρισιν γενήσεται ἢ ἀποστάδην καὶ ὀλοκλήρως τῶν ἐκατέρων μερῶν. Καὶ ἀνεφάνη καλόν, λόγῳ διαλεκτικῶ γενέσθαι τὸν λόγον ἀμφοῖν· καὶ δὴ ἡμῖν ἐδόθη πάλιν ἢ ἐναρξίς τῆς διαλέξεως καὶ ὁ λόγος...»²³. Εἶναι ὁμως εὐνόητον, ὅτι παρὰ τὴν κατ' ἀρχὴν τοιαύτην συμφωνίαν ὡς πρὸς τὴν μέθοδον διεξαγωγῆς τῶν συζητήσεων, διεπιστώθησαν ὀξύταται διαφωναί ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς συμφωνίας. Πράγματι, ἐπανειλημμένως ἐδημιουργήθησαν ἀντιδικαί μετὰ τὴν μομφὴν ὅτι ἐγίνοντο ἐκατέρωθεν αὐθαίρετοι παρεκκλίσεις ἐκ τῶν βασικῶν ἀρχῶν τῆς συμφωνίας. Αἱ ἀντιδικαί αὐταὶ ἐδημιουργοῦντο πολλὰκις καὶ σκοπίμως, διό καὶ θεωροῦμεν προτιμότεραν τὴν καταγραφὴν τῶν ἀφαιρητικῶν μόνον ἀμοιβαίων ἐξηγήσεων ἐπὶ τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τῆς συμφωνίας.

Βεβαίως, τὸ γεγονὸς ὅτι ἐδόθη εἰς τοὺς ἐκπρόσωπους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς «ἢ ἐναρξίς τῆς διαλέξεως καὶ ὁ λόγος» παρεῖχεν εἰς αὐτοὺς τὴν δυνατότητα νὰ θέσουν καὶ τὸ ὑπὸ συζήτησιν ζήτημα, τὸ ὁποῖον καὶ περιώρισαν αὐστηρῶς εἰς τὴν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς προγενεστερᾶς συνοδικῆς καὶ πατερικῆς παραδόσεως ἐξέτασιν τῆς δυνατότητος προσθήκης εἰς τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως, ἐνῶ οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἐπεθύμουν νὰ προτάξουν τὴν θεολογίαν τοῦ filioque. Οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἀνατολῆς ἀπέδιδον ἰδιάζουσαν σημασίαν καὶ προτεραιότητα εἰς τὴν προσθήκην τοῦ filioque, τὴν ὁποῖαν ἀπεδοκίμαζον αὐτοτελῶς καὶ ἀνεξαρτήτως τῆς θεολογικῆς θεμελιώσεως ἢ μὴ τῆς σχετικῆς διδασκαλίας, διότι ἐθεώρουν ἀνεπίτρεπτον τὴν προσθήκην, κὰν εἰσέτι ἀπεδεικνύετο θεολογικῶς ὀρθὴ ἢ σχετικῆ διδασκαλία. Ὁ μητροπολίτης Ἐφέσου Μάρκος ὁ Εὐγενικός εἰς τὴν μακρὰν διαλεκτικὴν ἀντιπαράθεσιν αὐτοῦ πρὸς τὸν λατῖνον ἀρχιεπίσκοπον Ρόδου Ἀνδρέαν ἐπέμεινε σταθερῶς εἰς τὸν αὐστηρὸν περιορισμὸν τῆς συζητήσεως εἰς μόνην τὴν προσθήκην: «Οὐκ εἶπον ὅτι τὸ σαφηνισθῆναι τὸ δόγμα ἐνώσει τὰς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ τὸ περιαιρεθῆναι τὴν προσθήκην, ἦν, εἰ καὶ ἀληθὴς ἐστίν, οὐ δυνάμεθα παραδέξασθαι, ὅτι οὐκ ἔχομεν ἄδειαν παρὰ τῶν πατέρων ἢ προσθεῖναι τῷ συμβόλῳ τῆς πίστεως ἢ ἀφαιρεῖν. Καὶ περὶ τούτου τὸν ἅπαντα ποιησόμεθα λόγον»²⁴.

Ἀντιθέτως, οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Δύσεως ἐπέμεινον εἰς τὴν ἀνάγκην προτάξεως τῆς περὶ τοῦ filioque θεολογικῆς συζητήσεως, διότι κατ' ἀρχὴν ἐδέχοντο τὴν δυνατότητα τῆς προσθήκης, ἐφ' ὅσον αὐτὴ δὲν ἦτο ἀντίθετος πρὸς τὴν πίστιν τῆς Ἐκκλησίας. Οὕτως, ὁ Ρόδου Ἀνδρέας ἀντιπαρέθεσε τὰ σχετικὰ ἐρωτήματα: «ὡς ἐρωτῶ ὑμᾶς, εἰ καὶ ἀληθὴς ἐστίν ἢ προσθήκη, διὰ τί μὴ ταύτην προσθήσετε; τί κωλύει προσθεῖναι τὸ ἀληθές»;²⁵. Εἶναι σαφές ὅτι τὸ εἰδικότερον θέμα τῆς προσθήκης εἶχεν ἤδη τεθῆ, ὁ δὲ μητροπολίτης Νικαίας Βησσαρίων ἐθεώρησεν ἀναγκαῖαν τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἐπὶ τοῦ θέματος συζητήσεως, συμφώνως καὶ πρὸς τὴν συμφωνηθεῖσαν μέθοδον διεξαγωγῆς τῶν συζητήσεων: «Τὸ πρέπον ἢ μὴ πρέπον, ὅσον ἐνεκά γε τοῦ λέγειν, οὐκ ἀπὸ τοῦ ἀκούοντος, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ λέγοντος κρίνεται. Ἐξεῖναι γὰρ ἀνάγκη τῷ λέγοντι λέγειν ἢ βούλοιο, ὁ δὲ ἀκούων αὐτοῦ, μετὰ ταῦτα, ἢ ἀποδέξεται ἢ ἐπιτιμήσει καὶ ἐλέγξει τοὺς λόγους οὐκ ὄντας ἀναγκαίους καὶ ἀληθεῖς...»²⁶.

Τὸ σημεῖον τῆς διαφωνίας δὲν εὕρισκετο βεβαίως εἰς τὴν θέσιν τοῦ θέματος, ἀλλὰ κυρίως εἰς τὴν ἀξίωσιν τοῦ μητροπολίτου Ἐφέσου νὰ ἀναλύσῃ ἐκτενῶς τοὺς θεολογικοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους ἢ προσθήκη ἐκρίνετο ἀπαράδεκτος καὶ ἀντίθετος πρὸς τὴν κοινὴν συνοδικὴν καὶ πατερικὴν παράδοσιν. Ὁ μητροπολίτης Νικαίας Βησσαρίων ὑπεστήριξε τὴν ὀρθότητα τῆς ἀξιώσεως τοῦ μητροπολίτου Ἐφέσου: «δεῖ δὴ διαλεκτικῶς κατὰ πᾶσιν καὶ ἀπόκρισιν ἀλλήλοις ἀπαντᾶντας, οὕτω συμπεραίνειν τὸν λόγον. Ἔστιν οὖν ἀνάγκη, ἡμῶν προβαλλομένων τὸ πρόβλημα, ἵνα ἀκούσῃτε καὶ τὰς τούτου συστάσεις, καὶ οὕτως ἀπολογήσεσθε...»²⁷. Ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτὸ τὸ ὅλον πλαίσιον τῶν διεξαχθεισῶν συζητήσεων προδιεγράφη ὑπὸ τοῦ Ἀνδρέου Ρόδου ὡς ἀκολουθῶς: «ἡμεῖς ἀποδείξωμεν ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι δύο τινά: πρῶτον, οὔτε προσθήκη ἐστίν, οὔτε προσετέθη· δεύτερον, ὅτι εἰ καὶ προσετέθη, ὡς ἀληθὴς καὶ ἀναγκαῖον προσετέθη»²⁸. Ἡ θέσις ἀποδεικνύει σαφῶς, ὅτι τὸ μεθοδολογικὸν ζήτημα παρέμεινε ἄλυτον, διότι οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἐπέμεινον ὅτι θὰ ἔδει νὰ ἀπαντήσουν εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Ἐφέσου τεθὲν ζήτημα τῆς προσθήκης, πρὶν ἢ οὗτος θεμελιώσῃ τὴν θέσιν αὐτοῦ περὶ τοῦ ἀνεπιτρέπτου τῆς τοιαύτης προσθήκης.

Ὁ διαλεκτικὸς μαῖστωρ Ἰωάννης ἐθεμελίωσε

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 640 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 16 τεύχους.

23. MANSI, XXXI, 507.

24. MANSI, XXXI, 517.

25. MANSI, XXXI, 520.

26. MANSI, XXXI, 520.

27. MANSI, XXXI, 521.

28. MANSI, XXXI, 520.

τὴν ἀξίωσιν αὐτὴν διὰ τῶν ἀκολούθων σκέψεων: «Καὶ γὰρ ἀκριβῶς ἴστε, ὅτι περὶ παντὸς ζητήματος δύο τρόποι εἰσὶ προχωρήσεως, κατ' αὐτὸν τὸν Ἀριστοτέλην. Ὁ μὲν γάρ, ὅταν ὁ λόγος γίνεται δι' ἀπλῆς συζητήσεως, ὁ δέ, ὅταν καὶ τὸ διὰ τί προστίθεται καὶ ἡ αἰτία. Ὅταν μὲν οὖν κατὰ τὸν δευτέρου τρόπον ποιηταὶ τις τὰς ἐρωτήσεις, ἀνάγκη αὐτὸν προβάλλεσθαι προτάσεις καὶ τὰς αἰτίας, εἴτα τοῦ ἀπολογουμένου ἀκοῦσαι: Ὅταν δὲ κατὰ τὸν προτάσεως τρόπον, εὐθὺς ἀνάγκη καὶ τὰς παρὰ τοῦ προδιαλεγόμενου δέξασθαι ἀπολογίας, ὁποῖον ἐστὶ καὶ τὸ νῦν προκειμενον, ἀφ' οὗ φαίνεται νῦν ἡμᾶς ἀναγκαῖον εἰπεῖν»²⁹. Διὰ τοῦ συλλογισμοῦ αὐτοῦ ἀπεδίετο δηλαδὴ εἰς τὸν μητροπολίτην Ἐφέσου ἢ διατύπωσης ἀπλῆς προτάσεως διὰ τὴν συζήτησιν τῆς προσθήκης καὶ ὄχι διὰ τὴν ἀποδοκιμασίαν αὐτῆς ὡς ἀπαραδέκτου, διό καὶ δὲν ἐγένετο δεκτὴ ἢ ὑπ' αὐτοῦ θεμελίωσις τοῦ ἐσφαλμένου τῆς προσθήκης. Ἡ ἀπάντησις ὁμοῦς τοῦ μητροπολίτου Νικαίας ἦτο σαφής: «...εἰ μὲν ἀπλῶς ἐξετιθέμεθα τὸ ἡμέτερον πρόβλημα, ζητοῦντες διὰ τί προσεθήκατε, κατὰ τὸν τρόπον δηλαδὴ τῆς ζητήσεως, εὐθὺς ἂν ὑμῖν ἔδει δοῦναι τὸν λόγον. Νῦν δὲ τῷ δευτέρῳ τρόπῳ χρῆσάμενοι ἐνεκαλέσαμεν ὑμᾶς λέγοντες, διὰ τί ἐποιήσατε ὃ μὴ ἐξῆν. Ὅτι δὲ οὐκ ἐξῆν, οὕτω ἔδειξαμεν. Δεῖ οὖν ἡμᾶς πρότερον ἀποδοῦναι τὰς αἰτίας τοῦ μὴ ἐξεῖναι καὶ οὕτω τῶν ὑμετέρων ἀπολογιῶν ἀκοῦσαι. Τοῦτο γὰρ ἀναγκαῖον καὶ ἀκόλουθον τῇ τάξει τοῦ πράγματος»³⁰.

Ἡ δξυτάτη αὐτῆ ἀντίθεσις ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς γενομένης ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Ἐφέσου προτάσεως ὑποδηλώνει τὴν διάφορον κατανόησιν τοῦ προγραμματισμοῦ τῶν ἐργασιῶν τῆς συνόδου. Οὕτως, οἱ μὲν Δυτικοὶ κατενόουν τὰς ἐργασίας ὑπὸ τὸν τύπον τῆς Διασκέψεως (negotio) ἐνῶ οἱ Ἀνατολικοὶ ὑπὸ τὸν τύπον τῆς διαδικασίας κρίσεως (disputatio), διό καὶ οἱ μὲν πρῶτοι δὲν ἐθεώρουν ἀναγκαῖαν τὴν αἰτιολόγησιν τῆς γενομένης προτάσεως, ἐνῶ οἱ δευτεροὶ ἐπέμενον εἰς τὴν στοιχειοθέτησιν τῆς καταγγελίας διὰ τὴν προσθήκην πρὸ τῆς διατυπώσεως τῆς λατινικῆς «ἀπολογίας» δι' αὐτὴν. Ἡ ἀπόδοσις λοιπὸν εἰς τοὺς Ἀνατολικούς τοῦ δικαιώματος νὰ εἰσηγηθοῦν τὸ πρὸς συζήτησιν θέμα προεκάλεσε τὴν πρῶτην μεθοδολογικὴν διαφωνίαν διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν συζητήσεων. Ἡ ἄμεσος ἀντίδρασις τῶν Δυτικῶν ἦτο ἠτιολογημένη, διότι διὰ τῆς στοιχειοθετήσεως τῆς προτάσεως τῶν Ἀνατολικῶν μετεσχηματίζετο ἢ μὲν πρότασις εἰς καταγγελίαν, ἢ δὲ ἀπάντησις τῶν Δυτικῶν εἰς «ἀπολογίαν»³¹.

29. MANSI, XXXI, 525.

30. MANSI, XXXI, 525.

31. Ἡ πρόθεσις αὐτῆ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς ἦτο σαφής καὶ διευτυπώθη ἐκπεφρασμένως ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Ἐφέσου κατὰ τὰς πρῶτας συνοδικὰς συζητήσεις ὡς εὐθὺν διὰ τὴν αὐθαίρετον ὑπὸ τοῦ παπικοῦ θρόνου προσθήκην εἰς τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως καὶ τὴν δημιουργίαν τῶν αἰτίων τοῦ σχίσματος ἢ ἄριστος τῶν ὁποίων καὶ μόνον ἠδύνατο νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος.

Ἐπὸ τὸ πνεῦμα αὐτὸ πρέπει νὰ κατανοηθῇ ἡ δξυτάτη ἀντίθεσις τῶν Δυτικῶν εἰς τὴν ἀξίωσιν τῶν Ἀνατολικῶν νὰ αἰτιολογήσουν τὴν πρότασιν, διότι διὰ τῆς τοιαύτης ἀξιώσεως ἐστοιχειοθετεῖτο τρόπον τινὰ ἢ ὑποδικία τῶν Δυτικῶν διὰ τὴν προσθήκην. Ἐπὸ τὸ αὐτὸ ἐπίσης πνεῦμα πρέπει νὰ ἐρμηνευθῇ καὶ ἡ ἀμετακίνητος ἐμμονὴ τῶν Ἀνατολικῶν εἰς τὴν ἀξίωσιν αἰτιολογήσεως τῆς προτάσεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν «ὄρων» τῶν ἐπτὰ Οἰκουμηνικῶν συνόδων καὶ τῆς ἀποδείξεως δι' αὐτῶν τῆς αὐστηρᾶς ἀπαγορεύσεως πάσης προσθήκης εἰς τοὺς «ὄρους» τῶν Οἰκουμηνικῶν συνόδων ὑπὸ πάσης μεταγενεστέρως συνόδου. Τὸ οὕτω τιθέμενον ζήτημα δὲν ἦτο ἀσήμαντον καὶ ἠεῖλησεν αὐτὴν ταύτην τὴν διάλυσιν τῆς συνόδου, διότι οἱ Ἀνατολικοὶ διεκήρυξαν ὅτι «οὐ προβήσονται περαιτέρω εἰ μὴ οἱ ὄροι ἀναγνωσθῶσι καὶ τὸ ἅγιον Σύμβολον» διὰ τὴν αἰτιολόγησιν τῆς προτάσεως³². Ἡ διακοπὴ τῶν ἐργασιῶν ἐκ τῆς ἀντιθέσεως αὐτῆς καὶ ἡ ἐναρξὶς διαπραγματεύσεων διὰ τὴν ἀνεύρεσιν συμβιβαστικῆς λύσεως ἀνέδειξαν τὸν ἐπιδιαιτητικὸν ρόλον τοῦ αὐτοκράτορος, ὁ ὁποῖος διὰ συνεχῶν διαβουλεύσεων μὲ τοὺς ἐκπροσώπους καὶ τῶν δύο πλευρῶν ἐπέτυχε νὰ πείσῃ τὸν Πάπαν διὰ τὴν ἀνάγκην ὑποχωρήσεως τῶν Δυτικῶν. Ἡ ἀπειλὴ τῆς ἀλόουσεως τῆς συνόδου πρὸ τῆς ἐναρξέως τῶν θεολογικῶν συζητήσεων ἦτο ἰσχυρὸν ἐπιχειρήμα εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ αὐτοκράτορος, ἀφοῦ ἐν τελευταία ἀναλύσει, ἐσήμαινε τὴν ἀποτυχίαν τῆς παπικῆς πολιτικῆς ἐναντι τῆς προκλητικῆς στάσεως τῆς συνόδου τῆς Βασιλείας. Πράγματι, οἱ Δυτικοὶ ἐδέχθησαν τὴν ἀξίωσιν τῶν Ἀνατολικῶν διὰ τὴν στοιχειοθέτησιν τῆς καταγγελίας περὶ τὴν προσθήκην τοῦ filioque, διότι ὁ μητροπολίτης Ἐφέσου ἐσχολίαζε τοὺς ἀναγιγνωσκόμενους «ὄρους» κατ' ἀναφορὰν πρὸς τὴν ἀντικανονικότητα τῆς γενομένης προσθήκης. Ἡ δοθεῖσα συμβιβαστικὴ λύσις ἐπηρεάσε σοβαρῶς τὴν μεθοδολογίαν τῶν ἐργασιῶν τῆς συνόδου κατὰ τὴν πρῶτην περίοδον τῶν θεολογικῶν συζητήσεων, αἱ ὁποῖαι περιεστράφησαν κατ' ἀνάγκην εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς νομιμότητος τῆς προσθήκης ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀποφάσεων καὶ τῆς πράξεως τῶν προγενεστέρων Οἰκουμηνικῶν συνόδων³³.

Βεβαίως, ἡ ὑπερίσχυσις τῶν Ἀνατολικῶν εἰς τὴν συγκεκριμένην ἀντιδικίαν, καίτοι ἐπηρεάζε τὴν σχέσιν τῶν διαλεγόμενων, δὲν κατήργησε τὸν χα-

32. MANSI, XXXI, 528.

33. Ἡ σκοπιμότης τῆς ἀναγνώσεως τῶν «ὄρων» τῶν Οἰκουμηνικῶν συνόδων συνδέετο ὑπὸ τῶν Ἀνατολικῶν πρὸς τὴν ἐν αὐτοῖς ἀπαγορεύσιν πάσης προσθήκης ἢ ἀφαίρεσεως λέξεώς τινος, διότι δι' αὐτῆς ἀπεδεικνύετο ἡ ἀντικανονικότης τῆς παπικῆς ἐνεργείας. Εἶναι σαφές ὅτι οἱ ἐν τῇ συνόδῳ ἐκπρόσωποι τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας δὲν ἀπέδιδον εἰς τὴν ἐνεργίαν αὐτὴν τὴν ὑπὸ τῶν Ἀνατολικῶν ἀποδιδόμενην σημασίαν καὶ ἐδέχοντο ὅτι ὁ φορεὺς τῆς παπικῆς αὐθεντίας ἠδύνατο νὰ εἰσαγάγῃ προσθήκας εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν προγενεστέρων Οἰκουμηνικῶν συνόδων. Ἐν τούτοις, ἠναγκάσθησαν νὰ συζητήσουν τὸ ζήτημα τῆς προσθήκης ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῶν Ἀνατολικῶν.

ρακτῆρα τῆς ἰσοτίμου διαλεκτικῆς ἀντιπαράθεσως, διότι οἱ Δυτικοὶ ἀπῆντησαν διὰ μακρῶν εἰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ μητροπολίτου Ἐφέσου Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ. Οὗτοι μετετόπισαν τὸ ὄλον ζήτημα εἰς τὴν ἐρμηνείαν τοῦ πνεύματος τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς Γ' Οἰκουμενικῆς συνόδου διὰ τῆς ἀναζητήσεως τοῦ βουλήματος αὐτῆς μεταξὺ τοῦ «γράμματος» καὶ τοῦ «νοῦ» τοῦ κειμένου. Ὁ λατίνος ἀρχιεπίσκοπος Ρόδου Ἀνδρέας Χρυσοβέργης ὑπεστήριξε ὅτι ἡ προσθήκη τοῦ *filioque* δὲν εἶναι «προσθήκη», «ἐπειδὴ πᾶσα ἀνάπτυξις ἢ σαφήνεια οὐκ ἔστι προσθήκη», διὸ καὶ ἡ μὲν «προσθήκη κωλύεται ἐν αὐτοῖς, ἢ δ' ἀνάπτυξις οὐ...». Ἡ ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῆς «ἀναπτύξεως» κατανόησις τῆς «προσθήκης» ἐγένετο δι' ἀφηρημένου διαλεκτικοῦ συλλογισμοῦ καὶ ἠδύνατο νὰ ὀδηγήσῃ: α) εἰς τὴν σχετικοποίησιν τῆς σοβαρότητος τῆς προσθήκης διὰ τὴν ἀλλοίωσιν τοῦ περιεχομένου τῆς ἀληθοῦς πίστεως καὶ β) εἰς τὴν ἐκτροπὴν τῶν θεολογικῶν συζητήσεων εἰς θεωρητικὸς συλλογισμούς. Πρὸς ὑποστήριξιν τῶν συλλογισμῶν ἐχρησιμοποίησε μαρτυρίας τοῦ ἀποστόλου Παύλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Γρηγορίου Παλαμᾶ διὰ τὴν σχέσιν «γράμματος» καὶ «νοῦ», ἰδίᾳ δὲ μαρτυρίας τοῦ Γρηγορίου Θεολόγου, καθ' ἃς «περὶ τῶν ὀνομάτων οὐ ζυγομαχῆσομεν, ἕως ἂν συλλαβαί πρὸς τὸν νοῦν φέρουσι», ἢ «περὶ δογμάτων δὲ καὶ πραγμάτων ποιῶμαι λόγον, κἂν τις ἐπὶ τῶν πραγμάτων συμφωνῇ, πρὸς τὰς λέξεις οὐ διαφέρομαι...»³⁴.

Εἶναι ἐνδόνητον ὅτι τὸ ζήτημα εἶχε θετῆ ὑπὸ τῶν Ἀνατολικῶν ὑφ' ὅλως διάφορον πνεῦμα, ἤτοι τῆς ἀπαγορεύσεως πάσης προσθήκης εἰς τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως, ἀλλὰ ἢ ἐπ' αὐτοῦ συζητήσεις ἦτο δυσχερῆς διὰ τοὺς λατίνους. Διὸ καὶ προσεπάθησαν νὰ μεταθέσῃ τὸ κέντρον βάρους τῶν συζητήσεων εἰς τὴν σχέσιν γράμματος καὶ πνεύματος, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπεδίωκον νὰ ἀποφύγουν τὴν ἐπὶ τῆς προσθήκης συζήτησιν. Ἡ τακτικὴ αὐτῆ ἦτο ἤδη γνωστὴ εἰς τοὺς Ἀνατολικούς, οἱ ὅποιοι εἶχον προετοιμασθῆ διὰ τὴν ἀντίκρουσιν ὄχι μόνον τῶν θεολογικῶν ἐπιχειρημάτων, ἀλλὰ καὶ τῶν πιθανῶν διαλεκτικῶν συλλογισμῶν, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω. Βεβαίως, ἡ ἀντίκρουσις τῶν ἐπιχειρημάτων τῶν Δυτικῶν εἰς τὴν ἐρμηνευτικὴν τῶν πατερικῶν χωρίων ἢ εἰς τὰ συλλογιστικὰ πλάσματα ἦτο ἀναγκαία, ἔστω καὶ ἂν δὲν συνεισέφεραν εἰς τὴν πληρεστέραν θεολογικὴν ἐξέτασιν τοῦ θέματος. Ἡ προτεινομένη μετάθεσις τοῦ προβλήματος ἀπὸ τὸν χαρακτῆρα τῆς «προσθήκης» εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς «ἀναπτύξεως» τῆς ἐν τῷ Συμβόλῳ συνεπτυγμένως («ἐκφερομένης») ἀληθείας τῆς πίστεως ἀνέτρεπεν ὄχι μόνον τὴν καταγγελίαν τῶν Ἀνατολικῶν διὰ τὴν «προσθήκη» ἀλλὰ καὶ τὴν καθ' ὄλου θεολογικὴν θεμελιώσιν τῆς καταγγελίας. Ἡ νέα πρότασις τῶν Δυτικῶν περὶ ἀπλῆς ἀναπτύξεως τῆς ἐν τῷ Συμβόλῳ ἐγκειμένης ἢ προϋποτιθεμένης ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος «καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ» ἀπῆται πλέον νέαν

βάσιν τῶν θεολογικῶν συζητήσεων καὶ νέαν μεθόδου τῶν συνοδικῶν ἐργασιῶν. Ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτὸ κατανοοῦνται καὶ αἱ δξυτάται ἀντιθέσεις τῶν δύο πλευρῶν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν «Ὁρων» τῶν Οἰκουμενικῶν συνόδων, οἱ ὅποιοι ἐθεμελίουν τὴν καταγγελίαν τῶν Ἀνατολικῶν³⁵.

Ἡ ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ διαλεκτικὴ ἀντιπαράθεσις κατέδειξε τὴν συστηματικὴν καὶ ἐξαντλητικὴν προετοιμασίαν καὶ τῶν δύο πλευρῶν ἐπὶ πάσης λεπτομερείας τῶν συνοδικῶν συζητήσεων. Ἡ προετοιμασία αὐτὴ ἐπέτρεπε τὴν κατά πρόληψιν ἐξουδετέρωσιν τῶν ἐπιλογῶν τῆς ἐτέρας πλευρᾶς, διότι:

α'. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ ἐπιχειρηματολογία τῶν δύο πλευρῶν ἐπὶ τῶν συγκεκριμένων θεολογικῶν διαφορῶν εἶχεν ἐξαντληθῆ ὡς πρὸς τὰς βασικὰς θέσεις κατὰ τὰς προγενεστέρως ἐνωτικὰς ἀποπείρας ἢ συζητήσεις, τὰ γραπτὰ δὲ κείμενα αὐτῶν εἶχον ὀπωσδήποτε μελετηθῆ ὑπὸ τῶν λογίων τοῦλάχιστον ἐκπροσώπων τῶν δύο πλευρῶν. Ἡ ἐκατέρωθεν λοιπὸν προβαλλομένη ἐπιχειρηματολογία ἀνεκάλει εἰς τὴν σκέψιν τῶν λογίων ἐκπροσώπων τῆς συνόδου ὄχι μόνον τὰ ἰσχυρά, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀσθενῆ σημεῖα αὐτῆς, διὸ καὶ αἱ δύο ἀντιπροσωπεῖαι ἐκινούντο ἐπὶ γνωστοῦ θεολογικοῦ χώρου καὶ ἠδύνατο νὰ προβλέψουν τὴν ὄλην ἐξέλιξιν τῆς συζητήσεως καὶ διὰ μόνης τῆς ἀφετηριακῆς περιγραφῆς τοῦ θέματος³⁶.

β'. κατὰ τὴν προπαρασκευὴν τῶν δύο ἀντιπροσωπειῶν εἶχον ὀπωσδήποτε μελετηθῆ καὶ ἀξιολογηθῆ τὰ καθ' ἑκάστον ἐπιχειρήματα διὰ τὸ ἀποκρουσθῆναι ἢ κατὰ τὰς ἐργασίας τῆς συνόδου ἀκολουθησομένη τακτικῆ. Εἶχε δηλαδὴ σχεδιασθῆ ἐν ἀδραῖς γραμμαῖς ὁ βασικὸς ἄξων τῶν συζητήσεων καὶ εἶχον ἐκ τῶν προτέρων συγκεντρωθῆ ὅλα τὰ στοιχεῖα ἐκ τῆς βιβλικῆς καὶ τῆς πατερικῆς παραδόσεως πρὸς ὑποστήριξιν τῶν συγκεκριμένων θέσεων ἐκάστης πλευρᾶς ἢ πρὸς ἀναίρεσιν τῶν ἐπιχειρημάτων τῆς ἐτέρας³⁷, καὶ

(Συνεχίζεται)

Καθηγητῆς ΒΛΑΣΙΟΣ Ι. ΦΕΙΔΑΣ

35. Ἡ ἐμμονὴ τῶν Ἀνατολικῶν εἰς τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀντικανονικότητος τῆς προσθήκης τοῦ *filioque* καὶ εἰς τὴν ἀνάγκην ἀπαλείψεως αὐτῆς ἐκ τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως δὲν ἦτο, ὡς συνήθως ὑποστηρίζεται, παρελκυστικὴ τακτικῆ. Ἀντιθέτως, συνεδέετο μὲ τὴν οὐσιαστικὴν ἀποστολὴν τῆς συνόδου, καθ' ὅσον καὶ ὁ μητροπολίτης Ἐφέσου εἰσέτι θεωρεῖ ἐπαρκῆ τὴν ἀπόλειψιν αὐτῆν διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος. Τοῦτο δὲν κατενόηθη πλήρως ὑπὸ τῶν Δυτικῶν, οἱ ὅποιοι προσεπάθουν νὰ ἀποφύγουν πλαγίως πᾶσαν οὐσιαστικὴν συζήτησιν ἐπὶ τῆς προσθήκης, ἀντιπροτείνοντες τὴν συζήτησιν τῆς θεολογίας τοῦ *filioque*.

36. Ἡ σχετικὴ ἐπιχειρηματολογία ἐπὶ τῆς προσθήκης καὶ τῆς θεολογίας τοῦ *filioque* εἶχε πράγματι ἐξαντληθῆ εἰς τὴν προγενεστέρως σχετικὴν γραμματείαν. Βλ. Β. Ι. ΦΕΙΔΑΣ, Ὁ θεολογικὸς Διάλογος, 24 κ.εξ.

37. Ἡ τοιαύτη προετοιμασία τῶν δύο ἀντιπροσωπειῶν ἀποδεικνύεται, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἐκ τῶν δξυτάτων συζητήσεων περὶ τῆς ὑπὸ τῶν Λατίνων νοθεύσεως τῶν σχετικῶν πρὸς τὸ θέμα μαρτυριῶν τῶν Οἰκουμενικῶν συνόδων καὶ τῆς πατερικῆς παραδόσεως.

34. MANSI, XXXI, 560-561.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΙΕΡΟΝ ΚΛΗΡΟΝ ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ (*)

Ἀγαπητοὶ Συναδελφοὶ καὶ Συλλειτουργοί,

«Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλανθρωπίας» τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ μας βρίσκομαι ἀνάμεσά σας σήμερα γιὰ πρώτη φορὰ ὑπὸ τὴν νέαν μου ιδιότητα, ὡς Πρωτοσυγκέλλου, ἐπιφορτισμένος μὲ τὶς ἀρμοδιότητες καὶ ὑποχρεώσεις, πού συνεπάγεται ἡ νευραλγικὴ αὐτὴ θέση σὲ μιὰ σημερινὴ Ἐπισκοπὴ, καὶ μάλιστα τῆς ἐκτάσεως καὶ τῶν εὐθυνῶν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Εὐχαριστῶ εὐγνωμόνως τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεὶμ γιὰ τὴν ἐμπιστοσύνη, πού ἔδειξε στὴν ταπεινότητά μου, ὥστε νὰ ἀναθέσει εἰς ἐμὲ τὰ καθήκοντα τοῦ Πρωτοσυγκέλλου μετὰ τὴν προαγωγήν εἰς Ἐπίσκοπον τοῦ ἀγαπητοῦ ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ καὶ τώρα Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Λαρίσης καὶ Τυρνάβου κ. Δημητρίου. Ἀναλαμβάνω τὴν εὐθύνη τῆς Πρωτοσυγκελλίας καὶ τὴν νέα αὐτὴ ἀποστολή, πού μοῦ ἀναθέτει ἡ Ἐκκλησία, μὲ φόβο καὶ δέος, διότι γνωρίζω ὅτι ἀπαιτεῖ πολλὰ δυνάμεις καὶ ικανότητες, ἐπάρκεια πολλῶν προσόντων, μόνιμη ἐπαγρύπνηση καὶ καρτερία, καὶ κυρίως δύναμη ψυχῆς καὶ πνευματικὴ πληρότητα, γιὰ νὰ καταστῆ δυνατὴ ἡ ὀρθὴ καὶ μέσα στὸ πνεῦμα τῆς παραδόσεώς μας ἐκπροσώπηση τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς πρὸς τὰ μέσα καὶ πρὸς τὰ ἔξω, «πρὸς τοὺς ἐγγύς καὶ τοὺς μακρὰν» (Ἐφεσ. 2,17). Γι' αὐτό, εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, ζητῶ ἀδελφικὰ τὴν ἀγάπη καὶ τὰς εὐχὰς σας, ἀγαπητοὶ Ἀδελφοὶ καὶ Πατέρες, ὥστε νὰ μὲ ἐπισκιάζει καὶ συνοδεύει ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ μας στὴν νέα αὐτὴ διακονία μου.

1. Ὁ σκοπὸς τῆς πρώτης αὐτῆς συνάξεως καὶ συναντήσεώς μας εἶναι οὐσιαστικώτατος. Παρακαλῶ νὰ μὴ θεωρηθεῖ ἡ πρώτη αὐτὴ ἐπαφὴ μας τυπικὴ καὶ ὑπηρεσιακὴ. Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ τὴν θεωρῶ θεμελιακὴ ἐν κυριολεξίᾳ καὶ προγραμματικὴ γιὰ ὅλη τὴν μελλοντικὴ συνεργασία μας. Συναντώμεθα ὄχι γιὰ νὰ γνωρίσετε ἀπλῶς τὸν νέο Πρωτοσύγκελλο τῆς Ἐπισκοπῆς, στὴν ὁποία ἀναπτύσσετε μὲ τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ τὴν διακονικὴ ἀποστολή σας, ἀλλὰ διὰ νὰ συντονίσουμε τὶς καρδιὰς καὶ τὶς διάνοιες μας στὸ ἴδιο μῆκος κύ-

ματος, νὰ χαράξουμε ἀπὸ κοινοῦ τὴν πορεία πλεύσεως καὶ πολιτεία μας, ὥστε νὰ καταστῆ σὺν Θεῷ δυνατὴ ἡ συνεργασία μας στὰ ὄρια τῆς «ἐνότητος τῆς πίστεως καὶ τῆς κοινωνίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» καὶ τοῦ «ὁμοθυμαδὸν» τῆς ἀρχαίας ἱεροσολυμιτικῆς Ἐκκλησίας (Πράξ. 2,1). Θὰ ἀνοίξω ἐγὼ τὴν καρδιά μου στὴν ἀγάπη σας, γιὰ νὰ σὰς φανερώσω τὰ ὄραματα καὶ τὶς προσδοκίαις, πού συνδέω μὲ τὴν διακονία μου ὡς Πρωτοσυγκέλλου, καὶ θὰ ἀκούσω μὲ ιδιαίτερη προσοχὴ τὶς δικές σας σκέψεις καὶ ἀδελφικὰς εἰσηγήσεις, ὥστε νὰ καταστῆ ἡ συνεργασία μας πληρέστερη καὶ ἀποδοτικότερη ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ σώματος τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας.

Ἡ τιμητικὴ ἀνάθεση στὴν ταπεινότητά μου τῶν καθηκόντων τῆς πρωτοσυγκελλίας δὲν σημαίνει δι' ἐμὲ στὸ ἐλάχιστο εὐνοία ἢ τιμητικὴ διάκριση, ἀλλὰ πρόσκληση σὲ μιὰ σοβαρότερη διακονία, ἡ ὁποία συνδέεται μὲ μιὰ βαρύτερη ἀποστολή, πού ἀπαιτεῖ πολλὰς θυσίας καὶ συνεχῆ ἐτοιμότητα καὶ ἀγωνία. Διότι μόνιμη φροντίδα μου πρέπει νὰ εἶναι ἡ εὐρυθμὴ λειτουργία τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μας ὀργανισμοῦ στὰ ὄρια τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς, κάτι πού ἀπαιτεῖ τὴν μεταξὺ μας ἐνότητα ὡς συνεργῶν στὸν ἴδιο πομπαντικὸ χῶρο. Ὑποχρεοῦμαι συνεπῶς πρῶτος ἐγὼ ὡς Πρωτοσύγκελλος, νὰ ἔχω τὴν συνείδηση, ὅτι εἴμεθα συντεταγμένοι στὴν ἴδια πνευματικὴ οἰκογένεια καὶ συναγωνιζόμεθα ἐν Κυρίῳ ὑπὲρ τῶν λογικῶν προβάτων, τὰ ὁποῖα συμποιμαίνουμε, μὲ πρῶτον ἀνάμεσά μας κατὰ χάριν ποιμένα, τὸν Ἀρχιεπίσκοπόν μας, ὥστε νὰ ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαιτήσω νὰ εἴσθε σεῖς συνεπεῖς στὴν ἀποστολή σας.

Ἡ ἐκκλησιολογικὴ θεώρηση ὁμῶς τῆς Ἐπισκοπῆς μᾶς βοηθεῖ νὰ συνειδητοποιήσουμε κατὰ τὸν καλύτερο τρόπο τὴ θέση μας μέσα στὸ ἐκκλησιαστικὸ μας σῶμα. Ἡ Ἐπισκοπὴ δὲν εἶναι, κατὰ τὴν παράδοσή μας, παρὰ ἓνα Μοναστήρι μέσα στὸν κόσμο, ὅπως ἡ Ἁγία - Σοφία ὡς ἔδρα τοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ ἱεροῦ Κλήρου ἦταν τὸ «Μέγα Μοναστήρι» τοῦ Γένους μας. Ὁ Ἐπίσκοπος εἶναι ὁ Ἡγούμενος καὶ ἐμεῖς ὅλοι οἱ συγκελλιώτες του μὲ πρῶτον, ἀπὸ πλευρᾶς διακονίας καὶ εὐθυνῶν, τὸν πρωτοσύγκελλο, ὅπως δηλώνεται καὶ ἀπὸ τὸ ὄνομά του. Αὐτὴ ἡ πραγματικότητα, πού βγαίνει μέσα ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη παράδοσή μας, πέρα ἀπὸ τὴν ἀναγκαία ἐνότητά μας, δείχνει καὶ τὴν ἱεράρχηση, πού εἶναι ἀ-

* Ἐξεφωνήθη κατὰ τὴν πρώτην ἱερατικὴν Σύναξιν, ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως τῶν καθηκόντων τοῦ Πρωτοσυγκέλλου, τὴν 10.11.1989.

ναγκαία στις προτεραιότητές μας. Το έργο της Έπισκοπής, όπως και αυτό της μοναστικής Ένορίας, είναι κατ' αρχήν πνευματικό και μετά διοικητικό. Άν, συνεπώς, παραθεωρήσουμε στο ελάχιστο την έν Άγίω Πνεύματι αύξησή μας και αφήσουμε να εξαντλώμεθα σε διοικητικές και γραφειοκρατικές τυπικότητες, δέν θά μπορούμε να μείνουμε πιστοί στο έργο, που μάς άνετέθη με την χειροτονία μας, και το όποιο είναι πρώτιστα ποιμαντικό και θεραπευτικό. Είμεθα, συνεπώς, «συνεργοί έν Κυρίω» (Ρωμ. 16,3) στην πνευματική προκοπή τών πιστών, και έτσι θέλω να σās βλέπω, τιμιώτατοι Συναδελφοί και Πατέρες.

Η δική μου λοιπόν προσπάθεια θά εστιάζεται στον συντονισμό του κοινού διακονικού μας έργου ώστε να πορευόμεθα έν αγάπη και ειρήνη, επιτελούντες την «εμπιστευμένην ήμίν διακονίαν», γύρω από τον Άρχιεπίσκοπόν μας, «ήμοσμένοι» μαζί του «ώς χορδαί κιθάρας», για να θυμηθούμε την χαρακτηριστική και έκκλησιολογικά ρεαλιστική διατύπωση του Άγίου Ίγνατίου Άντιοχείας (107 μ.Χ.). Αυτό σημαίνει, ότι από τον βαθμό και την πληρότητα της συνεργασίας μας θά συναρτάται ή άρμονία της ζωής της τοπικής μας Έκκλησίας και ή έν Χριστώ πορεία και αύξησή της.

2. Κάθε όμως δική μου προσπάθεια, όσο έντονη και άν είναι, δέν μπορεί να τελεσφορήσει, άν δέν συναντά την δική σας άνταπόκριση και προθυμία. Γι' αυτό είπα, ότι σās θεωρώ πολυτίμους συνεργούς και συναγωνιστές μου σε ένα κοινό άγώνα. Ό μόχθος μας στον άμπελώνα του Κυρίου άπαιτεί, όπως ή έκκλησιαστική ιστορία μάς διδάσκει, ένότητα και άμοιβαιότητα. Κυρίαρχη έκκλησιολογική έκφραση της ούσίας της τοπικής και καθόλου Έκκλησίας είναι για τον Άπ. Παύλο το «σώμα», μέσα στο όποιο είμεθα όλοι έντεταγμένοι, διά της πίστεως, του πνευματικού μας άγώνος και της συμμετοχής μας στα άγιαστικά του μέσα. Το σώμα όμως άπαιτεί την εύρυθμη λειτουργία όλων τών μελών, σε μία συνεχή και άδιατάρακτη συλλειτουργία. Αυτό ισχύει και για μάς. Ό Πρωτοσύγκελος συντονίζει άπλώς το έργο της Έπισκοπής, αλλά δέν μπορεί να καλύψει τα κενά, τις αδράνειες και έμπλοκές κάποιων συνεργών του. Τότε είναι ύποχρεωμένος να χρησιμοποιήσει κάθε ποιμαντικό μέσο, για να βοηθήσει τα αδρανούντα μέλη να επανεύρουν τον ρυθμό και την λειτουργικότητά τους. Και στο σημείο αυτό, άκριβώς, αναδύεται το δυσκολότατο πρόβλημα της διοικήσεως, που κατ' ανάγκην έπωμίζεται όποιος αναλαμβάνει τις εθύνες της πρωτοσυγκελλίας.

Η διοίκηση άποτελεί, όπως καλώς γνωρίζετε, έργο δυσκολότατο, διότι δέν είναι εύκολο να διακρατώνται

πάντοτε οι άναγκαίες ισορροπίες, λόγω της άτέλειας και τών αδυναμιών μας, ως άμαρτωλών ανθρώπων. Είναι δέ κοινοτάτη ή πεποίθηση, ότι ή διοίκηση φθείρει αυτόν που την άσκει, διότι είναι εύκολη ή ύπερβαση κάποιων όριών, παρόλη την αγαθή έστω προαίρεση να άποδίδεται δικαιοσύνη. Η διοίκηση, έτσι, δέν είναι δύσκολο να φέρει άντιμέτωπα άκόμα και πρόσωπα, που έξω από αυτήν δέν θά είχαν ποτέ κάποιο λόγο να διαφωνήσουν. Δημιουργεί δέ συγκρούσεις και διχάζει, όταν το πρίσμα θεωρήσεως της πραγματικότητας δέν είναι το ίδιο. Μη λησμονούμε, άλλωστε, ότι το Ν Ο Μ Ι Μ Ο Ν διαβάζεται και από τις δύο πλευρές, και από την αρχή και από το τέλος... όταν άσκεις την διοίκηση, συνεπώς, είναι πολύ εύκολο να παρερμηνεύσεις καταστάσεις και να πικράνεις τα πρόσωπα, μέσα στην αδυναμία να συλλάβεις την άλήθεια, όταν συμπνίγεις από την πληθώρα και πολυπλοκότητα τών προβλημάτων και πιέζεσαι από την ανάγκη να άποκατασταθεί ή πληγωμένη κάπου και από κάποιους έκκλησιαστική τάξη.

Για να άποφεύγονται παρόμοιες καταστάσεις, άπαιτείται ή συμβολή όλων μας. Όταν επιτελούμε την διακονία μας με πληρότητα και συνέπεια, θά είναι εύκολη και ή έν αγάπη άντιμέτωπιση κάθε προβλήματος και ή άποφυγή κάθε παρεξηγήσεως. Η άσυνέπεια όμως κάποιου μέλους έπηρεάζει άναπόφευκτα την λειτουργία όλου του σώματος και τότε ύποχρεούται ό άσκών την διοίκηση να δώσει όπωσδήποτε στο πρόβλημα λύση, για να άρθεί ή δυσλειτουργία. Σās παρακαλώ, λοιπόν, άδελφοί. Βοηθήσατε την προσπάθειά μου, με την προσευχή, τον άγώνα, την συνέπειά σας. Εύχομαι να μη βρεθώ ποτέ ύποχρεωμένος να λυπήσω κάποιον στην προσπάθειά μου να τον επαναφέρω στην τάξη. Άλλά πρέπει και να δηλώσω ειθύς έξ αρχής, ότι δέν θά θελήσω ποτέ να παραβώ και έγώ τα καθήκοντα, τα όποια ή τοπική Έκκλησία διά του Έπισκόπου της, του Μακαριωτάτου Άρχιεπισκόπου μας, μου έχει άναθέσει.

Το κύριο και μοναδικό μέλημά μου ως Πρωτοσυγκελλου, όπως ήδη είπα, θά είναι ή εύρυθμη λειτουργία της τοπικής μας Έκκλησίας. Θα προσπαθήσω να είμαι πάντοτε φίλος και άδελφός σας, άφου μάς συνδέει το ιερόν μυστήριο της Ιερωσύνης και το ιερό θυσιαστήριο, όπου συνεπιτελούμε την άναίμακτη μυσταγωγία. Και θά σās βλέπω πάντοτε ως συμπαραστάτες και συμβούλους στην προσπάθειά μου. Πιστεύω, έξ άλλου, στον διάλογο και την άποτελεσματικότητά του. Και θά είμαι πάντα πρόθυμος να άκούσω τα προβλήματά σας και να αναλάβουμε μαζί τη λύση τους,

πριν τὸ ὁποιοδήποτε πρόβλημα φθάσει σὲ σημεῖο νὰ γίνῃ παράπτωμα ἢ πλημμέλημα καὶ νὰ ἀπαιτήσει τὴν ἐφαρμογὴ κανονικῶν καὶ διοικητικῶν μέτρων. Στὴν ἐνάσκηση τῶν καθηκόντων μου θὰ ἐπιδιώκω νὰ πραγματοποιήνται ἡ πατρικότητα καὶ ἀγάπη, μὲ τὴν ὁποία ὁ Μακαριώτατος, περιβάλλει ὅλο τὸ ποίμνιο καὶ ιδιαίτερα τοὺς ἐν Χριστῷ συνεργοὺς Του, ἐσῶς δηλαδὴ, τὸν ἱερό Κλῆρο τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς.

3. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ πλαίσιο ἐπιθυμῶ νὰ ἐκδιπλωθεῖ ἡ συνεργασία μας. Καὶ εἶμαι πρόθυμος νὰ ἀκούσω μὲ μεγάλη προσοχὴ καὶ εὐγνωμοσύνη κάθε πρότασή σας, πού θὰ βοηθήσει τὴν ἐνότητά μας. Πρὶν ὅμως δώσω σὲ σᾶς τὸν λόγο καὶ δεδομένου ὅτι, ὅπως ἐλέχθη, εἶναι ἡ πρώτη καὶ γι' αὐτὸ προγραμματικὴ συνάντησή μας, θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ μὲ κάθε δυνατὴ συντομία στὶς συνθήκες, κάτω ἀπὸ τίς ὁποῖες ἐπιτελοῦμε τὴ διακονία μας, ἀλλὰ καὶ στὶς ἀπαιτήσεις, πού ἐγείρει στὸν καθένα μας ἡ πραγματικότητά, μέσα στὴν ὁποία ἀναπτύσσεται ἡ ποιμαντικὴ μας δραστηριότητα.

Τὴν σημερινὴ ἑλληνικὴ πραγματικότητά προσδιορίζουν παράγοντες, πού σχετίζονται τόσο μὲ τὸ παρελθόν, ὅσο καὶ μὲ τὸ μέλλον μας. Ἡ σύγχρονη ἑλληνικὴ κοινωνία εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς μακρῆς διαδικασίας, πού ἀρχίζει στὸ τέλος τῆς δουλείας καὶ ὀλοκληρῶνεται στὸν αἰῶνα μας. Τὰ νεώτερα εὐρωπαϊκὰ ἰδεολογικὰ ρεύματα, καρπὸς τῶν ἐκεῖ ἐξελίξεων καὶ κυρίως τῶν μακρῶν συγκρούσεων τοῦ ἀλλοτριωμένου δυτικοῦ Χριστιανισμοῦ μὲ τὴν διάνοση καὶ τὴν πολιτεία, μεταφέρθηκαν ἐν πολλοῖς καὶ στὸ δικό μας χῶρο, ἀλλοιώνοντας τὴν σύνθεσή του καὶ νοθεύοντας τὴν ἑλληνορθόδοξη ταυτότητά μας. Ὑλισμός, ἄθεος ἀνθρωπισμός, ἀμοραλισμός, ἀπελιτιστικὸς ὀριζοντισμός καὶ κυρίως ἀπώλεια τῆς συνειδήσεως τῆς ἀνάγκης τῆς Χάριτος καὶ τῆς ἀγιοπνευματικῆς ζωῆς εἶναι οἱ κυριώτερες μεταγίσεις, πού ὑπέστη ὁ ὀργανισμὸς τοῦ Ἔθνους μας μὲ τὴν εἰσβολὴ τοῦ δυτικοῦ ἀναγεννησιακοῦ οὐμανισμοῦ καὶ τοῦ Διαφωτισμοῦ στὸ χῶρο μας. Ἡ ἑλληνικὴ συνείδηση δηλητηριάζεται συνεχῶς ἀπὸ τὰ ρεύματα αὐτά, πού αὐξάνουν συνεχῶς στὶς ἡμέρες μας, μὲ τὴν πλημμυρίδα καὶ ὄλων τῶν παραθηροσκευτικῶν κινήσεων, πού κατακλύζουν τὸν τόπο μας (αἱρέσεις ἀνατολῆς καὶ δύσεως).

Ἡ ζωὴ μας ὅμως καθορίζεται περαιτέρω καὶ ἀπὸ τοὺς ἐθνικοὺς ἀναπροσανατολισμούς μας. Τὸ ὄραμα τῶν εὐρωπαϊστῶν τοῦ παρελθόντος γιὰ τὸν ἐξευρωπαϊσμὸ συνόλης τῆς ζωῆς μας γίνεται σήμερον πραγματικότητά στὰ ὄρια τῆς Ἐνωμένης Εὐρώπης. Τὸ ἔτος 1992, ἢ καλῶτερα τὸ 1993, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἡ Ἑλλάς θὰ εἶναι πλήρως ἐντεταγμένη στὴν εὐρωπαϊκὴ κοι-

νότητα καὶ κοινωνία, ἔχει γίνῃ λέξη μαγική, πού προβάλλεται κυρίως ἀπὸ σύνολο τὸν πολιτικὸν μας κόσμον, καὶ ὁ λαὸς μας ἄρχισε νὰ δραματίζεται κάποιον παραδεισιακὴν ἐποχὴ, στὴν ὁποία θὰ βροῦν λύση ὅλα τὰ προβλήματά του.

Ἡ ἔνταξη ὅμως στὴν Εὐρώπη ἐκφράζεται στὴν πράξη μὲ ἀναπροσαρμογὴ ὅλης τῆς ζωῆς μας στὰ δεδομένα τῆς εὐρωπαϊκῆς κοινωνίας. Ὅποτε τὸ πρόβλημα τῆς ἀλλοτριώσεώς μας ἀπὸ τὴν παράδοση τῶν Ἀγίων μας, μέσα στὴν ὁποία καὶ μόνο μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθεῖ ἡ σωτηρία μας, γίνεται συνεχῶς δξύτερο. Οἱ θεσμοὶ καὶ δομὲς τῆς κοινωνίας μας ἀναθεωροῦνται καὶ ἀναμορφώνονται, μὲ πρώτη τὴν νομοθεσία μας (ᾶς θυμηθοῦμε ὄλους τοὺς νέους νόμους τῆς τελευταίας δεκαετίας, καί, κυρίως, τὴν στάση τῆς Πολιτείας ἐναντὶ τῆς Ἐκκλησίας), ὥστε νὰ ἀπειλεῖται τὸ ὀρθόδοξο ἦθος καὶ νὰ κινδυνεύει ἡ ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ μας νὰ ἐξομοιωθεῖ μὲ τὸν ἀποπνευματωμένο εὐρωπαϊκὸν Χριστιανισμό, μὲ τὴν μεταβολὴ τῆς Ἐκκλησίας σὲ ὀργανισμὸν κοινωνικῆς δράσεως, ἔξω ἀπὸ κάθε ἔννοια θεραπείας ἀγιοπνευματικῆς καὶ ἀποκαταστάσεως τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως μέσα στὴν ἄκτιστη θεία Χάρη. Οἱ Ἐκκλησίες γιὰ τὴν Εὐρώπη εἶναι κοινωνικὰ ἰδρύματα καὶ ὄχι «ιατρεία πνευματικά», μέσα στὰ ὁποῖα καὶ οἱ κοινωνικὲς ἀνάγκες ἀντιμετωπίζονται, μὲ προτεραιότητα ὅμως στὸν ἀγῶνα καθάρσεως - φωτισμοῦ καὶ θεώσεως. Ἐτσι κινδυνεύει νὰ γίνῃ καὶ ἡ δικὴ μας Ἐκκλησία, ἂν δὲν ἐπιστρατεύσουμε κάθε δυνατὴ ἀναχαιτίσεως τῆς ἀλλοτριώσεως, πού ἀπειλητικὰ ὀρθώνεται ἐνώπιόν μας.

Συνεχῶς ἀλλοιώνεται ἡ οὐσία μας καὶ μειώνονται οἱ δυνατότητες αὐτοπροστασίας μας, ἐφόσον μέσα στὸ ἱστορικὸ καὶ κοινωνικὸ περιβάλλον τοῦ δυτικοῦ τεχνολογικοῦ πολιτισμοῦ, πού μεταφέρεται αὐτούσιο στὴν «καθ' ἡμᾶς Ἀνατολήν», μὲ παράλληλο θρίαμβο τῆς Εὐρώπης ἀπέναντί της, ζοῦμε πιά σὲ προϋποθέσεις ζωῆς, πού βρίσκονται στὸν ἀντίποδες τοῦ «τρόπου ὑπάρξεως», πού ἐνσαρκώνει ἡ Ὀρθοδοξία. Ὅλοι οἱ χῶροι τῆς ζωῆς μας, στὸν ὁποῖον ἀναπτύσσεται ἡ ποιμαντικὴ μας διακονία, ἐμποτίζονται ἀπὸ τὸ νέο πνεῦμα. Ἡ κοινωνία μας, ἡ παιδεία, ἡ οἰκογένεια, καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ἐνορία μας, χάνουν ὄλο καὶ περισσότερον τὴν παραδοσιακὴν ταυτότητά τους, σὲ σημεῖο, πού ὁ λόγος τῆς πατερικῆς μας παραδόσεως νὰ μὴ γίνῃται πιά κατανοητός, νὰ ἡχεῖ δὲ ξένος καὶ ἀπρόσιτος στὰ αὐτὰ τοῦ ποιμνίου μας. Τὸ χειρότερον δὲ εἶναι νὰ αἰσθανόμεθα μὲν τὴν ἀνάγκη ἐκσυγχρονισμοῦ τοῦ κηρύγματος μας, ἀλλὰ νὰ νοοῦμε τὸν ἐκσυγχρονισμό, ὄχι ὡς ἐξεύρεση νέων μέσων προσφορᾶς τῆς μιᾶς καὶ ἀμε-

τάβλητης σωστικής ἀλήθειας, ἀλλὰ ὡς συσχηματισμὸ (Ρωμ. 12,1) δικό μας καὶ τοῦ κηρύγματός μας στὶς ἀπαιτήσεις τοῦ ἀλλοτριωμένου σημερινοῦ ἀνθρώπου, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μεταβάλλεται τὸ λειτούργημά μας σὲ ἐπάγγελμα καὶ ἡ ποιμαντική μας σὲ κοινωνιολογία.

4. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ ραγδαία μεταβαλλόμενο κοινωνικό κλίμα ἢ θέση τοῦ Κληρικοῦ - Ποιμένα γίνεται ὄλο καὶ περισσότερο ἐπισφαλής, προβληματική. Ἡ παρουσία τοῦ ὀρθοδόξου Κλήρου στὸν σύγχρονο κόσμο προκαλεῖ ἀντιδράσεις. Ἐνας ἐκκοσμικευμένος Κληρικός, ὅπως οἱ δυτικοὶ Πάστορες, ἢ γίνεται δεκτός, διότι στὸ πρόσωπό του ὁ κόσμος «τὸ ἴδιον φιλεῖ» (Ἰωάν. 15,19), ἢ περνᾷ ἐντελῶς ἀπαρατήρητος, ὅταν ἡ θρησκευτικότητα ἔχει δώσει τὴν θέση της στὴν ἀδιαφορία ἢ τὴν ἀ-θρησκεία. Ὁ ὀρθόδοξος ὅμως Κληρικός, καὶ μὲ μόνη τὴν σιωπηρὰ παρουσία του, εἶναι πρόκληση γιὰ τὴν χωρὶς Θεοῦ κοινωνία. Ἰδιαίτερα δὲ στὴν μὴ ὀλοτελῶς ἀλλοτριωμένη ἑλληνορθόδοξη κοινωνία εἶναι μόνιμος ἔλεγχος γιὰ τὴν προϊούσα ἐκκοσμίκευσή της. Δὲν εἶναι δὲ ἀνεξήγητο, ὅτι ἡ θέα τοῦ ράσου, προκαλεῖ τόσες ἀντιδράσεις. Γιατὶ καὶ μόνο τὸ ράσο ἀρκεῖ, γιὰ νὰ ὑπενθυμίζει στὸ λαὸ μας τὴν παράδοσή του, ποὺ νοθεύεται τώρα, ἢ ἀνταλλάσσεται μὲ ξένες ἀντροδόξες παραδόσεις. Στὸ σημεῖο δὲ αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνει καταννητὴ καὶ ἡ πρακτικὴ σημασία τοῦ ράσου, ποὺ τόση δυσφορία δημιουργεῖ σὲ λίγους εὐτυχῶς Κληρικούς, ποὺ δυστυχῶς δὲν μποροῦν νὰ ἀπελευθερωθοῦν ἀπὸ τὴν ἐπαγγελματικὴ τους συνείδηση.

Βέβαια, ἢ ἐναντίον μας πολεμικὴ δὲν εἶναι πάντοτε ἀπρὸυπόθετη, διότι δυστυχῶς προκαλοῦμε καὶ μεῖς σὲ ὀρισμένες περιπτώσεις τὸν λαὸ μὲ τὴ συμπεριφορὰ μας. Πόσες φορὲς δὲν εἴμασθε ἐμεῖς οἱ Κληρικοὶ ὑπεύθυνοι γιὰ τὸν θρησκευτικὸ ἀποχρωματισμὸ τοῦ λαοῦ μας καὶ τὴν ἀπώλεια τοῦ ὀρθοῦ νοήματος τῆς Παράδοσώς μας; Κάποιοι ἀπὸ μᾶς ἐπιμένουμε νὰ συντηροῦμε μιὰ παπικὴ - δικανικὴ ἀντίληψη Χριστιανισμοῦ, προβάλλοντας τὰ ἁγιαστικά μέσα τῆς Ἐκκλησίας μας ὡς μαγικὲς ἐπεμβάσεις στὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ἢ καθιστώντας τα —τὸ χειρότερο— μέσα ἐμπορίας. Παράλληλα βαίνει ἢ μεταβολή, καὶ ἀπὸ μᾶς τοὺς Κληρικούς, τῆς Ὀρθοδοξίας ἀπὸ τρόπο ζωῆς σὲ θρησκεία, τελετουργίες δηλαδὴ μὲ χαλαρὴ ἢ καὶ μηδενικὴ διασύνδεση μὲ τὴν ἐν Χριστῷ μεταμόρφωση ὀλοκλήρου τῆς υπάρξεώς μας. Ἡ ἀπώλεια, ἀκόμη, τῶν πνευματικῶν κριτηρίων τῆς πίστεώς μας καὶ ἡ θεώρησή της ὡς συστήματος ἠθικῆς ὀδηγεῖ σὲ ἓνα ἠθικισμὸ, ποὺ ἐκφράζεται μὲ τὶς ἀποκρουστικὲς ἠθικολογίες τῶν κηρυγμάτων μας καὶ τὴν διαίρεση τῶν ἀνθρώπων σὲ καλοὺς καὶ κακοὺς, ἀγνοώντας ὅτι ὄλοι εἴμεθα ὀλιγότερο ἢ

περισσότερο ἀσθενεῖς, ποὺ ἐντασσόμεθα στὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ γιὰ τὴν θεραπεία τῆς υπάρξεώς μας μὲ τὴν μετάνοια, τὴν ταπείνωση καὶ τὴν ἐκζήτηση, συνεχῆ καὶ ἔντονη, τῆς θείας Χάριτος. Στὴν περίπτωσή αὐτὴ χάνουμε τὴ συνείδηση τῆς προτεραιότητος τοῦ δόγματος στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς θεμελίον ὄντολογικοῦ τοῦ ὀρθοδόξου ἥθους, καὶ μεταβάλλουμε καὶ μεῖς τὸν Χριστιανισμὸ σὲ ἰδεολογία ἢ μεταφυσικὴ, ἐνῶ στὴν οὐσία του εἶναι ἐμπειρία καὶ ζωὴ αἰώνιος μέσα στὴν προσωρινότητα τοῦ κόσμου τούτου καὶ τὴν παροδικότητα τῆς ἱστορίας.

Σ' αὐτὰ πρέπει νὰ προστεθοῦν καὶ ὅλες οἱ λοιπὲς ἀρνητικὲς ὀψεις τῆς βιωτῆς μας, λ.χ. οἱ διαιρέσεις μας, ἢ παραταξιοποίησή μας, οἱ δημοσιοποιούμενες συγκρούσεις μας ποὺ κλονίζουν τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ στὰ πρόσωπά μας.

5. Αὐτὰ συμβαίνουν, πιστεύω, ὅταν λησμονοῦμε τὴν οὐσία μας. Δὲν εἴμαστε ὅμως ἄρχοντες τοῦ λαοῦ, κάποια κοινωνικὴ κᾶστα ἐξουσιαστῶν, ἀλλὰ διάκονοί του καὶ μὲ τὴ χειροτονία καὶ πνευματικότητά μας ἱατροὶ καὶ θεραπευταὶ του, γιὰ νὰ γίνει πραγματικὸ μέλος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, μὲ τὴν κάθαρση καὶ τὸν ἁγιοπνευματικὸ φωτισμὸ του. Τὶς πνευματικὲς συντεταγμένες, ποὺ προσδιορίζουν τὸ ἔργο καὶ τὴν ἀποστολή μας, καθορίζει ὁ Ἄπ. Παῦλος ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι: α) Εἴμεθα «ὑπηρέται Χριστοῦ καὶ οἰκονόμοι μυστηρίων Θεοῦ» (Α' Κορ. 4,1). Ἐπηρετοῦμε δὲ τὸ Χριστό, ἐφ' ὅσον διακονοῦμε τοὺς πιστοὺς στὸ Χριστό, ἐφ' ὅσον ποιμαίνουμε θεοφιλῶς τὰ πρόβατά του (Ἰωάν. 21, 15 ἐξ.) ποὺ μᾶς ἐμπιστεύεται. β) «Ἐπεὶ Χριστοῦ πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν» (Β' Κορ. 5,20). Εἴμαστε δηλαδὴ πρεσβευταὶ τοῦ Χριστοῦ μέσα στὸν κόσμο. Ὁ Θεὸς μιλεῖ μὲ τὸ στόμα τὸ δικό μας. Καταλαβαίνουμε ἀλήθεια τί σημαίνει αὐτό; Ὁ κληρικός εἶναι «προφήτης», ὅ,τι σημαίνει ἀκριβῶς στὴν Π. Διαθήκη αὐτὸς ὁ ὄρος. Εἶναι ὁ ὀμιλῶν ἀντὶ τοῦ Θεοῦ, τὸ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους στόμα τοῦ Θεοῦ! Ἄλλὰ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ γίνει στόμα τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν κόσμο, ἂν δὲν ἔχει μέσα του ἔνοικο τὸν Θεό. Ἄν στὴν καρδιά του δὲν οἰκεῖ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ (πρὸβλ. Ρωμ. 8, 9-11). Ἐτοι γίνεται καταννητὸ, γιὰ τὴν ὀρθόδοξη παράδοση δὲν μποροῦσε νὰ γίνει κανεὶς κληρικός, ἂν δὲν εἶχε περάσει τὸ στάδιο τῆς καθάρσεως τῆς καρδιάς ἀπὸ τὰ πάθη καὶ δὲν εἶχε φθάσει στὸν φωτισμὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (βλ. π. Ἱεροθέου Βλάχου, Ὀρθόδοξη Ψυχοθεραπεία, Ἐδεσσα 1986, σ. 65 ἐξ.). Καὶ πρέπει νὰ ἔχουμε ὑπόψη ὅτι αὐτὴ ἢ παράδοση ὡς διδασκαλία φθάνει μέχρι τὸν 19ο αἰῶνα, στὸ κήρυγμα τοῦ Κοσμῆ Φλαμιάτου (1852). γ) Οἱ

ποιμαντικές ἐπιστολές τοῦ Ἀπ. Παύλου, ὅπως ὅλοι σας γνωρίζετε, ἀποτελοῦν τὴν πυξίδα τοῦ ὀρθοδόξου Κληρικοῦ στὴ διακονία του. Δὲν θὰ σᾶς ταλαιπωρήσω μὲ ἐπανάληψη γνωστῶν πραγμάτων. Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε ὁμως νὰ σταθῶ γιὰ λίγο σὲ ἓνα χωρίο τῆς Ἀ΄ Πέτρου, τὸ ὁποῖο, ὅπως ἔχει ἤδη τονισθεῖ, ἀποτελεῖ *συναπτικὴ ποιμαντικὴ θεωρία*. Γράφει ὁ Ἅγιος Ἀπόστολος γιὰ τὸν Κληρὸ τῆς ἐποχῆς του, ἀλλὰ καὶ κάθε ἐποχῆς: «Πρεσβυτέρους τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ, ὡς συμπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός· ποιμάνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ Θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλὰ ἐκουσίως κατὰ Θεόν, μὴδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως, μὴδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κληρῶν, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποιμένου κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον» (Ἀ΄ Πέτρ. 5, 1-4). Θὰ συνιστοῦσα σ' ὅλους μας νὰ μελετήσουμε τὴν μικρὴ, ἀλλὰ σπουδαία ποιμαντικὴ ἐξηγήσις τοῦ χωρίου αὐτοῦ ἀπὸ τὸν Καθηγητὴ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Παναγ. Μπούμη (Ἀθήναι 1985). Οἱ περὶ ἱερωσύνης λόγοι ἐπίσης τοῦ ἱ. Χρυσόστομου (P.G. 48, 623 - 92) καὶ ἡ «Ἀπολογία περὶ τῆς εἰς Πόντον φυγῆς ἔνεκα» τοῦ Ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου (P.G. 35, 408 - 513) ἀποτελοῦν τὴν κατ' ἐξοχὴν πατερικὴν συμβολὴν στὴν κατάδειξη τοῦ ὕψους καὶ τῆς σημασίας τῆς ἱερατικῆς διακονίας καὶ πρέπει νὰ ἀποτελοῦν μόνιμο συνοδὸ τοῦ καθενός μας, μαζὶ μὲ τὸ ἱερὸ Πηδάλιο τοῦ Ἀγίου Νικοδήμου καὶ τὴν Φιλοκαλία.

6. Μέσα ἀπὸ τὴν πατερικὴν μας παράδοση γνωρίζουμε τὴν ἀποστολή μας σὲ ὅλες τὶς διαστάσεις της. Διότι μόνιμα πρότυπά μας εἶναι οἱ ἅγιοι Πατέρες μας, οἱ συνεπέστεροι μιμηταὶ τοῦ μόνου τῆ ἀληθείας Ποιμένος, Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὅσο περισσότερο πατερικοὶ εἴμαστε, τόσο γνησιότερα θὰ ποιμάνουμε τὸ ποίμνιό μας. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι παραδοσιακὴ καὶ πατερικὴ, ὅπως εἶναι καὶ προφητικὴ καὶ ἀποστολικὴ. Προφηταὶ, Ἀπόστολοι καὶ Πατέρες ἀποτελοῦν τὴν ἀδιατάρακτη συνέχειά της μέσα στὴν ἱστορία. Σ' αὐτὴ τὴν εὐθεία γραμμὴ τῆς παραδόσεως καλούμεθα νὰ βαδίσουμε καὶ ἐμεῖς, χωρὶς παρεκκλίσεις. Καὶ αὐτὸ μόνον τότε μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθεῖ, ὅταν τὸ φρόνημά μας εἶναι πατερικὸ - ἀποστολικὸ καὶ προφητικὸ.

Εἶναι ἀναγκαῖος, συνεπῶς, ὁ συνεχῆς ἀναβαπτισμὸς μας στὴν παράδοσή μας. Ὁ λόγος μας καὶ ἡ ζωὴ μας ὀφείλουν νὰ ἀκολουθοῦν «τοῖς ἴχνεσι» τῶν ἁγίων μας, πολὺ δὲ περισσότερο ἢ ποιμαντικὴν μας πράξιν. Νὰ γίνω ὁμως περισσότερο σαφῆς, τί ἐννοῶ στὸ

σημεῖο αὐτό. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ μᾶς εἴμαστε «Πνευματικοὶ» στὶς ἐνορίες μας. Ἀναλαμβάνουμε, συνεπῶς, τὸ ἔργο τῆς πνευματικῆς πατρότητος καὶ καθοδηγήσεως τῶν πιστῶν στὸν πνευματικὸν τους ἀγώνα γιὰ τὴν κάθαρση - θεραπεία τῆς καρδιάς τους. Ἡ ἐξομολόγησις δὲ εἶναι ἢ κατ' ἐξοχὴν ποιμαντικὴ πράξις τῆς Ἐκκλησίας μας, διότι κατ' αὐτὴν καθοδηγεῖται καὶ διαμορφώνεται ὁ ἐν Χριστῷ ἄνθρωπος. Δὲν θὰ ὀδηγήσουμε ὁμως ποτὲ τὰ πνευματικὰ μας τέκνα στὸ δρόμο τῆς πνευματικῆς αὐξήσεως, ἂν δὲν εἴμαστε φορεῖς τῆς πατερικῆς παραδόσεως. Ὅντες πατερικοὶ, θὰ καθοδηγοῦμε καὶ τὰ πνευματικὰ μας τέκνα πατερικὰ, καθιστώντας τα πνευματικὰ τέκνα τῶν Ἁγίων μας. Δὲν πρέπει δὲ νὰ λησμονοῦμε, ὅτι στὴν ποιμαντικὴ διακονία ἰσχύει πάντα ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ μας: «ἰατρὲ θεράπευσσον σεαυτὸν πρῶτον» (Λουκ. 4,33). Πνευματικὸς ὀδηγὸς μπορεῖ νὰ γίνῃ μόνον ἐκεῖνος, ποῦ ἔχει ὁ ἴδιος πνευματικὴς ἐμπειρία, καὶ ὄχι ἀπλῶς ὁ ἐγγράμματος καὶ διανοούμενος. Ἡ Ἐκκλησία δὲν στερεῖται ἐγγραμμάτων· στερεῖται ὁμως πατερικῶν πνευματικῶν ἀναστημάτων, ποῦ ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ καθοδηγήσουν ὀρθά, δηλαδὴ παραδοσιακά, τὰ πνευματικὰ τους τέκνα.

7. Τὰ προβλήματα στὶς σχέσεις τῶν κληρικῶν μὲ τὴν «προϊσταμένη ἀρχή» δημιουργοῦνται οὐσιαστικά, ὅταν εἴτε ἢ μία, εἴτε ἢ ἄλλη πλευρὰ ἐνεργεῖ ἔξω ἀπὸ τὰ ὄρια τῆς παραδόσεως καὶ ἀδρανεῖ τὸ πατερικὸ, δηλαδὴ αὐθεντικὸ ἐκκλησιαστικὸ φρόνημα. Τότε ἀναζητοῦνται ἢ καὶ ἐπιβάλλονται λύσεις μὴ παραδοσιακές, καὶ γι' αὐτὸ ἐξωεκκλησιαστικὴς ἢ καὶ αὐτόχρημα ἀντικλησιαστικὴς. Αὐτὸ σᾶς παρακαλῶ ἰδιαίτερος νὰ προσπαθήσουμε πάση θυσίᾳ νὰ ἀποφύγουμε. Ὅταν ἓνας κληρικὸς εἶναι «τύπος» τοῦ Ποιμνίου του καὶ ζεῖ καὶ πορεύεται μὲ ταπείνωση, σεμνότητα καὶ πρὸ πάντων ἀγάπῃ πρὸς τὸ ποίμνιό του, ποῖος λόγος θὰ ὑπάρχει, γιὰ νὰ παρεμβεῖ ἢ προϊσταμένη ἀρχὴ στὸ ἔργο του; Ὁ κληρικὸς αὐτὸς θὰ εἶναι καύχημα τοῦ Ἐπισκόπου καὶ κόσμημα καὶ τῆς δικῆς του διακονίας.

Παρακαλῶ, λοιπόν, νὰ δοῦμε ὅλοι τὴν σημερινὴ σύναξη ὡς εὐκαιρία («καιρόν»), ὡς ἀφορμὴ ἀναζητήσεως ἐκ νέου τοῦ νοήματος τῆς ιδιότητος καὶ διακονίας μας. Τόσο ἀποτελεσματικότερη θὰ εἶναι, κατὰ Θεόν, ἢ προσφορά μας, ὅσο περισσότερο διασώζεται ἢ οὐσία τῆς ταυτότητάς μας. Ὅσο περισσότερο μένουμε πιστοὶ στὴν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἄν ὁ Κληρικὸς δὲν ἔχει στενὸ ἐσωτερικὸ σύνδεσμο μὲ τὴν πνευματικὴν ζωὴ καὶ δὲν ἔχει μορφώσει τὸ καθολικὸ ἦθος τῆς Ἐκκλησίας, δὲν μπορεῖ νὰ πλησιάσει αὐθεντικά, δηλαδὴ ἐν Χριστῷ, τοὺς ἄλλους καὶ νὰ μεταδώ-

Ο ΣΥΡΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΛΕΒΕΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (1885-1929)

(Ἐπί τῇ συμπληρώσει ἐξήκοντα ἐτῶν ἀπὸ τῆς εἰς Κύριον ἐκδημίας του)

«Τῷ δέει κρατούμενοι», διὰ τὴν ἀνάληψιν τῆς σκιαγραφήσεως μορφῆς περισπουδάστου καὶ ἀγλαοφρανοῦς, ὡς ὁ μακαριστὸς Ἐπίσκοπος Σύρου Ἀθανάσιος Λεβεντόπουλος, τολμῶμεν δι' ὀλίγων νὰ ἀναφερθῶμεν εἰς τὴν πολιτείαν αὐτοῦ, τόσον διὰ τὴν διακονίαν τοῦ «μυστηρίου τοῦ μεγάλου», κατὰ τὴν ἐν Σύρῳ ἀρχιερατείαν αὐτοῦ, ὅσον καὶ διὰ τὴν κοινωνικὴν αὐτοῦ δρασίαν.

Οὗτος, ὁ «ἀξιωθεὶς ὑπεισελθεῖν τὸν εὐαγγελικὸν ζυγόν», ἐγεννήθη ἐξ εὐσεβῶν γονέων, τοῦ Σωτηρίου καὶ τῆς Καλλιόπης Λεβεντοπούλου, τὸ 1865, εἰς τὸ μικρὸν χωρίον, τῆς μαρτυρικῆς γῆς τῶν Καλαδρῦτων, Ἅγιος Νικόλαος, ὅπου καὶ ἐδιδάχθη τὰ πρῶτα αὐτοῦ γράμματα.

Διαφυλαχθεὶς ὡσπερ «ἐλαία ὠραία, εὐσκιος τῷ εἶδει» (Ἱερ. ια' 16), ἰδιαιτέρως μάλιστα ὑπὸ τῆς εὐσεβεστάτης του μητρὸς, καὶ ἤδη ἄγων τὴν ἐφηβείαν, μετέβη εἰς τὴν περιφανῆ Μονὴ Μεγάλου Σπηλαίου, ὅπου καὶ παρεδόθη εἰς γέροντας πνευματικούς, φορεὶς τῆς ἱεράς καὶ ἐθνικῆς παραδόσεως.

Εἰς τὸ Μέγα Σπήλαιον παρηκολούθησε τὰ μαθήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου καὶ συνάμα ἐκάρη μοναχός, ἐκπληρῶν παιδικὸν πόθον του, ὅπως ὑπηρετήσῃ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ συγκαταλεγῆ εἰς τὸ ἐπίγειον στράτευμα αὐτῆς.

Διαδέλεψαντες οἱ πατέρες τῆς Μονῆς τὸν ἔνθεον ζῆ-

λον καὶ τὴν θεοφιλή αὐτοῦ πολιτείαν τὸν ἀποστέλουν εἰς Ναύπλιον, ὅπου ἐνεγράφη εἰς τὸ Γυμνάσιον καὶ ταυτοχρόνως ἐδέχθη τὸν πρῶτον βαθμὸν τῆς ἱερωσύνης ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἀργολίδος Νικάνδρου Δελούκα¹.

Ὅμως, ἐκ τοῦ μικροῦ καὶ ἀσήμου ἐκείνου χωρίου καὶ τῆς ἱστορικῆς Μονῆς, ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἐπεφύλασσε, «... ἐπιφανεῖναι ἄνδρα, πολὺ καὶ δόξῃ διαφέροντα, θαυμαστὴν δέ τινα καὶ μεγαλοπρεπεστάτην εἶναι τὴν περὶ αὐτὸν ὑπεροχὴν» (Β' Μακ. ιε' 13). Ὁ Ἀθανάσιος ἀναζητεῖ τὰ κρείττονα καὶ ἀπέρχεται εἰς Ἀθήνας, ὅπου εἰσάγεται εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, σπουδάζων τὴν ἱεράν ἐπιστήμην.

Αἱ ἐν Ἀθήναις ἐνασχολήσεις του ἦσαν ἀγαθαί, φιλόθεοι καὶ πνευματικαί. Αἱ μούσαι ὡσπερ αἶραι, θωπεύουν τὴν καρδίαν του καὶ τὸν προτρέπουν εἰς συνέχισιν τῶν σπουδῶν του καὶ πέραν τοῦ κλεινοῦ ἄστεως, εἰς τὴν Ἑσπερίαν.

Μεταδαινέει εἰς Λειψίαν καὶ ἐντρυφᾷ εἰς τὴν Θεολογίαν καὶ Φιλοσοφίαν, διακονῶν ταυτοχρόνως καὶ τὸν ἐκεῖσε ἑλληνικὸν Ὀρθόδοξον Ναόν.

Παρακολουθεῖ Φιλοσοφίαν καὶ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ἐρλάνγης, ὑπὸ τοῦ ὁποῦ ἀναγορεύεται δι-

1. Βασιλείου Ἀτέση: «Ἀρχιερεῖς Μήλου καὶ Κιμῶλου», Ἀθήναι 1973, σελ. 76.

σει Χριστόν, δηλαδή τὴν καθολικὴ ἀλήθεια. Ἡ μεγαλύτερη δὲ τραγικότητά μας δὲν εἶναι ἂν δὲν μπορούμε νὰ δώσουμε λύση στὰ προβλήματα τῶν πνευματικῶν μας τέκνων, ἀλλὰ ὅταν προσφέρουμε ὡς ἐκκλησιαστικὴ λύση τὸ ἁμαρτωλὸ φρόνημα τοῦ κόσμου. Ὅταν δὲ λαλεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον δι' ἡμῶν, ἀλλὰ ἄλλα πνεύματα.

Ἀγαπητοὶ Συν - ἀδελφοί,

Συνεχίσατε τὴν ὑψηλὴ ἀποστολή σας μὲ ἀποφασιστικότητα, γνησιότητα καὶ ἀγάπη καὶ θὰ ἔχετε πάντοτε σύμβουλο καὶ συμπαροστάτη τὴν «προϊσταμένη ἀρχή» σας. Θὰ ἦταν πραγματικὰ εὐλογία, ἂν στὴ συνείδηση ὄλων μας κυριαρχοῦσε ἡ εἰκόνα τῆς μοναστικῆς ἀδελφότητος καὶ ἡ Ἐπισκοπὴ ἔβρισκε καὶ πάλι, ἔστω μέσα μας, τὴν ἀληθινὴ νοηματοδότησή της ὡς Μοναστήρι. Ἄς βλέπετε τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπό μας ὡς Πνευματικὸ Πατέρα ὄλων μας καὶ τὴν

ταπεινότητά μου ὡς πρῶτον τῇ τάξει συν-αδελφὸ καὶ συμμοναστή σας. Καὶ ἂς θεωροῦμε κοινὸ τὸ ἔργο καὶ τὸν ἀγῶνα μας γιὰ τὴν σωτηρία τῆ δικῆς μας καὶ τῶν πνευματικῶν μας τέκνων. Μέσα στὴν ἐνότητα καὶ συνεργασία μας θὰ βρῶσιν λύση καὶ τὰ κατὰ καιροῦς ἀναφυόμενα —τυχόν— προβλήματα μας. Θὰ ἐπιδιώξω οἱ συναντήσεις μας νὰ εἶναι συχνές, ὥστε νὰ καθίσταται δυνατὸς ὁ μεταξὺ μας διάλογος καὶ τὸ ἀνοιγμα τῶν καρδιῶν μας. «Πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ» καὶ νὰ εἰσθε βέβαιοι, ὅτι στὸ ταπεινὸ πρόσωπό μου δὲν θὰ βλέπετε ἕνα προϊστάμενο, ἀλλὰ ἕνα ἀδελφὸ, ἕνα φίλο, ἕνα συνεργάτη, ὥστε κάτω ἀπὸ τὴν πατρικὴ εὐλογία τοῦ Πατρὸς καὶ Ἀρχιεπισκόπου μας νὰ καρποφορεῖ τὸ ἔργο μας πρὸς δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ μας καὶ σωτηρίαν τῶν ψυχῶν μας.

Ἀρχιμ. ΑΛΕΞΙΟΣ ΒΡΥΩΝΗΣ
Πρωτοσύγκελλος Ἀρχ/πῆς Ἀθηνῶν

δάκτωρ διὰ τὴν ἐναίσιμον ἐπὶ διδακτορία διατριβὴν του, «Ἡ πρώτη καὶ δευτέρα ἀπολογία ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν Ἰουστίνου τοῦ φιλοσόφου καὶ μάρτυρος, καὶ ὁ κατὰ Ἑλλήνων λόγος Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου»².

«Αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ πᾶσαι ἐλεημοσύνη καὶ ἀλήθεια» (Τωδ. 3,2) καὶ εἰς τὴν ξένην καὶ εἰς τὴν πατρίδα του, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπιστρέψας, τῷ 1899, μετὰ τὴν περάτωσιν τῶν σπουδῶν του, ἐχειροτονήθη πρεσβύτερος, διωρισθεὶς Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου³, ἀναλαβὼν ταυτοχρόνως καὶ καθήκοντα ἱεροκλήρυκος τοῦ στόλου.

Ἐπὶ τετραετίαν διδάσκει εἰς τὴν Ναυτικὴν Σχολὴν τῶν δοκίμων καὶ ἐπὶ πενταετίαν διετέλεσε καθηγητὴς τῶν βασιλοπαίδων, εἰς τοὺς ὁποίους ἐδίδαξεν λατινικά, θρησκευτικά, φιλοσοφίαν καὶ φιλολογίαν.

Καθ' ἐκάστην Τρίτην ἡ βασιλικὴ ἄμαξα παρελάμβανε τὸν μεγαλοπρεπῆ τὴν ὄψιν καὶ εὐγενῆ τὴν ἔκφρασιν καὶ γνώμην Ἀθανάσιον ἀπὸ τῆν οἰκίαν του καὶ τὸν μετέφερε εἰς τὰ ἀνάκτορα, ὅπου ἐνουθέτει καὶ συνεβούλευε ἐκκλησιαστικῶς τὴν βασιλικὴν οἰκογένειαν.

Κατὰ τὴν Σύνοδον τῆς 21ης Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1907 ἐξελέγη Μητροπολίτης Σύρου - Τήνου καὶ Ἄνδρου, μετὰ τῶν, Τρίκκης Ἀνθίμου Παντελάκη, Ὑδρας Ἰωάσαφ Σιάκου, Χαλκίδος καὶ Καρυστίας Χρυσάνθου Προδατᾶ, Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Γαβριὴλ Παπαϊωάννου, Λευκάδος καὶ Ἰθάκης Δανιὴλ Σουλίδη, Αἰγιαλείας καὶ Καλαβρύτων Χαρίτωνος Κανελλοπούλου, Σπάρτης καὶ Μονεμβασίας Γερμανοῦ Τρωϊάνου καὶ Θήρας Ἀγαθαγγέλου Γεωργιάδη⁴.

Εἰς τὸν θρόνον τῆς Σύρου διεδέχθη τὸν ἀποθανόντα τὴν 27ην Ἀπριλίου 1903 Μεθόδιον Παπαναστασόπουλον.

Ἡ χειροτονία του ἐτελέσθη τὴν 10ην Ἰουλίου 1907 καὶ εὐθὺς ἐπραγματοποιήθη εἰς τὴν περισπούδαστον καὶ ἀνθίζουσαν τότε Ἐρμούπολιν ἡ ἐνθρόνισις αὐτοῦ.

Εἰς Σύρον μετέβη μὲ πολεμικὸν πλοῖον τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ, γενόμενος ἀντικείμενον θερμότητων ἐκδηλώσεων ἀγάπης ὑπὸ τοῦ ἀείποτε εὐσεβοῦς καὶ θρησκευομένου λαοῦ τῆς Ἐρμουπόλεως, τὸν ὁποῖον πάραυτα ἐσαγγήνευσεν διὰ τοῦ ὠραίου τῆς μορφῆς, τοῦ εὐθυτενοῦς τοῦ παραστήματός καὶ τῆς διακρινούσης αὐτὸν εὐγενείας καὶ εὐγλωττίας. «Ὅτῳ ἐγεννήθη αὐτοῖς ἀρχιερεὺς καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ» (Μακ. Α' 14,3). Ἀπὸ τὸν ξυλόγλυπτον χρυσόφωτον θρόνον τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος, ἐξεφώνησε τὸν κατωτέρω εἰσδατήριον αὐτοῦ

λόγον, τὸν ὁποῖον καὶ ἐδημοσίευσεν εἰς τὰς «θρησκευτικὰς μελέτας» αὐτοῦ⁵.

Ἀνεξιχνιάστῳ θεῷ βουλῇ ἡ μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλησία ἐκάλεσέ με εἰς τὴν τῆς ἱεραρχίας τάξιν, ἐμπιστευθεῖσά μοι τὴν ποιμαντορίαν τῆς ἀγιοιότητος καὶ θεοσώσιου ταύτης ἐπισκοπῆς. Ἐἶν τὸ ὄνομα Κυρίου, οὕτως εὐδοκήσαντος, εὐλογημένον καὶ δεδοξασμένον.

Ἀναδεχόμενος σήμερον, τέκνα μου ἐν Χριστῷ ἀγαπητά, μετὰ πολλῆς συγκινήσεως τὴν ὑψηλὴν ταύτην διακονίαν τῶν ποιμαντορικῶν καθηκόντων, ἅτινα ἐκλήθη τῇ ἐπινεύσει τοῦ θεοῦ γὰ ἐκπληρώσω, ἀνατίθημι τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου εἰς τὸν οὕτω εὐδοκήσαντα καὶ καλέσαντά με Κύριον, δυνάμενον τὰ ἀσθενῆ θεραπεύειν καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦν, δεόμενος ἐνθέρμως Αὐτοῦ, ὅπως γένηται μοι κηδεμὼν καὶ ὁδηγὸς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν πάντων τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δόξαν τοῦ Ἔθνους. Ἡ πάνδημος αὕτη καὶ ἐνθουσιώδης ὑποδοχὴ μετ' ἀγάπης εἰλικρινοῦς, ἧς ἀξιούμαι παρ' ὑμῶν σήμερον, τὰ μάλιστα συγκινεῖ με, ἐνθαρρύνει καὶ προκαλεῖ, ἵνα ψυχῇ τε καὶ σώματι ἀφοσιωθῶ εἰς τὸ ποιμαντικὸν μου ἔργον, ὅπως τῇ βοήθειᾳ τοῦ Ὑψίστου, ἀγωνιζόμενος τὸν ἀγῶνα τὸν καλόν, δυναθῶ ν' ἀνταποκριθῶ εἰς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην καὶ πρὸ παντὸς εἰς τὸ κατ' ἐξοχὴν φιλόθρησκον καὶ εὐλαβὲς τῆς πόλεως ταύτης, ἔχων συμβοητοὺς καὶ συναρωγούς πάντας τοὺς ὁπωσδήποτε δυναμένους συμβάλλεσθαι εἰς τὴν δόξαν τοῦ Κυρίου καὶ τὸ καλὸν τοῦ Ἔθνους.

Ἡ διακονία αὕτη, ἡ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἐν τῷ κόσμῳ ἰδρυθεῖσα, εἶναι ἀληθῶς ὑψηλὴ καὶ ἐργώδης. Τὰς ὑψίστας δὲ ταύτης εὐθύνας ἀναλογιζόμενος ἀποδειλιῶ, καὶ ἡ ψυχὴ μου πληροῦται εὐλόγων ἐνδοιασμῶν, μάλιστα δ' ὅταν ἀναπολώ εἰς τὸν γοῦν μου, ὅτι εἰμὶ διάδοχος μεγάλων ἱεραρχῶν, δι' ὧν ἀπὸ τοῦ θρόνου τούτου ἐπέλαμψεν ἡ θεῖα χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος τοῖς ἀπανταχοῦ πᾶσι, καὶ δι' ὧν ὑπομνησκονται ἡμῖν χρόνοι δόξης καὶ εὐκλείας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Ἄλλ' ἔχων πάντοτε ὑπ' ὄψιν πανθ' ὅσα ἀληθῆ ἐστίν, ὅσα δίκαια, ὅσα ἅγια, καὶ ὅσα εὐφημα, καὶ ἀποδλέπων εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ εἰς τὴν πανσθενῆ Αὐτοῦ χεῖρα, χωρῶ μετὰ θάρρους ἐπὶ τὴν διακονίαν ταύτην, ἥτις εἶνε ἔργον τοῦ Κυρίου καὶ διακονία τοῦ Θεοῦ.

Ὅτε ὁ ἀρχαῖος κόσμος ἀκατασχέτως ἐφέρετο πρὸς τὴν διαφθοράν καὶ τὴν ἠθικὴν σῆψιν, ἡ θεολογία τῶν

2. Θ.Η.Ε., τόμος I, στ. 558.

3. Θεολογικὸν Στράγγα, «Ἱστορία Ἑκκλησίας Ἑλλάδος ἐκ πηγῶν ἀφευδῶν» (1817-1967), Α' τόμος, σελ. 615.

4. «Ἀνάπλασις», ἔτος Κ', φ. 28, σελ. 8 (14.7.1907).

5. Ἀθ. Λεβεντοπούλου, «θρησκευτικὰ Μελέται», Σῆρος 1907, σελ. 6.

Ἰουδαίων διεστρέφετο καὶ καθίστατο ὁσημέραι ἄλλας μωρὸν, αἱ τέχναι καὶ αἱ ἐπιστήμαι τῶν Ἑλλήνων ἔωλον ἡδυσμα, ἡ ρωμαϊκὴ κοσμοκρατορία κολοσσὸς σκοληγκόδροτος, πολιτεία καὶ οἰκογένεια, θρησκεία καὶ ἠθικὴ ἐν τελείᾳ ἀποσυνθέσει εὐρίσκοντο, καὶ ὅτε οἱ λόγοι τοῦ μεγαλοφωνοτάτου προφήτου Ἡσαΐου περὶ τῆς δυστυχοῦς ἀνθρωπότητος: «πᾶσα κεφαλὴ εἰς πόνον καὶ πᾶσα καρδιά εἰς λύπην» ἐπακριδῶς ἐπληροῦντο, τότε ἐπεφάνη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις διὰ τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ. Τότε ἀληθῶς ἐπεφάνη τὸ θεῖον φῶς τοῦ Εὐαγγελίου ὡς ἄλλας, ὡς ζῶν καὶ ἱαματικὸν ὕδωρ, ὡς θεραπεία τῶν κακιῶν τῆς ἀνθρωπότητος. Τότε ὁ Κύριος ἀπέστειλε τοὺς διακόνους Αὐτοῦ, τοὺς ἁγίους μαθητὰς καὶ ἀποστόλους εἰς τὸν κόσμον, πεπληρωμένους τῆς θείας χάριτος τοῦ Πνεύματος, ἵνα κηρύξωσι τὸ Εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει, καὶ τὸ ἱαματικὸν τοῦτο ἄλλας τοῦ Εὐαγγελίου ἐγκατασπεύρωσιν εἰς τὸν κόσμον, θεραπεύσωσι τὴν ἠθικὴν σήψιν, ἀνακαινίσωσι καὶ φωτίσωσιν αὐτόν, ἀποσμήξωσι τὰ δάκρυα, ἰάσωσιν τὰς αἱμασσοῦσας καρδίας καὶ τὰς χαινούσας πληγὰς, ἀφυπνίσωσι τὰς πεπορωμένας συνειδήσεις, καθάρωσι καὶ ἐξαγνίσωσι τὸ μεμολυσιμένον αἷμα, καὶ ἐν γένει τὸν κεκημηκότα ἄνθρωπον ἐπιρρώσωσι, καὶ ἐν αὐτῷ νέον δίον ἐξεγείρωσι. Καὶ ἐν βραχεῖ διὰ τῆς ἐργώδους καὶ πολυμόχθου ταύτης διακονίας τοῦ Κυρίου πληροῦται ἡ οἰκουμένη σύμπασα τῶν θείων τοῦ Εὐαγγελίου ἀληθειῶν, καὶ οἱ χριστιανοὶ καθίστανται ἐν τῷ κόσμῳ, πᾶν ὅτι ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ψυχῇ.

Ὁ Χριστιανισμὸς εἶνε ἀλήθεια καὶ πραγματικότης, καὶ ὡς τοιαύτη ἀλήθεια ἐπεκράτησε καὶ τὸ ἑαυτῆς κύρος ἐπέβαλε καὶ διέδραμε τὴν οἰκουμένην, ἀποτελέσασα πλήρη ἀντίθεσιν πρὸς τὰ, ὡς ἰστὸς ἀράχνης διαλυόμενα, διάφορα φιλοσοφικὰ συστήματα τῶν ἀνθρώπων. Μόνον ὁ Χριστιανισμὸς, ὡς θεία καὶ αἰώνιος ἀλήθεια, ἐπέβαλε τὸ κύρος τῆς ἀθανασίας καὶ αἰωνιότητος, καὶ ἀνεκαίνισε τὸν κόσμον ὡς δύναμις πραγματικῆ, ὡς ἀλήθεια ἠθικῆ, ὡς ἔχουσα ὑψηλότεραν ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολήν, ὡς ζωὴ καὶ ζωοποιὸς δύναμις, ὡς ἡ ψυχὴ καὶ τὸ κέντρον τοῦ ἀνθρωπίνου δίου, ὡς ἰδέα ἀναπόσπαστος αὐτῆς τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου, ὡς δύναμις θεία πρὸς ἀποκατάστασιν τοῦ πολιτικοῦ καὶ ἐθνικοῦ ιδεώδους παντὸς λαοῦ, ὅτι ἡ δύναμις τῆς χριστιανικῆς θρησκείας εἶνε ἡ κατ' ἐξοχὴν παιδαγωγὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἡ εἰς τοὺς λαοὺς καὶ τὰ ἄτομα ἐμπνέουσα τὰ ὑψηλότερα καὶ εὐγενέστερα αἰσθήματα, εἶνε ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος καὶ ὁ ἀσφαλὴς γνώμων, ὁ ὁδηγῶν τοὺς λαοὺς εἰς τὴν ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν καὶ τὸ μέλλον αὐτῶν. Εἶνε τὸ φωτίσαν καὶ λαμπρῶσαν τὴν εὐλογημένην ἡμῶν φυλὴν, καὶ διὰ τῶν αἰώνων ἀναδειξάν αὐτὴν ἀληθῶς τὸ

ἐκλελεγμένον σκεῦος τῆς Θείας Προνοίας. Διὰ τοῦ φωτός τοῦ Εὐαγγελίου τὸ ἔνδοξον ἡμῶν Ἔθνος σπουδαίως ἐπρωτοστάτησεν ἐν τῇ διαπαιδαγωγῆσει τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ διάπλασις τῆς καρδίας, ἡ διαπαιδαγώγησις τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ ἐθνικοῦ βίου ἡμῶν ἐπιτυχᾶνεται ἀσφαλῶς μόνον διὰ τοῦ φωτός τοῦ Εὐαγγελίου. Δι' αὐτοῦ καὶ μόνου πᾶς ἱεράρχης ὀφείλει νὰ φωτίζη τὸ ἑαυτοῦ ποιμνιον, δι' αὐτοῦ καὶ μόνου πᾶς ἱερεὺς ἐν τῇ ἱερᾷ αὐτοῦ διακονίᾳ νὰ φλέγηται, δι' αὐτοῦ καὶ μόνου οἱ γονεῖς τὰ ἑαυτῶν τέκνα νὰ ἀνατρέψωσι καὶ ὁδηγῶσιν εἰς τὴν ὁδὸν τὴν καλὴν, τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, δι' αὐτοῦ καὶ μόνου οἱ διδάσκαλοι νὰ ἐμπνέωσι τὴν νέαν γενεάν εἰς πᾶν εὐγενές καὶ ὑψηλόν, καὶ πᾶσαι αἱ νόμιμοι ἀρχαὶ ἐν τῷ ἔργῳ αὐτῶν πρὸς σύστασιν ἀρμονικῆς χριστιανικῆς κοινωνίας εἰς αὐτὸ ὡς πρὸς λαμπρὸν φάρον, ν' ἀπενίξωσι. Διὰ τοῦ λαμπροῦ τούτου φωτός τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ὁ μᾶλλον πεπτωκὸς ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς λαὸς ἀνίσταται, ἀναγεννᾶται, ἀποκαθίσταται.

Τῆς ἀληθείας ταύτης πείραν ἔλαβον πάντες οἱ λαοί. Ἡ δὲ πείρα τοῦ παρελθόντος εἶνε διδάσκαλος τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος. Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία διεκρήθη δι' ὄλων τῶν αἰώνων διὰ τὴν κατ' ἐξοχὴν εὐεργετικωτάτην αὐτῆς ἰδιότητα ὡς ἱερὰ ἀποστολὴ εἰς τὸν κόσμον, ὡς παιδαγωγὸς τῆς ἀνθρωπότητος, ὡς ἀδελφοποίησις τῶν λαῶν, καὶ ὡς ἀνακούφισις τῆς ἀνθρωπίνης δυστυχίας. Ἡ δὲ θρησκευτικὴ ἀναζωπύρωσις εἶνε ἀνάγκη ἐπείγουσα κατ' ἐξοχὴν ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν παντὸς λαοῦ, διότι πᾶν κοινωνικὸν καὶ πολιτικὸν ζήτημα ἔχει ὡς βαθύτατον αἴτιον αὐτὴν τὴν θρησκείαν, ὅτι αὕτη εἶνε ὁ δεσμὸς ὁ στενωὸς συνδέων τοὺς λαοὺς καὶ τὰ ἄτομα, ὡς δεσμὸς τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου μετ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἡ δύναμις αὕτη τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ἡ μεγίστη πρὸς σύστασιν τῆς πολιτείας καὶ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ διαπαιδαγώγησιν τῶν λαῶν, μαρτυρεῖ, ὅτι ὑπάρχει ἠθικὸς κόσμος καὶ ὅτι ἡ πρόοδος τῆς ἠθικῆς εἶνε ἀνάλογος πρὸς τὴν ἐπιτελεσθεῖσαν πρόοδον τῆς θρησκείας παρὰ τοῖς λαοῖς. Ἡ ἰδέα τῆς ἠθικῆς παντὸς λαοῦ εἶνε ὑψίστη, ὡς ἀποτελοῦσα αὐτὴν τὴν ἠθικὴν δύναμιν καὶ ἀξίαν αὐτοῦ. Ἡ μόρφωσις τοῦ φρονήματος καὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ λαοῦ εἶνε τὸ ὑψιστὸν ἔργον τῶν ἐπισκόπων τῶν ἀναλαμβανόντων τὴν θείαν ταύτην ἀποστολήν, ἐφ' ὅσον βαθύως ὑπάρχουσιν ἐπίσκοποι, ἐμπνεόμενοι τῶν ἠθικῶν τοῦ Εὐαγγελίου ἀληθειῶν, καὶ χριστιανοὶ δεκτικοὶ τῆς τοιαύτης ἠθικῆς ἐπιδράσεως. Τὸ ἱερώτατον τῶν μυχιαιτάτων τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ἠθικὸν κόσμον, τὸν διὰ τῆς φωνῆς τοῦ Θεοῦ, τῆς συνειδήσεως ἐκδηλούμενον, ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν ἀδιάφθορον θέλητρον τοῦ ἀνθρώπου, ἔχει ὡς κυρίως ἔδαφος πρὸς γεωργίαν ὁ ἐπίσκοπος. Ὁ δὲ ἀντιτι-

θέμενος κατὰ τῆς ἐκδηλώσεως τῆς θείας φωνῆς τῆς συνειδήσεως διαπράττει ἀληθῆ βεδήλωσιν κατ' αὐτῆς τῆς πνευματικότητος τοῦ ἀνθρώπου. Διότι, τέκνα μου ἐν Χριστῷ ἀγαπητά, δὲν ὑπάρχει μόνον ὁ κόσμος οὗτος τῶν αἰσθήσεων, ἀλλὰ καὶ εἷς κόσμος τῶν ἠθικῶν ἀληθειῶν, ὁ πνευματικὸς κόσμος, ὁ ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελίου κηρυσσόμενος, ὁ φωτίζων τὸν αἰσθητὸν κόσμον, ὅστις εἶνε δευσιώτερος τοῦ κόσμου τῶν αἰσθήσεων. Αἱ αἰσθήσεις ἡμῶν πολλάκις ἀπατώνται, ἐνῶ τὸ κριτήριον τοῦ ἠθικοῦ κόσμου, ἡ ἐν ἡμῖν φωνὴ τοῦ Θεοῦ, οὐδέποτε. Τὴν ἀφύπνισιν καὶ ἐξέγερσιν τῆς ἐν ἡμῖν θείας φωνῆς, τῶν ἠθικῶν τοῦ Εὐαγγελίου ἀληθειῶν, ἔχει ὡς ἔργον πᾶς ἐπίσκοπος. Ἡ δύναμις τοῦ αἰσθάνεσθαι τοῦ ἀπείρου εἶνε τὸ κατ' ἐξοχὴν προσέχον δῶρον τοῦ ἀνθρώπου νοῦ. Ὁ κόσμος τῶν ἠθικῶν ἀληθειῶν, ὡς τις ἴδιος κεχωρισμένος κόσμος δεδαιούται διὰ τῆς συνειδήσεως. Πρὸ τῆς ἀληθείας ταύτης ἐσταμάτησεν ὁ νοῦς καὶ ἡ σκέψις τῶν μεγαλυτέρων ἡρώων τοῦ πνεύματος, τὴν δὲ θρησκευτικότητα ταύτης οὗτοι ἀνήγαγον εἰς αὐτὴν τὴν τιμὴν τῆς θεότητος. Τὰ εὐγενέστερα πνεύματα ἐξαίρουσι τὴν μεγίστην σπουδαιότητα τῆς τῶν δουλευόντων εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ ἀνομολογοῦσιν, ὅτι ἡ ὑπερκόσμιος ἀποκάλυψις τῶν ἠθικῶν τοῦ Εὐαγγελίου ἀληθειῶν, εἶνε ἀπήχησις τῶν ὑπαγορευσεῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ ὅτι ἄνευ τοῦ θείου φωτὸς τοῦ Εὐαγγελίου, ἄνευ τοῦ θείου τούτου φρουροῦ τῶν λαῶν, οὔτε οἶκος, οὔτε πολιτεία δύνανται γὰ ἔχωσιν ὑπόστασιν.

Ἄλλ' ἐν τῇ ὑψηλῇ ἀληθῶς καὶ ἐργῶδει ταύτῃ ἀποστολῇ ὁ ἐπίσκοπος ὀφείλει πάντοτε γὰ ἔχη ἐν τῷ νῷ αὐτοῦ αὐτὸ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, μὴ λησιμονῶν τὴν μεγίστην σπουδαιότητα, ἣν ἔχει αὕτη διὰ τὴν ἀρμονικὴν σύστασιν τῆς κοινωνίας καὶ τὴν ἠθικοποίησιν αὐτῆς. Ἡ διακονία δ' αὕτη δέον γὰ εἶνε διακονία δούλου δουλεύοντος εἰς τὸ Εὐαγγέλιον καὶ οὐχὶ δεσπότητος, ὅτι ὁ Ἰδρυτὴς ταύτης οὐκ ἤλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν Αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. Ἡ διακονία αὕτη τοῦ ἐπισκόπου πρέπει γὰ εἶνε συνεχῆς καὶ ἀδιάλειπτος ἐργασία διὰ τὴν ἠθικὴν παραγωγὴν τῆς κοινωνίας καὶ τὰς θεῶθεν ἐμπιστευθείσας αὐτῷ ψυχὰς, μετ' ἐνθέου ζήλου, μετὰ πολλῆς ἀφοσιώσεως, αὐταπαρνήσεως, αὐτοθυσίας, καὶ πλήρους συναισθήσεως τῶν ὑπίστων αὐτοῦ καθηκόντων. Ὁ ἐπίσκοπος ὀφείλει πάντοτε γὰ διατηρῆ ἄσβεστον τὴν φλόγα ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Κυρίου, ἔχων πίστιν θερμὴν εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ ἀγάπην ἀνυπόκριτον πρὸς τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῷ ποίμνιον, πρὸς παραγωγὴν τῶν ψυχῶν καὶ εὐσέβειαν, παιῶν τὸ καλὸν καὶ ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθόν, καὶ ἀποβλέπων εἰς αὐτὸν τὸν ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν

τῆς πίστεως. Ὁ ἐπίσκοπος ἔχει ὡς ἔργον οὐ μόνον τὴν τέλεσιν τῶν θείων μυστηρίων, δι' ὧν μεταδίδεται τοῖς πιστοῖς ἡ χάρις, ἀλλὰ καὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἠθικῶν τοῦ Εὐαγγελίου ἀρχῶν, ὅπως ἐξαπλώνονται πρὸς συγκρότησιν κοινωνίας ἠθικῆς. Ὁ ἐπίσκοπος ἔχει καθήκον γὰ διαγορεύει τῷ λαῷ τί τὸ πρακτέον καὶ τί τὸ φευκτέον, γὰ προνοῆ περὶ τῆς θρησκευτικῆς παιδείσεως αὐτοῦ, γὰ ἐπαγρυπνῆ ὑπὲρ τῶν ἀφισταμένων τῆς ὀρθῆς διδασκαλίας, γὰ ἐπανάγη αὐτοὺς εἰς Χριστόν, καὶ γὰ ἐπιρρωγνύη τὴν εὐσέβειαν. Ὁ ἐπίσκοπος ὀφείλει γὰ εἶνε ὄλιος διακονοῦσα ἀγάπη πρὸς τὸ ποίμνιον αὐτοῦ, πλήρης αὐτοθυσίας, μετὰ φρονήσεως πολλῆς καὶ εὐσυνειδήσεως, καὶ μάλιστα σήμερον, ὅτε ἡμεῖς οἱ Ἕλληγες ὡς φυλὴ εἴπέρ ποτε καὶ ἄλλοτε περικυκλούμεθα πανταχόθεν ὑπὸ μυρίων παντοίων ἀοράτων καὶ ὄρατων ἐχθρῶν. Πᾶσα σκέψις καὶ πράξις τοῦ ἐπισκόπου δέον γὰ ἀποδλέπη εἰς τὸ κοινὸν ἀγαθὸν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους, ὅτι ἐν αὐτῷ τῷ αἵματι ἡμῶν τῶν ἐλλήγων καὶ τοῖς ὁστέοις Πατρὶς καὶ Θρησκεία εἶνε δύο ἰδέαι ἀναπόσπαστοι ἀλλήλων. Ἡ ἡμετέρα Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐν τῇ ἀκρᾷ αὐτῆς πνευματικότητι πάντοτε ἐμπνέεται ὑπὸ ἀγαθῶν διαθέσεων πρὸς πάντα τὰ χριστιανικὰ δόγματα καὶ θρησκευτάματα, πιστεύουσα ἀκραδάντως ὅτι οὕτω καὶ μόνον οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου: «καὶ γενήσεται μία ποίμνη ὑπὸ ἓνα ποιμένα», τὸν Χριστόν, δύνανται γὰ ἐκπληρωθῶσιν. Ὁ ἐπίσκοπος ὀφείλει γὰ εἶνε πιστὸς φύλαξ καὶ φρουρὸς τῶν πατρῶων καὶ ἀκριδοῦς ἐκτελεστῆς τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ θεσμῶν, ἀποδύμενος μετὰ πολλῆς φραγῆσεως εἰς τὴν διόρθωσιν τῶν κακῶν διὰ τῆς ἀοράτου ἐπιστασίας τοῦ Κυρίου, τοῦ ἐμπνέοντος πάντοτε τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ ἀγαθόν. Ὁ ἐπίσκοπος ὀφείλει γὰ ἔχη ὡς κύριον αὐτοῦ μέλημα τὴν κατὰ Χριστόν περιθάλψιν τῆς δυστυχίας, τὴν εὐπρέπειαν τῶν ναῶν, τὴν διάδοσιν τῶν εὐαγγελικῶν ἀληθειῶν, τὴν ἐπίδρασιν τῶν φιλανθρωπικῶν ἱδρυμάτων, τῶν ἀνεξαρτήτων ταμιείων τῆς χριστιανικῆς εὐποιίας καὶ εὐλογίας, ἀποβλέπων πάντοτε εἰς τὸν προλειαιόνοντα ἐν τῷ ἀγῶνι πάσας τὰς δυσχερείας καὶ ἀνωμαλίας καὶ ἐνισχύοντα τὴν καρδίαν καὶ φωτίζοντα τὸν νοῦν.

«Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ νομοθετήσας ἡμῖν διὰ τοῦ πανευφήμου Σου ἀποστόλου Παύλου θαυμάτων καὶ ταγμάτων τάξιν εἰς τὸ ἐξυπηρετεῖσθαι καὶ λειτουργεῖν τοῖς σεπτοῖς ἀγράντοις Σου μυστηρίοις, αὐτὸς Δέσποτα τῶν ἀπάντων καὶ ἐμὲ τὸν ἀξιοθέοντα τῆς ἀρχιερατικῆς τάξεως τῇ ἐπιφοιτήσει καὶ χάριτι τοῦ Παναγίου Πνεύματος ἐνίσχυσον, ὡς ἐνίσχυσας τοὺς ἀγίους Σου ἀποστόλους, καὶ ἀνάδειξον εἰς τὸ ἀξιὸν γενέσθαι τοῦ αἰτεῖν με πάντα τὰ πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἐμπιστευ-

“QUO VADIS ΕΛΛΑΔΙΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ;”, Ἡ Ο ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Τὰ τελευταία χρόνια ὁ δημόσιος βίος τῆς Χώρας μας χαρακτηρίζεται ἀπὸ ἔντονος πολιτικοκοινωνικὲς ζυμώσεις, ἀνακατατάξεις καὶ ἀναπροσανατολισμούς, τῶν ὁποίων ὁ ἀντίκτυπος ἐπηρεάζει —ὅπως εἶναι ἐπόμενο— καὶ τὴν Τοπικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, προκαλώντας τῆς ποικίλα προβλήματα. Μπροστὰ σ' αὐτὰ στέκεται μὲ συναίσθηση τῆς Ἀρχιερατικῆς τοῦ εὐθύνης ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Περιστερίου Χρυσόστομος (κατὰ κόσμον Γεράσιμος Σ. Ζαφείρης) καὶ μὲ τὴ χαρακτηριστικὴ τοῦ εὐθύτητα μᾶς προσφέρει τὸν λόγο του —λόγο γεμάτο ἀνησυχία— σ' ἓνα πολυσέλιδο βιβλίο του, πού εἶδε τὸ φῶς τῆς δημοσιότητας μὲ τὸν τίτλο: «QUO VADIS Ἑλλαδικὴ Ὁρθόδοξια;» καὶ ὑπότιτλο: «Ἡ πορεία τοῦ Γένους σήμερον καὶ αἱ ἱστορικαὶ εὐθύναι τῆς Ἐκκλησίας» (Ἀθήναι 1987 [ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας], 414 σσ.)¹.

Ἡ προμετωπίδα αὐτῆ —ἀρκετὰ χαρακτηριστικὴ— μᾶς εἰσάγει ἀμέσως στὴ θεματικὴ τοῦ βιβλίου. Ἰδιαίτερα ἡ θετικὴ διατύπωση τοῦ ὑπότιτλου προειδοποιεῖ τὸν ἀναγνώστη ὅτι τὸ ἐπιγραμματικὸ ὅσο καὶ καίριο ἐρώτημα τοῦ τίτλου (ὅπως ἐπιβεβαιώνεται καὶ ἀπὸ τὸ περιεχόμενο τοῦ ἔργου) δὲν προσέρχεται ἀπὸ ἀγνοία τοῦ συγγραφέα ἀλλὰ ἀπὸ γνώση· γνώση πού ἀποκομίστηκε κατὰ τὴ μακρὰ θητεία του στὶς τάξεις τοῦ ἱεροῦ κλήρου, στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸ ἐξωτερικὸ (Διάκονος ἀπὸ τὸ 1960, Πρεσβύτερος τὸ 1970, Τιτουλάριος Μητροπολίτης Γαρδικίου τὸ 1976) καὶ μάλιστα στὴ θέση τοῦ Ἱεράρχη μᾶς ἰδιάζουσας Μητρόπολης, ὅπως αὐτῆ τοῦ Περιστερίου, τὴν ὁποία διαποιμαίνει ἀπὸ τὸ 1978², πλουτίζοντας τίς ἐμπειρίες του μέσα στὴν κρίσιμότητα

τῶν καιρῶν. Ἡ μακρόχρονη αὐτῆ θητεία τοῦ ἐπέτρεψε νὰ δεῖ «ἐκ τῶν ἔσω» τὰ προβλήματα τῆς Ἐκκλησίας στὴν ὁποία ἀνήκει, νὰ τὰ σταθμίσει καὶ νὰ τὰ ἐκτιμήσει ἀνάλογα, ἔχοντας πολύτιμο ὁδηγὸ καὶ σύμβουλο τὴ θρησκευτικὴ καὶ ἐθνικὴ του εὐαισθησία, τὴν ἐκκλησιαστικὴ του συνείδηση καὶ τὴν πλούσια ἀκαδημαϊκὴ του κατάρτιση. Καρπὸς αὐτῆς τῆς θεώρησης εἶναι τὸ βιβλίο πού μᾶς ἔδωσε, καταγράφοντας σ' αὐτό, χωρὶς περιστροφές καὶ μισόλογα, ζητήματα πού ἀντιμετωπίζει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στὴν Ἑλλάδα, ἰδιαίτερα μάλιστα τὸν τελευταῖο καιρὸ, πράγμα πού τοῦ ἔφερε στὰ χεῖλη τὸ ἐναγώνιο ἐρώτημα: «QUO VADIS;...». Δὲν ρωτᾷ ὅμως ὁ Σεβ., ὅπως σημειώθηκε, γιὰ νὰ μάθει· οὐτε ἀπευθύνεται σὲ κανένα ἀπὸ τὸν ὅποιο περιμένει ἀπόκριση. Εἶναι ὁ ἴδιος πού ἀναρωτιέται καὶ μέσα ἀπὸ τὸ ἀναρωτήμα του θέλει νὰ κάμει καὶ τοὺς ἄλλους νὰ ἀναρωτηθοῦν· θέλει νὰ προκαλέσει τὴ διαπόρησή τους πάνω στὸ θέμα πού τὸν ἀπασχολεῖ τόσο ἔντονα καὶ νὰ τὸ κάμει ἀντικείμενο κοινού ἐνδιαφέροντος ὄλων ἐκείνων πού διαδραματίζουσι ἡγετικὸ ρόλο στὴ ζωὴ τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Μὲ ἄλλα λόγια, ἡ ἐρώτηση αὐτῆ δὲν εἶναι ἀφετηρία ἔρευνας ἀλλὰ ἀποτέλεσμα διαπίστωσης στὴν ὁποία κατέληξε ὁ σ. — μᾶς διαπίστωσης πού τὸν ἔκαμε ν' ἀναρωτιέται προβληματιζόμενος καὶ προβληματίζοντας τοὺς ἄλλους πάνω στὸ μεγάλο θέμα τῆς Ὁρθοδοξίας στὴν Ἑλλάδα.

Ὁ προβληματισμὸς του ξεκινᾷ ἀπὸ τὴν παρατήρηση μὲ τὴν ὁποία ἀνοίγει τὸν Πρόλογό του (σ. 7-41)· ὅτι δηλ. ἡ Χώρα, τὸ Ἔθνος, τὸ Γένος ὁλόκληρο, «διέρχονται τὴν πρώτην τόσον σοβαρὰν καὶ θαθεῖαν μεταπολεμικὴν ἐθνικὴν καὶ πνευματικὴν ἰδεῶν καὶ θεσμῶν κρίσιν καὶ κατάπτωσιν, ὃ δὲ λαὸς κ ρ ί σ ι ν σ υ γ ε ι δ ῆ σ ε ω ς κ α ι ν ο ῆ μ α τ ο ς» (σ. 7, ἡ ὑπογράμμιση τοῦ σ.). Μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση θεωρεῖ ὅτι «οὐδεὶς ἀπολύτως ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ σιωπήσῃ, παραμένων ἀπλοῦς θεατῆς τῶν δραματικῶν συμβαινόντων καὶ δραμολογουμένων διὰ τὸ μέλλον. Ὅπως ὅμως ἰδιαίτερος ἡ Διοικοῦσα Ἐκκλησία δὲν δύναται

1. Στὴ σελιδαρίθμηση τοῦ βιβλίου παρατηρεῖται κάποια ἀνωμαλία. Συγκεκριμένα, ἀνάμεσα στὶς σ. 160 - 161, παρεμβάλλονται δύο πρόσθετες, οἱ 160α καὶ 160β, τῶν ὁποίων ἡ θέση, κατὰ χειρόγραφη σημείωση τοῦ σ., εἶναι ἀμέσως μετὰ τῆ σ. 156. Ἔτσι ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς τῶν σελίδων ἀνέρχεται τελικὰ σὲ 416.

θέντος μοι λαοῦ, καὶ ποιήσόν με μιμητὴν γενέσθαι τοῦ ἀληθινοῦ Ποιμένου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗ ἡ χάρις εἴη ἐπὶ πάντας ἡμᾶς καὶ φρουρήσει τὰς καρδίας καὶ τὰ νοήματα πάντων ἡμῶν». Ἀμήν.

(Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΔΩΡΟΘΕΟΣ ΠΟΥΛΚΑΝΔΡΙΩΤΗΣ

2. Βλ. σύντομο βιογραφικὸ τοῦ σημειώμα στὴ «Δίπτυχα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Κανονάριον - Ἐπετηρὶς 1989», ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σ. 672 - 673.

και δεν πρέπει άλλως τε να μείνη αδιάφορος και να τηρήση τακτικήν άφύγου ιχθύος» (σς. 7-8). Με τη συναίσθηση αυτής της ύποχρέωσης, ως μέλος της «Διοικούσης Έκκλησίας», παίρνει την εθύνη του και μιλά με παρρησία και ειλικρίνεια προς κάθε κατεύθυνση.

Στην Είσαγωγή του βιβλίου (σς. 43-89) θα προβάλλει την ανάγκη για την ανάπτυξη έσωτερικού διαλόγου μεταξύ ποιμαίνουσας και ποιμαινόμενης Έκκλησίας: ένός διαλόγου στον οποίο θα είναι ευπρόσδεκτη ή καλοπροαίρετη κριτική αλλά και ή αυτοκριτική άπαραίτητη (σς. 43-44). Στη συνέχεια περνά σε μια διαγραμματική θεώρηση των σχέσεων Έκκλησίας και Πολιτείας, μέσα από την κατάσταση που διαμορφώθηκε στη Χώρα μας κατά την περίοδο της διακυβέρνησής της από το ΠΑΣΟΚ (σς. 44-68), θα σταθεί στο ζήτημα της θέσης της Έκκλησίας σε σχέση με τα κοινωνικά προβλήματα (σς. 69-85) και θα την καλέσει στην επιδαλλόμενη έπαγρύπνηση και αντίσταση ένάντια στην προσπάθεια της συστηματικής ύπονόμευσής της, της αντικατάστασης «της έλληνορθόδοξου χριστιανικής Παιδείας δια της άθειςτικής» και της άλλοιωσης της παραδοσιακής μας ταυτότητας (σς. 85-89).

Η εισαγωγική αυτή άφετηρία προΐδεάζει καθαρά τον αναγνώστη για τη γραμμή πάνω στην οποία θα κινηθεί ό σ. παρουσιάζοντάς μας το θέμα του, που το στοιχειοθετούν τα ακόλουθα επιμέρους ζητήματα:

Α. «Έκκλησία και Έθνική Ένότης» (σς. 91-110), όπου ο λόγος για την καλλιέργεια από πολιτικο-κομματικούς παράγοντες κλίματος διασπαστικού της θρησκευτικής και έθνικής ένότητας του έλληνικού λαού και τους μεγάλους κινδύνους που συνεπάγεται ή τακτική αυτή. Άπέναντι της ό Σεβ. τάσσει την ένοποιό δύναμη της Έκκλησίας και προβάλλει την ανάγκη στενής και όμαλης, έποικοδομητικής και ένωτικής για τον λαό και το Έθνος συνεργασίας Έκκλησίας και Πολιτείας.

Β. «Έκκλησία και Έθνική Παιδεία» (σς. 111-200), όπου καταγγέλλεται ή κοιμματικοποίηση της Έκπαίδευσης και ή μετατροπή της σε στήριγμα και προαγωγό της κοιμματικής και ύλιστικής προπαγάνδας: έπισημαίνονται οι εθύνες της Πολιτείας και της Έκκλησίας για την παρατηρούμενη κατάσταση και γενικότερα για την παρακμή της Έθνικής Παιδείας: προβάλλεται και έδω ή ανάγκη συνεργασίας μεταξύ τους για το ξεπέραςμα της κρίσης που μαστίζει τον εκπαιδευτικό τομέα: προτείνεται ή αναδιάρθρωση της Έκκλησιαστικής Έκπαίδευσης και —στην ανάγκη— ή ίδρυση από την ίδια την Έκκλησία νέας Θεολογικής

Σχολής ή Θεολογικής Άκαδημίας, κατά τον τύπο των αρχαίων Κατηχητικών Σχολών ή της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης: τέλος, καλείται ή Έκκλησία σε έπαγρύπνηση για ν' αντιμετώπισει την «σταθερώς έπιχειρουμένην άποχριστιανοποίησην και άποεκκλησιαστικοποίησην της Έλληνικής Παιδείας» (σ. 169) και να δώσει την μεγάλη μάχη κατά της κοιμματικοποίησης και της διαλυτικής κατάστασης που έπικρατεί στον χώρο της Έκπαίδευσης, έξουδετερώνοντας την προσπάθεια άποκλεισμού της από αυτό το πεδίο.

Γ. «Η Έκκλησία και ό Σύγχρονος Κόσμος» (σς. 201-255), με αναφορά στην προφητική φωνή της Έκκλησίας και την ανάγκη έκσυγχρονισμού των θέσεών της, στις άπειλές που αντιμετώπιζει και στη δυναμική παρουσία της μέσα στη σύγχρονη κοινωνία.

Δ. «Η Έκκλησία ένώπιον της κρίσεως του Νεοελληνισμού» (σς. 257-311) με θεματική τον εύδαιμονισμό του Νεοέλληνα και τους κινδύνους που έγκυμονεί για τη διατήρηση της ταυτότητάς του ή στάση του, τη δεοντολογική αντιμετώπιση του προβλήματος, τους άρνητικούς παράγοντες για την έπιδίωση του Έθνους, την άτομική έλευθερία σε σχέση με τη λειτουργία της Δημοκρατίας, την πνευματική κατάπτωση του Νεοελληνισμού, στην εθύνη γι' αυτή την κρίση και την προτεινόμενη στάση της Έκκλησίας.

Ε. «Η Έκκλησία θύμα Κρατικής Προπαγάνδας» (σς. 313-341), όπου καταγγέλλεται ή ύπαγωγή των μέσων της μαζικής ένημέρωσης στην ύπηρεσία του κόμματος και όχι του Έθνους, ή προπαγανδιστική παράχρηση του τύπου, ή προπαγανδιστική προσπάθεια προς περιθωριοποίηση της Έκκλησίας και ιδεολογικό άποπροσανατολισμό της νεολαίας, ή κατά της Έκκλησίας προπαγάνδα ιδιαίτερα από την κρατική ραδιοτηλέοραση — φαινόμενα κατά των οποίων καλείται να αντιδράσει ή Έκκλησία.

ΣΤ. «Αί δαρύνουσαι την Διοικούσαν Έκκλησίαν εθύνη» (σς. 343-369), τίτλος κάτω από τον οποίο παίρνει κυρίαρχη θέση το έπιγραμματικό Άποστολικό παράγγελμα «πειθαρχείν δεί Θεώ μάλλον ή ανθρώποις» (Πράξ. 5,29), ως ιδιαίτερη ύποχρέωση των Έπισκόπων στον άγώνα τους για την άπόκρουση κάθε προσπάθειας «κρατικοποιήσεως της Έκκλησίας» και της άπειλής της θρησκευτικής και έθνικής μας άλλοτρίωσης. Το θέμα κατακλείεται με το προσκλητήριο σάλπισμα για νέους άγώνες της Έκκλησίας κατά της πολύπλευρης όργανωμένης έπιθεσης την όποιαν δέχεται.

Η όλη θεματική του βιβλίου συγκεφαλαιώνεται στα

«Επιλεγόμενα» (σσ. 371-409), όπου ο σ. επανέρχεται στην αναγκαιότητα μιας προσαρμοστικής στά νεά δεδομένα και τις απαιτήσεις της σύγχρονης εποχής Ὁρθόδοξης Ἐκκλησιαστικῆς Μεταρρύθμισης, ἐμπνεόμενης ἀπὸ τὸ ζωογόνο πνεῦμα τῆς Παράδοσῆς μας, ὅπως τὴν ἐκφράζουν οἱ ἱ. κανόνες καὶ ἡ Πατερικὴ Θεολογία καὶ καθοδηγούμενης ἀπὸ τὴ γνώση τῆς ἀνατομίας τῆς σύγχρονης κοινωνίας τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, «προκειμένου τὸ σωτηριῶδες αὐτῆς μήνυμα νὰ ἔχη ἀπήχησιν εἰς τὸν ἄνθρωπον τοῦ δύνοντος εἰκοστοῦ αἰῶνος καί, ἀφ' ἑτέρου, νὰ εἶναι ἱκανὸν νὰ συμβάλλῃ ἀποφασιστικῶς εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῶν πολλαπλῶν αὐτοῦ πνευματικῶν, ἠθικῶν, ψυχολογικῶν καὶ κοινωνικῶν προβλημάτων καὶ ἀνησυχιῶν» (σσ. 371-378). Στὴ συνέχεια περνᾷ στὸ θέμα: «Ἡ ἄλλαγή» καὶ ἡ Ἐκκλησία» (σσ. 378-384) γιὰ νὰ διευκρινῆσει ὅτι «ἡ Ἐκκλησία ἦτο, εἶναι καὶ θὰ εἶναι ὑπὲρ τῆς ἀλλαγῆς», τῆς ἀληθινῆς ἀλλαγῆς, ποὺ δὲν συμπίπτει βέβαια μ' ἐκείνη ποὺ ὑποστήριξε ὁ HEGEL ἢ ὁ MARX, τοποθετώντας τὴν ὁ πρῶτος στὰ πλαίσια τοῦ πρωσοικῆς μοναρχικοῦ καθεστώτος καὶ ταυτίζοντάς τὴν ὁ δεύτερος μὲ τὴν ἐπικράτηση τοῦ κομμουνισμοῦ. Ἡ ἀλλαγή, τὴν ὁποία ἐπιζητεῖ ἡ Ἐκκλησία καὶ τὴν ὁποία προβάλλει ὁ Σεβ. Περιστερίου εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ ἐκείνη ποὺ συντελεῖται στὶς καρδιές καὶ στὶς ψυχές τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ ὁποία νοσηματοδοτεῖ καὶ τὴν ἐξωτερικὴ, κοινωνικὴ ἀλλαγή (σ. 379)· μιὰ ἀλλαγή ποὺ κινεῖται μακριὰ ἀπὸ τὰ ἀδιέξοδα στὰ ὁποία δὴγγησε ὁ δημαγωγικὸς «προοδευτισμὸς» τὸ ἔθνος (σ. 383). Τὴν ἄρση αὐτῶν τῶν ἀδιεξόδων βλέπει ὁ σ. στὴν παραθεωρημένη πλὴν ὅμως «θεμελιώδη ἀρχὴν τὴν ὁποῖαν τόσο ἀπλᾶ ἄλλὰ σὺν ἅμα καὶ τόσο ἐκφραστικᾶ διετύπωσεν ὁ διακρινόμενος διὰ τὸ πολιτικὸν τοῦ ἔθνος, τὴν μεγάλην του ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὴν βαθεῖαν συνείδησιν καὶ πλήρη γνώσιν τῆς πραγματικότητος τοῦ Ἑυρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ εὐρυμαθῆς καὶ πολυμαθῆς Ἀδαμάντιος Κοραῆς, ὅστις, ἐπὶ ματαίῳ καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀναζητήσας ἀλλαχού τὰ πρότυπα ἀλλαγῆς τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας, κατέληξεν εἰς τὴν διαπίστωσιν, καθ' ἣν, ὡς ὁ ἴδιος γράφει, «μόνον τὸ Εὐαγγέλιον δύναται νὰ ἀναγεννήσῃ τὴν Ἑλλάδα» (ἡ ὑπογράμμισις τοῦ σ.). Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Σεβ. καλεῖ τοὺς πολιτικούς μας ἄνδρες καὶ ἰδιαίτερα τὴν Κυβέρνηση τῆς ἐποχῆς, νὰ λάβουν σοβαρὰ ὑπόψιν τοὺς τῆ σωτήρια αὐτῆ παραγγελία, «ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἐπιθυμοῦν νὰ γίνουσι φορεῖς μιᾶς πραγματικῆς, ἀληθοῦς καὶ ἀπὸ πάσης ἐπόψεως ἐπωφελοῦς ἐθνικῆς γενικῆς ἀλλαγῆς» (σ. 383). Τέλος θεωρεῖ χαμένη τὴν εὐκαιρία γιὰ τὴ Σοσιαλιστικὴ Κυβέρνηση τῆς ἐποχῆς ἀλλὰ

καὶ γιὰ τὴν Ἐκκλησία νὰ ἐπωφεληθοῦν ἀπὸ τὶς προοδευτικὲς θέσεις ἢ μιὰ τῆς ἄλλης στὰ πλαίσια μιᾶς συνεργασίας σὲ θεσμικὸ ἐπίπεδο, ποὺ θὰ ὠφελοῦσε τόσο τὴν Ἐκκλησία ὅσο καὶ τὸ ἔθνος ἀκόμη καὶ πέρα ἀπὸ τὰ στενὰ ὅρια τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους (σσ. 384-409). Τὸ κύριο δᾶρος τῆς εὐθύνης γι' αὐτὴ τὴν ἀποτυχία πέφτει, κατὰ τὸν Σεβ., στὴν Κυβέρνηση ἢ ὁποία ὄχι μόνο δὲν ἐπωφελήθηκε ἀνάλογα ἀπὸ τὶς μεγάλες καὶ μοναδικὲς δυνατότητες ποὺ τῆς πρόσφερε ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ ἡ εἰσοδος τῆς Χώρας εἰς τὴν Κοινὴν Ἑυρωπαϊκὴν ἀγοράν^{2α} ἀλλὰ καὶ δημιουργήσε σοβαρὰ προβλήματα στὶς σχέσεις τους, μὲ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις στὸν δημόσιο βίον, γεγονός ποὺ προκάλεσε εὐρύτερες ἀντιδράσεις καὶ μεγάλη ἀπογοήτευση (σσ. 384-409).

Ἡ παράδοση τῶν χειρογράφων μὲ τὸ περιεχόμενο τοῦ βιβλίου στὸ τυπογραφεῖο πρὶν ξεσπάσει ἡ μεγάλη κρίση ποὺ ἀπειλήσε τὶς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ἐξαιτίας τοῦ Νόμου 1700)1987 γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσία καὶ τὸν ἀκρωτηριασμὸ τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν κατάφορη ἐπέμβαση τοῦ Κράτους στὰ ἐσωτερικά της, εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα νὰ μὴ ἀναφερθεῖ ὁ σ. ἰδιαίτερα σ' αὐτὸ τὸ θέμα, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ ἴδιος σὲ εἰδικὴ σημείωση τῆς σ. 410. Ἡ γενικὴ θεώρηση ὅμως τῆς στάσης τῆς Πολιτείας ἀπέναντι στὴν Ἐκκλησία, τὴν ὁποία μᾶς παρουσιάζει, βασιζόμενος στὴ γνώση τῶν πραγμάτων, ὑποδηλώνει τὴ θέση του καὶ στὸ ζήτημα τοῦτο. Βιβλικά γιὰ τὸ πολυσυζητημένο θέμα (ἀληθινὴ VEXATA QUESTIO) τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, πέρα ἀπὸ παρεμπιπτούσας ἀναφορὰς τοῦ σ' αὐτὸ, ἀφιερώνει καὶ μιὰ μακροσκελεστὰ ὑποσημείωση, τὴν 203 (σσ. 389-395).

* * *

(Συνεχίζεται)

Φ. Ν. ΝΙΚΗΤΟΠΟΥΛΟΣ

2α. Διὰ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην ἢ ἐνταξίς τῆς χώρας ἡμῶν εἰς τὴν Κοινὴν Ἑυρωπαϊκὴν Ἀγοράν... παρὰ τὰς ἀρνητικὰς συνεπείας τὰς ὁποίας ἔχει διὰ τὴν χώραν μας, ἀποτελεῖ ἐν τούτοις τὴν μεγαλύτεραν πολιτικὴν πρᾶξιν καὶ τὴν πλέον ἀπὸ πάσης ἐπόψεως εὐστοχὸν ἐθνικῶς ὠφέλιμον ἀπόφασιν εἰς τὰ χρονικὰ τῶν δραστηριοτήτων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινωνοβουλίου (ἡ ὑπογράμμισις τοῦ συγγραφέως) ὁλόκληρου τῆς μεταπολεμικῆς περιόδου (σ. 382).

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ *

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ο Σ

13. Το ενδιαφέρον της Έκκλησίας για το περιβάλλον (τή δημιουργία) ποτέ δεν σταματάει. Έτσι μετά την εισήγηση αυτή τον Μάιο 1989 στην Καβάλα έχουμε να σημειώσουμε όρισμένες σημαντικές εκδηλώσεις:

Στο Ίερό Κέντρο της Όρθοδοξίας το Φανάρι, ή 1η Σεπτεμβρίου 1989 γιορτάστηκε με κάθε επισημότητα ως Ημέρα αφιερωμένη στην προστασία του περιβάλλοντος. Εφάλη μάλιστα ειδική ακολουθία στον πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό του Αγίου Γεωργίου, που συνέθεσε κατ' εντολήν της Αγίας και Ίερᾶς Συνόδου του Οικουμενικού Πατριαρχείου ο Ύμνογράφος της Μεγάλης του Χριστού Έκκλησίας μοναχός Γεράσιμος Μικραγιάναγιτς (πρόκειται να τυπωθεί και να κυκλοφορήσει). Με την ευκαιρία της έορτής ο Παναγ. Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Δημήτριος εξέπευσε εμπνευσμένο μήνυμα, στο οποίο μεταξύ άλλων τόνισε:

«Ατυχώς εις τὰς ημέρας μας ο άνθρωπος, υπό την επίδρασιν ενός άκρου όρθολογισμού και ευδαιμονισμού, έχει χάσει την αίσθησιν της ιερότητας της δημιουργίας και ένεργεί ως αθάίρητος εξουσιαστής και θάνασος καταπατητής της. Αντί του ευχαριστιακού και άσκητικού πνεύματος, με το όποιον έγαλούχησεν ή Όρθόδοξος Έκκλησία τὰ τέκνα της επί αιώνας, παρατηρείται σήμερα ένας διασμός της φύσεως προς ίκανοποίησιν όχι βασικών του ανθρώπου αναγκών, αλλά μιᾶς άιελευτήτου και διαρκώς αυξανόμενης σειρας όρέξεων και επιθυμιών, τὰς οποίας ένθαρρύνει ή επικρατούσα φιλοσοφία της καταναλωτικῆς κοινωνίας.

Άλλ' ή κρίσις «συστενάξει και συνωδίει» (Ρωμ. 8,22), αρχίζει δὲ ήδη να διαμαρτύρεται διά την μεταχείρισίν της υπό του ανθρώπου. Δὲν δύναται ο άνθρωπος ἐπ' άπειρον και κατά το δοκούν να εκμεταλλεύεται τὰς πηγὰς της φυσικῆς ενεργείας. Το τέμμημα της αλλαγείας του θα είναι ή αυτοκαταστροφή του, εάν συνεχισθῆ ή παρούσα κατάσταση.

Ταύτα εν συναισθήσει χρέους και πατρικῆς πνευματικῆς ευθύνης λαδόντες υπ' ὄψιν και ένωτιζόμενοι την άγωνίαν του συγχρόνου ανθρώπου, ήχθημεν μετά της περί ήμᾶς Αγίας και Ίερᾶς Συνόδου εις την απόφασιν, ὅπως όρίσωμεν την πρώτην ημέραν του μηνός Σεπτεμβρίου εκάστου έτους, ημέραν, κατά την οποίαν,

ἐπ' ευκαιρία της έορτής της Ίνδίκτου, της ένάρξεως δηλονότι του εκκλησιαστικού έτους, ευχαί και ίκεσῖαι υπέρ της ὅλης δημιουργίας αναπέμπονται εν τῷ καθ' ήμᾶς Ίερῷ της Όρθοδοξίας Κέντρῳ, ως ημέραν προστασίας του φυσικοῦ περιβάλλοντος.

Όθεν, καλούμεν διά του παρόντος Πατριαρχικοῦ ήμῶν Μηνύματος σύμπαντα τον Όρθόδοξον και τον Χριστιανικόν κόσμον, ὅπως, ὁμοῦ μετά της Μητρὸς Αγίας του Χριστοῦ Μεγάλης Έκκλησίας, αναπέμπη κατ' έτος κατά την ημέραν ταύτην δεήσεις και ίκεσῖας πρὸς τον τῶν ὅλων Κτίστην, ευχαριστηρίους μὲν διά τὸ μέγα δῶρον της δημιουργίας, ίκετηρίους δὲ διά την προστασίαν και σωτηρίαν αὐτῆς ἀπὸ παντὸς κακοῦ. Συγχρόνως δὲ πατρικῶς προτροπέμεθα τούς μὲν ἀνά την οικουμένην πιστούς, ὅπως νοθετοῦν έαυτούς και τὰ τέκνα αὐτῶν εις σεβασμόν και διαφύλαξιν του φυσικοῦ περιβάλλοντος, τούς δὲ την ευθύνην της διακυβερνήσεως τῶν λαῶν εμπειπιστευμένους ήγέτας, ὅπως προσοῦν άνευ χρονοτριβῆς εις πᾶσαν άπαραίτητον ένέργειαν, πρὸς προστασίαν και διάσωσιν της φυσικῆς δημιουργίας».

Τήν παραμονή 31η Αύγουστου ο Άποστολος Νικολαΐδης ἀφίερωσε την εβδομαδιαία εκπομπή του ἀπὸ τον Ραδιοφωνικό Σταθμό της Έκκλησίας της Ελλάδος στο θέμα με προσκεκλημένους τον Θεοφ. Ήπίσκοπο Άχελώου Εϋθύμιο και τον Διευθυντή του Γραφείου Τύπου της Ίερᾶς Συνόδου Γ. Μ. Χατζηφώτη και ἀπ' ευθείας σύνδεση με το Φανάρι (μίλησε για την καθιέρωση της ημέρας ο Άρχιγραμματεὺς Άρχιμ. Μελίτων Καραῆς και ο Παναγιώτατος ἀπηύθυνε προσωπικά τὸ μήνυμα) και τηλεφωνική συνέντευξη με τον Μητροπολίτη Ζακύνθου Παντελεήμονα. Στην ημέρα αφιερώθηκαν και άλλες εκπομπές και δημοσιεύματα του ήμερησίου και του εκκλησιαστικοῦ Τύπου.

14. Το Σάββατο 7 Όκτωβρίου ή Γ. Μονή Πεντέλης με πρωτοβουλία του Καθηγουμένου της Έπισκόπου Δωδώνης Χρυσόστομου και τή συνεργασία τῶν ἴδιων ὅπως και στην πρώτη φορέων, ὀργάνωσε δεύτερη ήμερίδα με θέμα «Περιβάλλον και ειρήνη», κατά την οποία έγιναν εισηγήσεις ἀπὸ επιφανείς επιστήμονες Έλληνες και ξένους. Σε χαιρετισμό του πρὸς τούς συνέδρους ο Μακ. Άρχιεπίσκοπος Άθηνῶν και πάσης Ελλάδος Σεραφείμ τόνισε:

«Τὸ θέμα - αἴτημα της παρουσίας ήμερίδος, ήτοι ή

(*) Συνέχεια ἐκ της σελ. 645 του ὄπ' ἀριθ. 16 τεύχους.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

«Ἐνατολή ἐξ ὕψους».

Διὰ μίαν ἀκόμη φοράν ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία κατὰ τὰς προσεχεῖς ἡμέρας θὰ καλέσῃ ἡμᾶς νὰ φωτισώμεν τὴν προσωπικὴν, ἀτομικὴν καὶ κοινωνικὴν ζωὴν μας διὰ τοῦ φωτός τοῦ ἀσιέρος τῆς Βηθλεέμ, τὸν ὁποῖον εἶδον οἱ «μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν» (Ματθ. 6' 1) καὶ ὁ ὁποῖος «προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλθῶν ἔστι ἐπ' αὐτὸν ὁ πνεῦμα τοῦ παιδίου» (Ματθ. 6' 9).

Τὸ ὑπὸ τοῦ ὑπερφυσικοῦ ἀσιέρος τούτου ἀκτινοβολούμενον φῶς ὀρθῶς θεωρεῖται ὑπὸ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν εὐλαβῶν στοχαστῶν ὡς σύμβολον τοῦ φωτός, τὸ ὁποῖον ἔφερον εἰς τὸν κόσμον ὁ Χριστός, ὁ «Ἥλιος τῆς δικαιοσύνης» (Μαλαχ. 4'

2), ἡ «ἀνατολή ἐξ ὕψους» (Λουκ. α' 78). Διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου — ὁ ὁποῖος εἶναι «τὸ φῶς τοῦ κόσμου» (Ἰωάν. 1' 9) καὶ «ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωϊνὸς» (Ἀποκ. 22' 16) — «ὁ λαός, ὁ καθημένος ἐν σκότει, εἶδε φῶς μέγα καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χῶρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς» (Ἦσ. 1-2. Ματθ. 4' 16).

Ἀληθῶς, κατὰ τὸν ὠραῖον ὕμνον, «ἐπεσεκέφατο ἡμᾶς ἐξ ὕψους ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, Ἐνατολή Ἐνατολῶν καὶ οἱ ἐν σκότει καὶ σκιᾷ εὐρομεν τὴν ἀλήθειαν» καὶ γὰρ ἐκ τῆς Παρθένου ἐτέχθη ὁ Κύριος».

Ἡ σημασία τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος.

Ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος κ. Ξενοφῶν Ζο-

υπεράσπισις τῆς εἰρήνης καὶ ἡ συναφὴς φροντίς διὰ τὸ περιβάλλον, δὲν εἶναι μόνον κοινωνικὸν ἢ πολιτικὸν ἢ ἀνθρωπιστικόν. Εἶναι πρωτίστως θεολογικόν. Δι' ὃ καὶ εὐλογος ἡ διοργάνωσις τῆς ἡμερίδος ταύτης μὲ τὴν ἐνεργὸν συμμετοχὴν τοῦ Θεοφιλεστάτου ἀγίου Δωδώνης κ. Χρυσοστόμου. Καὶ ἐξηγουμαι: ὁ κόσμος, δημιουργηθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ «καλὸς λίαν», ἐδόθη ὡς δῶρον εἰς τὸν ἄνθρωπον, διὰ τὴν ὕλικὴν καὶ πνευματικὴν του εὐημερίαν καὶ προαγωγὴν. Οἰαδήποτε, λοιπόν, κακοποιήσις τῆς φύσεως καὶ ἀπειλὴ ἢ ἀναίρεσις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς συνιστᾷ ὕβριν κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνατροπὴν τῆς δημιουργημένης εὐταξίας τοῦ κόσμου. Ὅπως, ἀντιστρόφως, καὶ ὁ σεβασμὸς τῆς δημιουργίας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ὑποστάσεως ἐντὸς αὐτῆς, ἀπληρεῖ ἕνα βαθὺν σεβασμὸν πρὸς τὸν Δημιουργὸν καὶ Σωτῆρα τοῦ κόσμου. Αὐτὸ δὲ τὸ φρόνημα διαπνέει ὅλην τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐμπνέει τὰ μέλη Τῆς εἰς ἀνάλογον συμπεριφορὰν καὶ στάσιν ζωῆς. Ἐλάχιστον τεκμήριον ἢ προκειμένη διοργάνωσις. Μέγιστον πειστήριον ἢ ἰδίᾳ ἢ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας μας, τὸ ἀποκορύφωμα τῆς ζωῆς Τῆς, ὅπου ἐκφράζεται (μὲ ἐντονον λυρισμὸν καὶ ρεαλισμὸν) ἡ μέριμνα διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς εἰρήνης καὶ διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ σύμπαντος κόσμου. Αὐτὴν δὲ τὴν στάσιν κρατεῖ ἡ Ἐκκλησία ἀπ' αἰῶνων, ὥστε νὰ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἀναντιρρήτως ἡ Ἐκκλησία διαδραματίζει πρωτοπορικὸν ρόλον εἰς τὰ ἐν λόγῳ ζητήματα. Μὲ αὐτὰς τὰς ἐπισημάνσεις περαινόντες, χαιρετίζομεν μὲ χαρὰν καὶ ἐνθουσιασμὸν πάντας τοὺς ἐκ τῆς ἡμεδαπῆς καὶ τῆς ἀλλοδαπῆς μετέχοντας τῆς παρουσίας ἡμερίδος, εὐχόμενοι εὐδωσῶν τῶν προσπαθειῶν καὶ δικαίωσιν τῶν προσδοκιῶν».

Τῆ Δευτέρα 13 Νοεμβρίου τὸ ἀπόγευμα στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσός» ἡ Ἐταιρία Χριστιανικοῦ Θεάτρου ὀργάνωσε συζήτηση στοργυλῆς τραπέζης μὲ θέμα «Περιβάλλον καὶ Ὁρθοδοξία». Ἐλαβαν μέρος ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἀχελώου Εὐθύμιος, ὁ Καθηγ. Ἡλίας Οἰκονόμου, Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὁ θεολόγος - καθηγητὴς Ἀπόστολος Νικολαΐδης κ.ἄ. Εἰσαγωγὴ ἔκανε καὶ συντόνισε τὴ συζήτηση ὁ Ἰ. Μ. Χατζηφώτης.

Ἐπίσης πρέπει νὰ μνημονευθοῦν ἡ «Εἰσαγωγὴ στὴν Ἠθική. Ἠθικὴ στὴν κρίση τοῦ παρόντος καὶ τὴν πρόκληση τοῦ μέλλοντος», βιβλίον τοῦ Καθηγητῆ Γ. Μαντζαρίδη, ποὺ ἀναφέρεται ἐκτεταμένα στὸ θέμα (Θεσσαλονίκη 1988), καθὼς καὶ τὴν πρόσφατη ἐκδόση τῆς διεξοδικῆς καὶ πολὺ σημαντικῆς διατριβῆς τοῦ Ἀνέστη Κεσελόπουλου «Ἄνθρωπος καὶ φυσικὸ περιβάλλον» («Δόμος», Ἀθήνα 1989), ποὺ ἀποτελεῖ ὀλοκληρωμένη θεολογικὴ θεώρηση τοῦ θέματος μὲ βάση τὴ διδασκαλίαν τοῦ Ἁγίου Συμεῶν τοῦ νέου Θεολόγου. Ὁ ἴδιος στὸν τόμο «Διακονία» εἰς μνήμην Βασ. Στογιάννου δημοσίευσε ἐργασία μὲ θέμα «Ὁ διασμός τῆς κτίσεως καὶ ἡ ἄλλη λύση» (Θεσσαλονίκη 1987, σσ. 491-503).

(Τέλος)

Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗΣ

Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου Τύπου
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

λώτας, όταν παρουσιάσεν εἰς τὴν Βουλὴν τὰς προγραμματικὰς κατευθύνσεις τῆς προεδρευομένης ὑπ' αὐτοῦ Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως, ἀνεφέρθη, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, εἰς τὴν σημασίαν τῆς ἀναγκαίας συμβολῆς τοῦ ἀνθρώπινου παράγοντος εἰς τὴν ἀνάρθωσιν τῆς χώρας καὶ εἰτόνισε τὰ ἑξῆς: «Τὰ μέτρα, πὸν προγραμματίζουμε δὲν θὰ ἔχουν ἐπιτυχὲς ἀποτελεσμα, ἂν δὲν ἀφηνειοθῆ καὶ συνεργασθῆ ὁ ἀνθρώπινος παράγων, πὸν ἀποτελεῖ τὸν κύριον μοχλὸν γιὰ τὴν προώθησιν τῆς οικονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐδημερίας. Πρέπει νὰ ἔχουμε ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ πλοῦτος κάθε χώρας εἶναι ὁ πληθυσμὸς τῆς καὶ οἱ ἀρετές του... οἱ ὁποῖες συνίστανται στὴν ἔφεση πρὸς ἐργασία, στὴν ἀφοσίωσιν πρὸς τὸ καθῆκον καὶ στὴν ὑπευθυνότητα».

Οἱ πρωθυπουργικοὶ λόγοι οὕτω ὑπομιμνήσκουν τὴν θεμελιώδη ἀλήθειαν, ὅτι Πολιτικὴ ἄνευ Ἠθικῆς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ. Ὡς κατ' ἐπανάληψιν ἔχομεν τονίσει ἀπὸ τῶν σιγηλῶν τῶν Παρατηρήσεων καὶ Σχολίων, τὸ πρόβλημα τῆς ποιότητος τῆς πολιτείας καὶ τῆς ἀνεπιλήπτου καὶ καρποφόρου ἀσκήσεως τῆς νομοθετικῆς, τῆς ἐκτελεστικῆς καὶ τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας εἶναι ἐν τελευταία ἀναλύσει πρόβλημα ἠθικῆς ποιότητος τῶν κυβερνῶντων καὶ τῶν κυβερνωμένων πολιτῶν, πρόβλημα θετικῆς ἢ ἀρνητικῆς συναρτησεῶς τῶν πρὸς τὰς ἠθικὰς ἀξίας. Καὶ τὰ τελειότερα πολιτικὰ προγράμματα ἀποτυγχάνουν, ὅταν δὲν ἐφαρμόζονται ὑπὸ ἠθικῶν προσωπικοτήτων.

Ἀπαιτοῦνται δραστικὰ κίνητρα καὶ ἐλατήρια.

Ἐν συνεχείᾳ δεόν νὰ προσθέσωμεν, ὅτι ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Ζολώτας, ὅστις εἶναι προσωπικότης διεθνοῦς κύρους, ἐπεσήμανεν ὅτι αἱ ἀναγκαῖαι πρὸς ἀνάρθωσιν τῆς χώρας ἀρεταὶ «ἔχουν ὑποστῆ δυστυχῶς καθίζησι στὴν Ἑλλάδα τὰ τελευταῖα χρόνια. Ἐπικρατεῖ σιγὰ ἀδιαφορία πρὸς τὸ καθῆκον, ἀνευθυνότης καὶ περιφρόνησις πρὸς τὴν ἐργασία, ἐνῶ ταυτόχρονα προβάλλονται συνεχεῖς ἀπαιτήσεις. Τὸ φαινόμενον αὐτὸ ἔχει προσβάλει λίγο πολὺν ὅλα τὰ στρώματα τοῦ ἀπασχολουμένου πληθυσμοῦ, ἀλλὰ εἶναι πιὸ ἐκδηλοσὴν περιπίπτει τοῦ Δημοσίου Τομέα. Δυστυχῶς, δὲν ἐξαιρεῖται ἡ Παιδεία. Ἀπὸ τὴν στοιχειώδη μέχρι τὴ μέση καὶ ἀνωτάτη βαθμίδα παρατηρεῖται μιὰ χαλάρωσις τόσο στοὺς διδασκομένους, ὅσο καὶ στοὺς διδάσκοντες».

Αἱ διαπιστώσεις αὗται καθιστοῦν φανερὸν ὅτι δὲν ἀρκεῖ ἡ δημιουργία θεσμικῶν διατάξεων, αἱ ὁποῖαι θὰ εἶναι τροχοπέδη διὰ κρατικὰ στελέχη, τὰ ὁποῖα θὰ εἶχον τυχὸν διάθεσιν νὰ μιμηθοῦν τοὺς κατακρινόμενους ὑπὸ τοῦ Ἡσαίου ἄρχοντος τῆς Σιών, οἱ ὁποῖοι

παρουσιάζονται «κοινωνοὶ κλεπιῶν, ἀγαπῶντες δῶρα, διώκοντες ἀνταπόδομα» (Ἡσ. α' 23). Ἐπὶ πλέον ἀπαιτεῖται ἀφύπνισις καὶ κίνητοποίησις πάντων τῶν πολιτῶν πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ «ἡμίτιτος» καὶ τοῦ «χείρονος» ὑπὸ τοῦ «αἰρείτιτος» καὶ τοῦ «βελτίονος». Ἀλλὰ πῶς θὰ ἐπιτευχθῆ τοῦτο, ἐὰν οἱ νομικοὶ κανόνες, οἱ ὁποῖοι ἀφοροῦν εἰς τὰς ἐξωτερικὰς πράξεις (legalitas), δὲν συμπληρώνονται ὑπὸ τῶν ἠθικῶν κανόνων, οἱ ὁποῖοι ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν διάθεσιν καὶ πεποιθήσιν (moralitas); Δι' αὐτὸ αἱ πρωθυπουργικαὶ ὑποδείξεις δίδουν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ τονίσωμεν ὅτι πρὸς ἀναζωπύρωσιν τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν ἀνάρθωσιν τοῦ τόπου ἀρετῶν καὶ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς σαγηνευτικῆς ὀκνηρίας ἢ ἰδιοτελείας καὶ τοῦ ἐγκυσιτικοῦ ὠφελιμισμού δὲν ἀρκοῦν ἀναιμικαὶ ὑποδείξεις, ἀλλὰ δραστικὰ κίνητρα καὶ ἐλατήρια, οἷα μόνον ἢ ἐλληνορθόδοξος βιοθεωρία εἶναι δυνατὸν νὰ παράσχη. Μόνον αὕτη ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας δημιουργεῖ ἀνθρώπους «τῆ σπουδῆ μὴ ὀκνηροὺς» (Ρωμ. ιβ' 11), «ἀποσιγῶντας τὸ πονηρόν, κολλωμένους τῷ ἀγαθῷ» (Ρωμ. ιβ' 9).

Ἡ δύναμις τῆς προσευχῆς.

Ἐν μιᾷ χρονικῇ περιόδῳ, κατὰ τὴν ὁποῖαν διάφορα προβλήματα καὶ πολλὰ ἀνησυχία ἀναταράσσον τοὺς Ἕλληνας, δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται ἡ ἀναγκαῖότης τῆς χρήσεως, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ τοῦ πανισχύρου ὄπλου τῆς π ρ ο σ ε υ χ ῆ ς. Τὴν ἀνάγκην τοῦ ἐξοπλισμοῦ διὰ τοῦ ὄπλου αὐτοῦ ὑπέμνησε προσφάτως ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος δι' ἐπανεκδόσεως παλαιότερας διαλέξεώς του («Ἡ προσευχή», ἔκδ. Ἱ. Μητροπόλεως Μεσσηνίας, ἀρ. 46, Καλαμάτα 1989).

Ὡς τονίζεται ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου, διὰ τῆς προσευχῆς ἀπευθυνόμεθα «πρὸς προσωπικὸν Θεὸν καὶ δμιλοῦμεν μετὰ τοῦ ὑπεριάτου ὄντος, τὸ ὁποῖον δὲν συγγέται μετὰ τοῦ κόσμου, καίτοι εἶναι πανταχοῦ παρὸν καὶ πληροῦν τὰ πάντα. Ἀπευθύνομεν οἱ χριστιανοὶ εἰδικῶς τοὺς ἱερούς λόγους τῆς ἡμετέρας προσευχῆς ὡς τέκνα πρὸς Πατέρα φιλόστοργον, ὡς «κοπιῶντες καὶ πεφοριζόμενοι» ἀπὸ τὰς μερίμνας τῆς παρουσίας ζωῆς πρὸς τὸν ἀναπαύοντα τὰς ψυχὰς καὶ τὰς καρδίας φιλόανθρωπον Κύριον, ὡς ἀμαρτωλοὶ πρὸς τὴν πηγὴν τοῦ ἐλέους, τῆς συγγνώμης καὶ τῆς ἀφέσεως, ὡς θνητοὶ καὶ σκευὴ εὐθραυστα πρὸς τὸν ἀθάνατον, ἀναλλοίωτον καὶ αἰώνιον Δημιουργὸν τοῦ παντός».

Ταῦτα ἐξηγοῦν διατί, ὡς προσθέτει ἐν συνεχείᾳ ὁ πολυγραφώτατος σεβαστὸς Ἱεράρχης, «κατὰ τὴν ὡ-

ραν τῆς προσευχῆς, ὁ ἄνθρωπος ζῆ τὰς εὐτυχεσιέρας καὶ μακαριωτέρας στιγμὰς τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἀποσπᾶται τῶν ἐγκοσμίων καὶ ὡσεὶ διὰ κλίμακός τινος εἰς αὐτοὺς ἐνάγεται τοὺς οὐρανούς καὶ εὐρίσκεται εἰς τὸ Θαβώρ, ἐνορῶν ἐνώπιος ἐνωπίω τὸν Θεόν, καὶ λαμβάνει ἐκεῖθεν δυνάμεις ἀκατανικήτους πρὸς κατανίκησιν τῶν ἀντιξοοτήτων τῆς ζωῆς καὶ τῶν ποικίλων πειρασμῶν».

«Αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου».

Ἡ ἀνθρωπότης ἐκκλητικὸς καὶ ἐνεὰ καὶ μετὰ συγκροτουμένης ἀναπνοῆς παρακολουθεῖ καθημερινῶς τὴν ἐν Ἀνατ. Εὐρώπῃ συνεχῶς κινουμένην χιονοστιβάδα κοσμογονικῶν καὶ κοσμοϊστορικῶν μεταβολῶν καὶ ἀνακατατάξεων, αἵτινες φέρουν εἰς τὰ χεῖλη τοὺς λόγους τοῦ Ψαλμοῦ: «Αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου. Ἐμνήσθη τῶν ἔργων τοῦ Κυρίου, ὅτι μνησθήσομαι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν θαυμασίων σου καὶ μελετήσω ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασί σου ἀδολεσχῆσω» (Ψαλμ. σσι' 11-13).

Δὲν πρόκειται μόνον διὰ τὸ τεῖχος τοῦ αἰσχους καὶ τὰς διαχωριστικὰς γραμμὰς ἢ διὰ τὰς ἐν μέσῳ βαρυτάτου χειμῶνος ὑπὸ χιονοπτώσεις συγκεντρώσεις ἑκατοντάδων χιλιάδων λαοῦ, ὁ ὁποῖος κυριολεκτικῶς μετὰ φανῶν καὶ ἀναστασίμων λαμπάδων ἐροτάζει τὴν νέαν «ἀνοιξιν τῆς Πράγας» ἢ διὰ τὴν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς συρρίκνωσιν τοῦ κομμουνισμοῦ ἢ διὰ τὰς διακηρύξεις τῶν χωρῶν τοῦ «παρτικοῦ σοσιαλισμοῦ» περὶ τῆς παραγώδους ἀποτυχίας καὶ τῆς χρεωκοπίας τοῦ μαρξισμοῦ καὶ περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐπαναφορᾶς τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ ἐκθρονίζοντος τὸν κομμουνιστικὸν μονοκομματισμὸν «πλουραλισμοῦ». Ἐπὶ πλέον πρόκειται διὰ τὸ γεγονός, ὅτι ἐν ταῖς χώραις ταύταις ἡ χριστιανικὴ πίστις, παρὰ τοὺς κατ' αὐτῆς διωγμούς ὀλοκλήρων δεκαετιῶν, διετηρήθη καὶ ἀναζωπυρεῖται ὀλονὸν καὶ περισσότερον, τοῦθ' ὅπερ συντελεῖ εἰς τὸ νὰ γίνεται ἡ Ἐκκλησία ρηξικέλευθος σκαπανεὺς τῶν συντελουμένων ἀλλαγῶν καὶ εἰς τὸ νὰ ζητῆται ὑπ' αὐτῶν τῶν μεταβαλλόντων τὸ ὄνομά των πρῶν «κομμουνιστῶν» ἡ βοήθειά της διὰ τὴν ὀρθὴν καθοδήγησιν τοῦ λαοῦ.

Παραδείγματα ἐξελίξεων ἐκ τῆς νίκης τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐν συνεχείᾳ δεόν νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν τῶν ἀγαπητῶν ἀναγνωστῶν εἰς τὰ ἐν ἄλλῃ σελίδι δημοσιευόμενα Χρονικὰ τῶν Ἐκκλησιῶν Ρωσίας καὶ

Γεωργίας, τὰ ὁποῖα εἶναι νέα παραδείγματα ἐξελίξεων ἐκ τῆς νίκης τῆς Ἐκκλησίας ἐν ταῖς «κομμουνιστικαῖς» χώραις. Ὡς ἀναφέρεται ἐν τοῖς Χρονικοῖς τούτοις, διὰ πρῶτην φορὰν μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τῶν μπολσεβίκων ἐν τῷ ἰ. ναῶ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ὅστις εὐρίσκεται ἐντὸς τῶν τειχῶν τοῦ Κρεμλίνου, ἐτελέσθη Θεία Λειτουργία, τὴν ὁποῖαν μάλιστα παραηκολούθησαν πολλοὶ ἐπίσκοποι, ἐν οἷς καὶ ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ Σοβιετικοῦ Κράτους. Ἐξ ἄλλου σημειοῦται ἀφ' ἐνός ὅτι ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως τῆς ἐξουσίας ὑπὸ τοῦ Γκορμπατοῦφ ἐπεσιράφησαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν 3.000 ἱεροὶ ναοὶ καὶ 20 ἱεροὶ μοναῖ, ἀφ' ἐτέρου ὅτι ἡ Ἐκκλησία πρωτοστατεῖ εἰς τὴν συγκέντρωσιν χρημάτων διὰ τὴν ἀνέγερσιν μνημείου πρὸς τιμὴν τῶν θυμάτων τοῦ Σταλινισμοῦ, ἐν οἷς καὶ ἀναρίθμητοι μάρτυρες τῆς χριστιανικῆς πίστεως, καὶ τρίτον ἐν Γεωργία ἀνεγείρονται νέοι ἰ. ναοί, προσέρονται ὁμαδικῶς εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα χιλιάδες πρῶν κρυπτοχριστιανῶν καὶ προσβάλλεται ἐν δημοσίαις τελεταῖς ἡ εὐαγγελίστρια τοῦ γεωργιανοῦ λαοῦ ἰσαπόστολος ἁγία Νίνα.

Πάντα ταῦτα εἶναι ἀφ' ἐναντιῶν ἰσῶν εὐγλωττα, ὥστε τὰ σχόλια περιτεύουν. Ἀσφαλῶς ἐκάσθη ἐκ τῶν μνημονευθειῶν Ἐκκλησιῶν δύναται νὰ ἐπαναλαμβάνη τοὺς λόγους τῆς Θεομήτορος: «Ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς» (Λουκ. α' 49).

ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ ΕΥΣΕΒΕΙΣ

τοῦ ψυχωφελεστάτου καὶ θαυμαστοῦ βιβλίου
ὀνομαζομένου

ΠΕΡΙ ΜΙΜΗΣΕΩΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

μὲ στόχασες πνευματικαῖς καὶ κατάνυξιν
εἰς κάθε κεφάλαιον

Ἡ «Μίμησις» αὐτῆ τοῦ Χριστοῦ διαφέρει θεατικῶς ἀπὸ ὅλες τῆς μέχρι τώρα μεταφράσεις εἰς τὴν ἑλληνικὴν. Εἶναι ἡ πληρεστέρα, ἀπὸ ὀρθοδόξου ἐπόψεως.

Ἀνατύπωσις καλαίσθητος κατὰ τὸ πρωτότυπον ἐκδόσεως Ἐνετίας, ἔτους 1770. Μὲ ἔγκρισιν καὶ εὐλογίαν τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας μας.

Σελίδες 532, ἐξώφυλλον εἰς τετραχρωμίαν, ὄρχ. 800 (πλέον ταχυδρομικὰ).

Κεντρικὴ διάθεσις: Ἀποστολικὴ
Διακονία, Ἰασιού 1, 115 21 Ἀθήνα, τηλ.
722.8008.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Καλαβρυτών καὶ Αἰγιαλείας

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Ἀμβρόσιος, δι' ἐπιστολῆς τὴν ὁποῖαν ἀπευθύνει πρὸς τὸν κ. Δήμαρχον τῶν Καλαβρυτῶν, ὑπόσχεται νὰ συνδράμη δι' ὄλων αὐτοῦ τῶν δυνάμεων εἰς τὴν ὑπόθεσιν ἰδρύσεως Μουσείου Θυσίας τῶν Καλαβρυτινῶν τῶν ἐκτελεσθέντων ὑπὸ τῶν Γερμανικῶν στρατευμάτων Κατοχῆς. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν θέτει εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Δημοτικοῦ Μουσείου Καλαβρυτῶν ἀντίγραφα: α) τῆς ἐκθέσεως Θεοδ. Παπαθασιλείου, β) τῆς Κινηματογραφικῆς Ταινίας «ΠΟΤΕ ΠΙΑ ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ», καὶ γ) τῆς μαγνητοταινίας VIDEO ἢ ὅποια περιέχει τὴν ἀφήγησιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου πρ. Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Κωνσταντίου, μὲ τὴν εὐχὴν ὅπως υλοποιηθῆ τὸ μεγαλόπνοον αὐτὸ σχέδιον.

— Ἡ Ἱ. Μητρόπολις ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἔχει καθιερώσει πρόγραμμα ἐπισκέψεως τῶν κρατουμένων εἰς τὰς φυλακὰς, τὴν παροχὴν οἰκονομικῆς βοήθειας καὶ εἰδῶν διατροφῆς ὡς καὶ τὴν ἀποφυλάκισιν περιπτώσεων τῶν διὰ χρέη φυλακισθέντων. Προσφάτους περιπτώσεις ἀποφυλακίσεως ἔχομεν: Ἐκ τῶν φυλακῶν τοῦ Ναυπλίου τῶν: α) Ἀγγέλου Ἀγγελσκοπούλου ἐκ Πύργου Ἠλείας, ἑτῶν 28, διὰ τοῦ ποσοῦ τῶν Δρχ. 80.000 καὶ β) τοῦ Δημητρίου Μπαλωμένου, ἐκ Σπάρτης, ἑτῶν 32, διὰ τοῦ ποσοῦ τῶν 15.000 δραχμῶν.

— Ἡ Χορωδία Αἰγίου, ἐπὶ τῆ εὐκαιρίᾳ τῶν ὀνομαστηρίων τοῦ Ποιμενάρχου μας κ. Ἀμβροσίου, πραγματοποιοῦσε τὴν 7ην Δεκεμβρίου εἰς τὴν Αἴθουσαν διαλέξεων τῆς Φιλαρμονικῆς, τιμητικὴν συναυλίαν μὲ ἔργα: Ἀδάμη, Θεοδωράκη, Χατζηδάκη, PALESTRINA, PEROSI, VILLA LOMBOS.

— Ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ποιμενάρχου μας, τὴν 26ην Νοεμβρίου, Κυριακὴν ἑσπέρας, παρουσίᾳ τοῦ κ. Δημάρχου Αἰγίου, τῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως, πλήθους εὐσεβῶν χριστιανῶν καὶ φιλομουσῶν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ἱ. Ναὸν Φανερωμένης Αἰγίου ἐπραγματοποιήθη συναυλία Βυζαντινῆς Ἐκκλησ. Μουσικῆς διὰ τὴν συμπλήρωσιν 10 χρόνων ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Συλλόγου «Φίλων τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς» Αἰγιαλείας.

Διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἐκλήθη ἐξ Ἀθηνῶν ὁ Βυζαντινὸς Χορὸς «Οἱ Μαῖστορες τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης», τὸν ὁποῖον διευθύνει ὁ κ. Γρηγόριος Στάθης, Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ εἰδικὸς Μουσικολόγος διεθνoῦς φήμης.

Τὸ πρῶτον μέρος τῆς συναυλίας ἐκαλύφθη ἀπὸ τὴν ἐκτέλεσιν ἑκκλησ. ὕμνων ποῦ ἔψαλε ὁ Βυζαντινὸς Χορὸς τῶν Ἱεροψαλτῶν Αἰγιαλείας ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Χοράρχου κ. Φωτίου Θεοδωρακοπούλου. Κατὰ δὲ τὸ δεύτερον μέρος ὠμίλησεν ὁ Καθηγητῆς κ. Γρηγόριος Στάθης μὲ θέμα: «Μορφολογία καὶ ἔκφρασις τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης» καὶ στὴ συνέχεια ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἰδίου ὁ Βυζαντινὸς Χορὸς τῶν Ἀθηνῶν ἔψαλε μὲ ἀρίστην ἐπιτυχίαν ἑκκλησ. ὕμνους. Στὴν συνέχεια

ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Συλλόγου Φίλων τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς Αἰγιαλείας κ. Φιλίππου Οἰκονόμου ἀπονομὴ τιμητικοῦ Διπλώματος πρὸς τὸν Καθηγητὴν κ. Γρηγόριον Στάθην, καὶ ὁ Σεβασμιώτατος ἐκλείσει τὴν ἑορτὴν ἐξάρας τὴν γόνυμον καὶ δημιουργικὴν δράσιν τοῦ Συλλόγου Φίλων τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς κατὰ τὴν πρώτην δεκαετίαν καὶ ηῤῥήθη γονιμότερον ἔργον κατὰ τὴν ἀρξαμένην δευτέραν δεκαετίαν, ηῤῥαρίστησε δὲ θερμῶς τὸν Καθηγητὴν κ. Γρηγόριον Στάθην καὶ τὸν ὑπ' αὐτὸν Βυζαντινὸν Χορὸν διὰ τὴν πρόθυμον ἀνταπόκρισιν εἰς τὴν πρόσκλησιν καὶ τὴν μουσικὴν πανδαισίαν ποῦ ἔχαρισαν.

(Ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως)

Ἱερά Μητρόπολις Μυτιλήνης

Τὴν Παρασκευὴν 10ην Νοεμβρίου συνήλθεν εἰς τὸ Χριστιανικὸν Κέντρον Νεότητος, εἰς τὴν πρώτην Ἐπιμορφωτικὴν Ἱεράν Σύναξιν ὁ Ἱερός Κληρὸς τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως.

Εἰς τὴν ἀρχὴν ἐτελέσθη Ἀγίασμός ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Ἰακώβου καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀνεπτύχθη τὸ θέμα: «Ὁ Ἀδελφότης Ἰακώβος καὶ τὸ Μυστήριον τοῦ Εὐχελαίου», μὲ εἰσηγητὴν τὸν Ἱεροκήρυκα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως π. Χρυσόστομον Ἀθαγιανὸν καὶ ἐπηκολούθησε συζήτησις μεταξὺ τῶν Ἐφημερίων, ἐνῶ εἰς τὸ τέλος ἐδόθησαν ὑπηρεσιακὲς ὁδηγίαι.

— Ἐγινε ἡ ἀνακατασκευὴ τῆς στέγης τοῦ συγκροτήματος τῶν παλαιῶν κτιρίων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως ὅπου στεγάζονται τὰ Γραφεῖα, τὸ Οἰκοτροφεῖον καὶ τὰ Συσσίτια τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, καθὼς καὶ ἡ στέγη τοῦ Χριστιανικοῦ Κέντρου Νεότητος. Τὸ κόστος τῶν ἐργασιῶν ἀνῆλθε εἰς τὰ 5.000.000 δρχ.

(Ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως)

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Μὲ τὴν εὐκαιρίαν τοῦ ἑορτασμοῦ συμπληρώσεως 400 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας ἐτελέσθη Θ. Λειτουργία εἰς τὸν ἱερόν ναὸν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Μιχαήλ, τοῦ πρώτου μητροπολίτου τοῦ Κιέθου. Τοῦτο συνέβη διὰ πρώτην φορὰν μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τῶν Μπολσεβίκων. Ὁ ἱ. ναὸς εὐρίσκεται ἐντὸς τῶν τειχῶν τοῦ Κρεμλίνου. Εἰς τὴν Λειτουργίαν παρευρέθησαν, ἐκτὸς τῶν πολλῶν ἄλλων ἐπισήμων, ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ Σοβιετικοῦ Κράτους κ. Ζαχάρωφ καὶ ἡ πρώτη κοσμοναῦτις Βαλεντίνα Τεριέσκοβα. Ὁ μητροπολίτης Κιέθου κ. Φιλάρετος ἐτόνισεν ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὑποστηρίζει τὴν «περεστρόικα», τὸ δὲ πρακτορεῖον ΤΑΣ τὴν ἴδιαν ἡμέραν ἐπισήμως ἀνεκοίνωσεν ὅτι εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Γκορμπατσῶφ ἐπεστράφησαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν 3.000 ἱεροὶ ναοὶ καὶ 20 ἱεραὶ μοναί.

— Ἀντιπρόσωποι τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας ἐκλήθησαν νὰ παραστοῦν εἰς τὴν νέαν ταφὴν τῶν θυμάτων τῆς Σταλινικῆς θηριωδίας εἰς τὴν περιο-

ΒΙΒΛΙΟ ΚΡΙΣΙΑΙ

Αϊμιλιανού Τιμιάδου, Μητροπολίτου Σηλυβρίας, 'Ο Ίερὸς Αὐγουστίνος. Ἐκδ. Χριστιανική Ἐλπίς, Θεσσαλονίκη 1988. Σελ. 324.

'Ο συγγραφέας Σεβ. Μητροπολίτης κ. Αϊμιλιανὸς εἶναι σὲ ὄλους γνωστός. Καὶ γιὰ τὴν πολυσχιδῆ του δράση σὰν ἱεράρχης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου γιὰ τὴν προβολὴ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ πνευματικοῦ της πλούτου στὴν Δύση, ὅπου μὲ τίς διαλέξεις του, τὴν συμμετοχὴ του στὰ διάφορα Συνέδρια, καὶ γενικὰ μὲ τὴν πνευματικὴ του παρουσία δίνει τὴν πρέπουσα μαρτυρία. Ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν πλούσια συγγραφικὴ του προσφορά, πάντοτε σὲ θέματα πνευματικῆς ζωῆς καὶ ἰδίως πνευματικοῦ προβληματισμοῦ, ποὺ εἶναι τόσο ἀπαραίτητος σὲ ἓνα κόσμος, ποὺ ὅλο μεταβάλλεται.

Στὸ βιβλίον του αὐτὸ ὁ Σεβ. κ. Αϊμιλιανὸς μᾶς παρουσιάζει τὸν μεγάλο πατέρα καὶ διδάσκαλο τῆς Ἐκκλησίας, τὸν Ίερὸ Αὐγουστίνον, μὲ ἓνα τρόπο ποὺ τὸν ἐχρησιζόμεθα. Γιατὶ μέχρι τώρα πολὺ λίγα ξέραμε γι' αὐτόν. Οἱ Ἐξομολογήσεις, ἡ Πολιτεία τοῦ Θεοῦ καὶ μερικὰ πρόχειρα σκιαγραφήματα τοῦ βίου καὶ τῶν ιδεῶν του, ποὺ εἶχαμε στὴν διάθεσή μας, δὲν εἶναι ἀρκετὰ γὰ καταλάβωμε τὸ γιγάντιο πνεῦμα του, ποὺ ἄσκησε στὴν Δύση τόση ἐπίδραση, ὥστε νὰ θεωρηταί

ὁ κύριος συντελεστὴς τοῦ Δυτικοῦ Χριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ.

'Ο «Ίερὸς Αὐγουστίνος» δὲν ἐγράφη γιὰ νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν «ἀκαδημαϊκὴ» θεολογικὴ σκέψη. Δὲν εἶναι «ἔρευνα». Δὲν εἰσέρχεται στὰ προβλήματα ποὺ μὲ τόλμη θέτουν ὠρισμένοι θεολόγοι. Μὰ ὄχι ἐπειδὴ τὰ ἀγνοεῖ ἢ τὰ παραμερίζει. Ἀλλὰ ἐπειδὴ τὰ βλέπει ἤρεμα καὶ μὲ πνευματικὴ κατανόηση. Γιατὶ ὁ Αὐγουστίνος εἶναι διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας, καταξιωμένος ἀπὸ τὴν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπὸ τίς ὁμολογίες τῶν ἁγίων Συνόδων, ἀχρογωνιῶν λίθων τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως.

'Ο «Ίερὸς Αὐγουστίνος» εἶναι μιὰ προσφορὰ στὴν Ἐκκλησία. Στὸν ἱερὸ Κλῆρο. Καὶ στὸν εὐσεβῆ λαό. Προσφορὰ πραγματικὴ. Καὶ πολύτιμη. Γιατὶ μᾶς παρουσιάζει τὸν ἱερὸ Αὐγουστίνον στὸ μεγαλεῖο τῆς ψυχῆς του. Τῆς ἀγωνίας του. Τοὺς προβληματισμοὺς του. Τὸ φρόνημα. Τὸ πνεῦμα του. Τῆς ποιμαντικῆς του μεθόδου.

Μνημονεύομε μερικοὺς ἀπὸ τοὺς τίτλους κεφαλαίων καὶ παραγράφων, γιατί εἶναι πολὺ ἐνδεικτικοὶ τοῦ περιεχομένου καὶ τοῦ πνεύματος, ποὺ διέπει τὸ βιβλίον: *Στροφή στὸν ἑαυτὸ μας. Ἐναντι τοῦ κακοῦ. Ὁ πόθος*

χὴν τοῦ Τσελιάμπινσκ. Εἰς τὸ Χρυσοῦν Ὄρος ἀπεκαλύφθη μυστικὸς τάφος 350 θυμάτων, καὶ συμφώνως πρὸς τὰς ἐκτιμήσεις τοῦ κράτους εἰς τὸ προαναφερθὲν Ὄρος ἔχουν ταφῆ ὁμαδικῶς περίπου 300.000 θύματα. Μεταξὺ τῶν θυμάτων ὑπάρχουν πολλὰ παιδιὰ καὶ καταδικασθέντες διὰ τὴν πίστιν των εἰς τὸν Χριστόν. Χιλιάδες κάτοικοι τοῦ Τσελιάμπινσκ τὴν 12ην παρελθόντος Σεπτεμβρίου συνεκεντρώθησαν εἰς τὸν τόπον, ὅπου εἶχον γίνεαι αἱ ἐκτελέσεις, παρευρέθη δὲ καὶ ὁ ἀκαδημαϊκὸς Ἀντρέι Ζαχάρωφ. Ἡ Ἐκκλησία καὶ διάφοροι ὀργανώσεις συγκεντρώνουν χρήματα διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἀνταξίου μνημείου πρὸς τιμὴν τῶν θυμάτων αὐτῶν, ἢ δὲ κρατικὴ ἐξουσία ἐπιτρέπει εἰς τοὺς εἰδικοὺς τὴν ἐξερεύνησιν τοῦ Χρυσοῦ Ὄρους διὰ τὴν ἀνεύρεσιν καὶ ἄλλων ὁμαδικῶν τάφων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

— Εἰς τὴν πόλιν Βατοῦμ τῆς Μαύρης Θαλάσσης ὁ Πατριάρχης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας κ. Ἡλίας Β' ἐνεκαίνιασε νέον ἱερὸν ναὸν καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὐτῇ ἐβαπτίσθησαν 5.000 ἄνθρωποι ὄλων τῶν ἡλικιῶν. Ἐπίσης εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Γεωργίας Τιφλίδα διὰ πρώτην φοράν μετὰ πολλὰς δεκαετίας ἐπετράπη ἡ ἀνέγερσις νέου ἱεροῦ ναοῦ.

— Εἰς περίχωρον τῆς πρωτεύουσας ὁ Πατριάρχ-

χης ἔκαμεν ἁγιασμόν εἰς τὸ μεγάλο μνημεῖο τῆς ἁγίας Ἰσαποστόλου Νίνας τῆς διαφωτιστρίας τοῦ Γεωργιανοῦ λαοῦ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 4ου αἰῶνος. Κατὰ τὸν ἁγιασμόν ἐτονίσθη ὅτι τὸ γεγονός τοῦτο θὰ ἔχη μεγίστην σημασίαν διὰ τὴν πνευματικὴν ἀφύπνισιν τῶν Γεωργιανῶν. Δεκάδες χιλιάδες πιστῶν προσῆλθον εἰς τὸν ἁγιασμόν, καὶ πολλοὶ ἔκαμον πορείαν ἡμερῶν ψάλλοντες διαφόρους ὕμνους.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Πολωνίας τὸ προηγούμενον ἔτος ἐτελέσθη ὁ ἁγιασμός 43 νέων ἱ. ναῶν, παρὰ τὰς οικονομικὰς δυσκολίας τῆς χώρας. Οἱ ὀρθόδοξοι πιστοὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Πολωνίας ἀριθμοῦνται εἰς 600.000 καὶ ὑπάρχουν πέντε ἐπαρχίαι.

— Ἡ Πολωνικὴ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε τὴν κατάργησιν τῆς κρατικῆς θρησκευτικῆς ἐπιτροπῆς ἢ ὅποια ἕως σήμερον ἀποτελεῖ τὸν σύνδεσμον μετὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν κρατικῶν ὀργάνων. Τὸ Κράτος θεωρεῖ ὅτι, ἢ ἀνωτέρω ἐπιτροπῇ, ἥτις ἰδρύθη τὸ ἔτος 1950, δὲν εἶναι πλέον ἀναγκαία εἰς τὴν νεοδημιουργηθεῖσαν πολιτικὴν κατάστασιν, διότι διὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα θὰ ἀσχολῆται μόνον εἰς ἀντιπρόσωπος τοῦ προεδρικοῦ γραφείου τοῦ κράτους.

τῆς εὐτυχίας. Ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας. Θεολόγος, ἀλλὰ καὶ ποιμένας. Τὸ ἀνθρώπινο δράμα. Εἶναι τὸ κακὸ ἀκατανίκητο; Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὰ ἀνάξια μέλη της. Χρῆση ἀμφοτέρων: καὶ πίστη καὶ γνώση. Ἡ σπουδαιότητα τῆς θείας Εὐχαριστίας. Ἡ κοινοδιακὴ ζωὴ εἶναι χάρισμα. Νοθεία τοῦ μοναχικοῦ ιδεώδους.

Τὸ διβλίο οὐσιαστικὰ εἶναι μιὰ συλλογὴ καὶ σωστὴ ἀξιοποίηση 130 ἀποσπασμάτων ἀπὸ τὰ διάφορα ἔργα τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου. Ἡ ἐπιλογή τῶν ἀποσπασμάτων αὐτῶν εἶναι πολὺ ἐπιτυχημένη. Φέρνουν μπροστὰ μας ἀνάγλυφη δλόκληρη τὴν ψυχὴ του, μὲ ὅλους τοὺς παλμούς τῆς καρδιάς του. Στις ὑπεροχώτερες στιγμὲς τῆς ζωῆς του. Ὅταν ἀντιμετώπιζε τὰ σύγχρονά του ποιμαντικὰ, κοινωνικὰ καὶ πνευματικὰ προβλήματα. Ὁ ποιμένας Αἰμιλιανός, παρουσιάζει τὸν ποιμένα Αὐγουστίνου μὲ ὅλη τὴν ρωμαλεότητα τοῦ πνεύματός του.

Εἶναι ἄξιο ιδιαίτερης μνείας, ὅτι τὸ μέγιστο ποσοστὸ ἀπὸ τὰ ἀποσπάσματα αὐτὰ προέρχονται ἀπὸ τὰ καθαρὰ ποιμαντικὰ του ἔργα: Περισσότερα ἀπὸ 90 (ἐπὶ 130) ἀποσπάσματα ἔχουν ληφθῆ ἀπὸ τὰ κηρύγματά του καὶ τίς ἐπιστολές του! Καὶ περισσότερα ἀπὸ 40 (τὸ ἓνα τρίτο!) ἀπὸ τὸ κατ' ἐξοχὴ πνευματικὸ του ἔργο: τίς Ἐξηγήσεις στοὺς Ψαλμούς (ENARRATIONES IN PSALMOS).

«Δὲν εἴμαστε, γράφει ὁ ἅγιος Πατὴρ, κύριοι καὶ δεσπότες. Δὲν ἔχομε διάθεση νὰ ἐπιβάλωμε τὴν πίστη μὲ σκληρὰ μέσα. Ἐχομε τοποθετηθῆ στὴν διακονία τοῦ λόγου. Ὅχι σὲ ἀξιώματα. Δὲν εἴμαστε ἀρχηγοί, ποὺ δίνουν ἐντολές, ποὺ διατάζουν μὲ αὐθεντία καὶ αὐστηρότητα. Ἡ ἀποστολὴ μας εἶναι νὰ εἴμαστε σύμβουλοι τοῦ ποιμνίου μας. Καὶ νὰ συμβουλευώμε μὲ ἀπλότητα. Νὰ μὴ ξεχνᾶμε ὅτι, ὅποιος συμβουλεύει, μεταφέρει στὸν ἄλλο τὴν πείρα του. Χωρὶς νὰ ἀναγκάζη τὸν ἀκροατὴ του, ποὺ πρέπει νὰ τὸν ἀφήγη νὰ δουλεύη μόνος του. Γιατὶ ἐκεῖνος εἶναι ποὺ θὰ ἀποφασίσῃ. Ἡ δική μας εὐθύνη εἶναι νὰ τοῦ εἰποῦμε αὐτὸ ποὺ τοῦ εἶναι ἀπαραίτητο» (σελ. 17).

Συνοψίζοντας θὰ ἐλέγαμε: Ὁ «Ἱερὸς Αὐγουστίνος» εἶναι ἓνα διβλίο ποὺ προσφέρει πολλὰ σὲ ὅλους καὶ ἰδίως στοὺς ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ τοὺς ὁποίους ἀποτελεῖ ἀνεξάντλητη ἀποθήκη ὕλικου καὶ ἐπιχειρημάτων γιὰ τὸ ποιμαντικὸ τους ἔργο. Εἶναι μιὰ προσφορά, ποὺ ὅποιος δὲν τὴν ἐκμεταλλεῖ, τὸν ἑαυτὸ του ζημιώνει. Πρέπει νὰ εὐγνωμονοῦμε τὸν Σεβ. Μητροπολίτη κ. Αἰμιλιανὸ γιὰ τὴν προσφορά του αὐτῆ.

† Ὁ Νικοπόλεως ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, Πρακτικὰ θεολογικοῦ Συ-

εδρίου εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τῶν Νεομαρτύρων (Προνοία καὶ προεδρία τοῦ Παναγιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονος τοῦ Β'), Θεσσαλονίκη 1988, σσ. 612.

Ἡ ἱερὰ πόλις τῆς Θεσσαλονίκης εἶναι σφραγισμένη καὶ ἀγιασμένη μὲ τοὺς ἱερούς ἀγῶνες καὶ τὰ αἵματα ἑκατὸ καὶ πλέον γνωστῶν Ἁγίων (Ἀποστόλων, Ἰσαποστόλων, Μαρτύρων, Ἐπισκόπων, Νεομαρτύρων καὶ Ὁσίων), καὶ συνεχίζει νὰ ζῆ μὲ τὴν βυζαντινὴ της παράδοση (ἦταν ἡ δευτέρα πρωτεύουσα τοῦ Βυζαντίου), κάτω ἀπὸ τὴν εὐλογημένη σκιά τοῦ Ἁθω. Αὐτὸ τὸ βλέπουμε καὶ στὰ νεώτερα χρόνια, μὲ τίς ἐπιστημονικὲς καὶ πνευματικὲς κατευθύνσεις τῶν ἀνωτάτων πνευματικῶν ἰδρυμάτων καὶ τῶν ἄλλων σχετικῶν Ἐνώσεων καὶ Συλλόγων: ἡ Ἀθήνα μπορεῖ νὰ «παγανίζει» ἐνίοτε μὲ τοὺς κλασσικούς, ἢ ν' ἀλλοιθωρίζει μὲ τίς Εὐρώπες καὶ τίς ἀγορές της, μὰ ἡ Θεσσαλονίκη μένει πάντα σταθερὴ στοὺς βυζαντινοὺς προσανατολισμοὺς καὶ τίς ἀγάπες της. Ἀρκεῖ ν' ἀναφέρει κανεὶς τίς ἐκδόσεις τῶν ἔργων τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ ἀπὸ τὸν καθηγητὴ Π. Κ. Χρήστου καὶ τοὺς μαθητὲς του, καθὼς καὶ μιὰ πλειάδα βυζαντινῶν καὶ πατερικῶν ἐκδόσεων ποὺ κυκλοφοροῦν εὐρύτατα, στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸ Ἐξωτερικόν.

Σ' αὐτὸ τὸ κλίμα στηρίζεται καὶ ἡ ἔντονη δραστηριότητα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, ποὺ, τὰ τελευταῖα χρόνια, μᾶς ξαφνιάζει πολὺ εὐχάριστα, μὲ τὴν ὁργάνωση θεολογικῶν Συνεδρίων ἢ Συμποσίων καὶ τὴν ἐκδόση, στὴ συνέχεια, τῶν Πρακτικῶν τους σὲ καλαίσθητους τόμους. Ἦδη, ἀπὸ τὸ 1979 ἴσαμε σήμερα, ἔχουν κυκλοφορήσει ὀχτὼ σημαντικοὶ τόμοι, μὲ πρωτότυπες μελέτες καὶ ἀνακοινώσεις σὲ ἰσάριθμα Συνέδρια - Συμπόσια, ποὺ ἔγιναν μὲ τὴν πρωτοβουλία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως: 1) Βασιλείας (χίλια ἑξακόσια χρόνια ἀπὸ τὴν κοίμησιν τοῦ Μ. Βασιλείου, Θεσ/νίκη 1979, σελ. 275). 2) Ὁ ἄγ. Δημήτριος καὶ τὸ μοναχικὸν ἰδεῶδες (Θεσ/νίκη 1982, σελ. 95). 3) Πρακτικὰ Συνεδρίου Συμεῶν, Ἀρχιεπ. Θεσσαλονίκης (Θεσ/νίκη 1983, σελ. 226). 4) Πρακτικὰ Συνεδρίου Νικολάου Καβάσιλα (Θεσ/νίκη 1984, σελ. 329). 5) Πρακτικὰ Συνεδρίου Φιλοθέου Κωυ/πόλεως (Θεσ/νίκη 1986, σελ. 209). 6) Πρακτικὰ Συνεδρίου Γρηγορίου Παλαμᾶ (Θεσ/νίκη 1986, σελ. 343). 7) Πρακτικὰ Συνεδρίου Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου (Θεσ/νίκη 1986, σελ. 516). Καὶ 8)

Πρακτικά Συνεδρίου Νεομαρτύρων (Θεσ/νίκη 1988, σελ. 612).

Ὁ τελευταῖος τόμος, πού μᾶς δίνει καί τήν εὐκαιρία τοῦ σημειώματος αὐτοῦ, εἶναι ὁ ὀγκωδέστερος. Διαιρεῖται σέ τρία Μέρη, μ' ἓνα μικρὸ Παράρτημα στό τέλος. Στό Α' μέρος δημοσιεύεται τὸ Πρόγραμμα τοῦ Συνεδρίου (ἐδῶ βλέπουμε καί ἄλλες ἔξι ἀνακοινώσεις - εισηγήσεις, πού δὲν δημοσιεύονται στόν τόμο, ἐπειδὴ «δὲν δόθηκαν ἀπὸ τοὺς εισηγητές», ὅπως μᾶς πληροφοροῦν οἱ ὑπεύθυνοι ἐκδόσεως τοῦ τόμου, στή σελ. 4), ἢ «Ἐναρκτήριος Εἰσήγησις» τοῦ Π. Μητροπ. Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονος τοῦ Β', καθὼς καί τὰ Γράμματα καί Τηλεγραφήματα Προκαθημένων Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Στό Β' μέρος, πού εἶναι καί τὸ πιὸ πολυσέλιδο (σελ. 25-434), καταχωρίζονται οἱ βασικὲς Εἰσηγήσεις τοῦ Συνεδρίου: α) Ἰω. Ἀναστασίου, «Εἰσαγωγικὰ γιὰ τὴ μελέτη τῶν Νεομαρτύρων», β) Ν. Ζαχαροπούλου, «Ἡ ἀξιοπιστία τῶν ἀγιολογικῶν πηγῶν», γ) Ἰω. Γαλιάνη, «Ἡ ἔγνοια τοῦ μαρτυρίου στήν Ἀγ. Γραφή», δ) Βασ. Ψευτογιά, «Μαρτυρολόγια Νεομαρτύρων: συγγραφεῖς, συλλογές, ἐκδόσεις», ε) Ἀντ. Παπαδόπουλου, «Θεολογία ἀρχαίων καί νέων μαρτυρολογίων», στ) Β. Φαννοπούλου, «Μάρτυρες - Νεομάρτυρες: τὰ μαρτύρια τῶν νεομαρτύρων ὡς ἀδιάσπαστη συνέχεια τῶν μαρτυριῶν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας», ζ) Πρωτοπρεσβ. Δημ. Κωνσταντέλου, «Οἱ Βίοι τῶν Νεομαρτύρων ὡς πηγὴ μεθόδων ἰσλαμικοῦ προσηλυτισμοῦ καί μαρτυρίου κατὰ τὴν ὀθωμανικὴν περίοδο», η) Γ. Μαντζαρίδη, «Κοινωνιολογικὴ προσέγγιση τῆς παρουσίας τῶν Νεομαρτύρων», θ) Χρ. Κρικώνη, «Κληρικοί Νεομάρτυρες καί Μάρτυρες», ι) Εὐαγ. Δ. Θεοδώρου, «Οἱ Νεομάρτυρες εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀγωγῆς», ια) Ἐλευθ. Νικολαΐδου, «Ὁ κρυπτοχριστιανισμὸς κατὰ τὴ διάρκειαν τῆς Τουρκοκρατίας», ιβ) Δημ. Τσάμη, «Ἡ θεληματικὴ προσέλευση στὸ μαρτύριο ἀγιορειτῶν Νεομαρτύρων», ιγ) Στ. Μπαλογιάννη, «Ἡ βιολογικὴ διάστασις τῶν δασκανισμῶν καί τῶν τρόπων θανάτωσης τῶν Νεομαρτύρων», ιδ) Γ. Στοιγίόγλου, «Ἀγιορεῖτες Νεομάρτυρες», ιε) Γ. Μαρτζέλου, «Θεολογία καί ζωὴ στίς διδασχάς τοῦ ἀγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ», ιστ) Στ. Σάκκου, «Ὁ βιβλικὸς χαρακτήρας τῶν προφητειῶν τοῦ ἀγ. Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ» καί ιζ) IVAN DIMITROV, «Οἱ Νεομάρτυρες στή ζωὴ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας».

Στό Γ' μέρος δημοσιεύονται μικρότερες ἐκτάσεις (ἀλλὰ ὄχι λιγώτερο σημαντικὲς) Ἀνακοινώ-

σεις, πού φέρουν τίς ὑπογραφὰς τῶν: Π. Βασιλειάδη, Ἰω. Καραβιδόπουλου, Γ. Γαλιάνη, Ἰω. Φουντούλη, Κυριακῆς Ἐλευθεριάδου, Ἰω. Χατζηφώτη καί τοῦ ἀειμνήστου φίλου καί συναδέλφου Θωμᾶ Προδατάκη. Στό Δ' μέρος (παράρτημα) δημοσιεύονται: α) Γ. Χρυσόστομου, «Βιβλιογραφία εἰς Ἀκολουθίας Νεομαρτύρων», β) «Ἀνέκδοτος βίος τοῦ νεομ. Νικολάου», τοῦ Τραπεζουντίου (ἀπὸ τὸ ἀρχεῖο τοῦ Βασ. Ζαρντινίδη) καί γ) ἓνας συνοπτικὸς Πίναξ ὄλων τῶν Ἀγίων τῆς Θεσσαλονίκης (ἀποστόλων, ἰσαποστόλων, μαρτύρων, ἐπισκόπων, νεομαρτύρων καί ὁσίων).

Γιὰ τὴν ἀριότητα καί τὴν κομψότητα τῆς ὅλης ἐκδόσεως πρέπει νὰ συγχαροῦμε θερμὰ τοὺς ὑπεύθυνους, δηλ. τὴν Ἰ. Μητρόπολη Θεσσαλονίκης, τοὺς συγγραφεῖς τῶν μελετῶν - ἀνακοινώσεων καί ἰδιαίτερα τὸν Μ. Πρωτοπρ. π. Δημήτριο Βακάρο, διδάκτορα Θεολογίας καί Γεν. Ἀρχιερ. Ἐπίτροπο τῆς Ἰ. Μ. Θεσσαλονίκης, πού εἶχε τὴν ὅλην ἐποπτεία τοῦ τόμου, καθὼς καί τὸ θεολόγο κ. Χριστόφ. Κοντάκη, πού εἶχε τὴν ἐπιμέλεια τοῦ τόμου. (Σημειώσουμε καί τὴ διεύθυνση, ὅπου μπορεῖ κανεὶς νὰ παραγγεῖλει τὸν παραπάνω τόμο, καθὼς καί τοὺς προηγούμενους, σὲ ἀρκετὰ λογικὲς τιμὲς: Ἰ. Μητρόπολις Θεσσαλονίκης, Βογατσικοῦ 7, 546 22 Θεσσαλονίκη).

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

ΑΓΙΟΥ ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ, Η ΟΣΙΑ ΜΑΡΙΑ Η ΑΙΓΥΠΤΙΑ. (Μετάφραση Ἀρχιμ. Σιμεὼν Χατζή, Ἱεροκήρυκος Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν). Ἐκδοση Ἱερᾶς Μονῆς Γηροκομείου Πατρῶν.

Σὲ καλαίσθητη καί ἐπιμελημένη ἔκδοση ἡ Ἱερὰ Μονὴ Γηροκομείου πρόσφατα κυκλοφόρησε μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ βιβλίο μὲ τὸν παραπάνω τίτλο, ἐγκαινιάζοντας ἴσως κάποια ἐκδοτικὴ τῆς προοπτικῆς. Εὐχόμαστε νὰ ὑπάρξει συνέχεια.

Μὲ τὰ ὅσα διατυπώνουμε σ' αὐτὸ τὸ σημείωμα (σύντομη βιβλιοπαρουσίαση ἐπιχειροῦμε) δὲν ἀποβλέπουμε σὲ προβολὴ οὔτε τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καί τοῦ ἡγουμένου της π. Χριστοφόρου Μεϊντανᾶ, πού προλογίζει τὸ βιβλίο, καί φυσικὰ οὔτε τοῦ μεταφραστῆ Ἱεροκήρυκος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν π. Σιμεὼν Χατζή, ἀδελφοῦ τῆς ἐν λόγῳ Μονῆς, γιατί κανεὶς τοὺς δὲν ἔχει τέτοια ἀνάγκη, ἀφοῦ καί ἡ Ἱερὰ Μονὴ Γηροκομείου εἶναι γνωστὴ μὲ τὴ μακρὰ της ἱστορία καί τὴν ἀξιολογὴν προσφορά τῆς στήν Ἐκκλησία καί ὁ Ἀρχιμ. Συ-

μεῶν Χατζής, πού εἶχε τὴν πρωτοβουλία τῆς μετάφρασης, ἐπίσης γνωστός γιὰ τὸ ἦθος του, τῆ Θεολογικῆ καὶ Νομικῆ του κατάρτιση καθὼς καὶ γιὰ τὴν ἀθόρυδη πλὴν ὅμως οὐσιαστικῆ κηρυκτικῆ καὶ ἄλλη πνευματικῆ προσφορά του στὴν Ἐκκλησία, μὰ καὶ ὁ καθηγούμενος π. Χριστόφορος Μείντανᾶς ἐπίσης γνωστός εἶναι γιὰ τὴ σεμνότητα τοῦ ἦθους του καὶ τὴν πνευματικῆ του δραστηριότητα στὴν τοπικῆ Ἐκκλησία μας.

Ὅταν ἐπιχειρεῖ νὰ σημειώσῃ κανεὶς ὠρισμένες σκέψεις πάνω σὲ κάποιον νέο βιβλίο (γὰ κάμει ὅπως λέμε βιβλιοκρισία) μαζί μὲ τὴν παρουσίαση κάνει φυσικὰ καὶ κάποιον κριτικὸ ἔλεγχο τοῦ βιβλίου. Ὅμως ὅταν πρόκειται γιὰ Πατερικὸ κείμενο πού ἀποδίδεται σὲ γραφίδα Ἁγίου καὶ ἀναφέρεται σὲ περίπτωση Ἁγίας τῆς Ἐκκλησίας μας δὲν νομίζω ὅτι ἔχει περιθώρια κριτικῆς ἢ πολὺ περισσότερο διαλεκτικῆς ἀναίρεσης. Τὸ μόνο πού μπορεῖ νὰ κάνει εἶναι νὰ περιορισθεῖ σὲ κάποιες χρήσιμες ἐπισημάνσεις.

Παρουσιάζοντας, λοιπόν, καὶ μεῖς στὸ ἀναγνωστικὸ κοινὸ τῆ νέα αὐτὴ ἔκδοση ἐπισημαίνουμε τὰ ἑξῆς:

Ἐπιγραμματικῆ θεώρηση τῶν Ἁγιοπατερικῶν κειμένων.

Κοινὴ εἶναι ἡ διαπίστωση ὅτι στὰ Πατερικὰ κείμενα δὲν βρίσκουμε θεωρίες ἢ ἰδεολογίες «ἐρήμην» τῆς πραγματικότητας, ὅπως συνήθως νομίζουν ὅσοι εἶναι κακοπροαίρετοι ἢ ἄγευστοι τῆς Πατερικῆς Θεολογίας. Ἄντιθετα, διαπιστώνουμε ἄριστη διαλεκτικὴ σύνδεση τοῦ λόγου μὲ τὰ πράγματα, καὶ τοῦτο γιὰτὶ οἱ Ἁγιοπατέρες ἀγγίζουν τὴν πραγματικότητα μὲ τὶς αἰσθήσεις κυρίως καὶ ὄχι μὲ τὴ φαντασία ἢ τὸν στυγρὸ ὀρθολογισμὸ διαμορφώνοντας ἔτσι τὴν Ὁρθόδοξη Θεολογία, πού εἶναι ἀπ' τὴ φύση τῆς Ἁγιοπατερικῆ καὶ σημαίνει Ὁρθοπραξία.

Στὰ Ἁγιοπατερικά, λοιπόν, κείμενα δὲν ὑπάρχει ἰδεολογικὸς δογματισμὸς καὶ στεγνότητα ἀντιλήψεων ὅπως μπορεῖ κανεὶς ἀυθαίρετα νὰ ὑποθέσῃ ξεκινώντας ἴσως ἀπὸ ἀπιστία ἢ καὶ ἰδεολογικὴ «μυωπικότητα». Ἄντιθετα, πνέει ἄνεμος ἐλευθέρης σκέψης, εὐρύτατης ἀντιλήψης γιὰ τὰ πράγματα, τῆ ζωῆ καὶ τὸν ἄνθρωπο, καθὼς καὶ ρεαλισμὸς, ἀμεσότητα καὶ προσγείωση στὴν κοινωνικὴ πρακτικῆ.

Τὰ Πατερικὰ κείμενα δὲν ἀποτελοῦν μνημεῖα θεωρητικῆς σκέψης πού «φυλάσσονται» στὶς Βιβλιοθήκες. Εἶναι κυρίως ἀποτύπωση ζωντανῆς ἐμπειρίας, ἱκανῆς νὰ βοηθήσῃ τὸν ἄνθρωπο κάθε ἐποχῆς πού θὰ θελήσῃ νὰ τὴ γευθεῖ. Εἶναι ἀποκρυπτογράφηση τῆς ἴδιας τῆς ζωῆς τοῦ Ἁγίου, μᾶς ζωῆς ἐπαναστατικῆς, ἀναστάσιμης, καινούργιας πού ἀντέχει στὸ χρόνο καὶ στὴ φθορά, γιὰτὶ προέκυψε ἀπ' τὴ «ρήξη» τοῦ Ἁγίου μὲ

τὸ ὅποιο ἁμαρτωλὸ κατεστημένο πού συνήθως μυρρίζει πτωμαίνῃ.

Σύνοψη ἀναφορὰ στὸ μετὰφρασμένο κείμενο.

Τὸ κείμενο, πού, ὅπως ἤδη σημειώσαμε, ἀποδίδεται στὸ Σωφρόνιο Ἱεροσολύμων (634-638), ἐνῶ εἶναι γραμμένο τόσο πίσω στὸ παρελθὸν μιλάει τόσο πολὺ γιὰ τὸ παρὸν καὶ ἀγγίζει σίγουρα τὸ μέλλον. Εἶναι, βλέπετε, ἡ διαχρονικότητα πού χαρακτηρίζει τοὺς Ἁγίους καὶ τὰ ἔργα τους. Ὅχι μόνο ἡ γλώσσα τοῦ μεταφραστῆ ἀλλὰ καὶ αὐτὴ τοῦ κειμένου εἶναι θαυμάσια καὶ γλαφυρῆ, παρότι μπορεῖ νὰ ἐνοχλεῖ ὅσους τὴν ἀγνοοῦν ἢ ὅσους τὴν ἐχθρεύονται γιὰτὶ «κουκιά τρῶνε κουκιά μολογᾶνε».

Βέβαια σήμερα ἓνα τέτοιο κείμενο ἀκούγεται κάπως περίεργα σὲ μιὰ ἐποχῆ ὑψηλῆς μὲν τεχνολογίας, ὅμως πτωχευμένης ἀνθρώπινης ὑπαρξῆς. Σὲ μιὰ ἐποχῆ πού ὅλος ὁ τρόπος τῆς ζωῆς εἶναι τόσο ἄστοχος καὶ ἀποπροσανατολιστικὸς, ὅπου —ἀν θέλετε— τὰ λεγόμενα «μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης» κατάντησαν μέσα μαζικὸ ἀποπροσανατολισμὸ, τὸ νέο αὐτὸ βιβλίο γίνεται, νομίζω, προσανατολιστικὸ σωστὰ καὶ ὑπεύθυνα.

Συγκριμὲνα:

1. Ἀναλύει κατὰ τρόπο παραστατικὸ καὶ ζωντανὸ τὸ μέγα θέμα τῆς μετανοίας, ὡς βασικῆς προϋπόθεσης γιὰ νὰ ὄρεῖ κανεὶς τὴν ἐσωτερικῆ του ἰσορροπία ζῶντας μέσα στὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

2. Ὑπογραμμίζει ὅτι μετάνοια καὶ ἐξομολόγηση εἶναι ἄπιαστα ὄνειρα χωρὶς εἰλικρίνεια. Χωρὶς ἄνοιγμα τῆς καρδιάς στὴ χάρη τοῦ Θεοῦ.

3. Ὑποδεικνύει, ὡς τρόπο πνευματικῆς ἀνέλιξης, τὴν ἀσταμάτητη ἀσκητικῆ προσπάθεια, ἡ ὅποια εὐλογεῖται ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ ἐπιφέρει καρπὸς (προσρατικὸ χάρισμα καὶ διάκριση σελ. 52. Ὀλιγάρχεια σελ. 104 κ.ἄ.).

4. Δείχνει ἔντονα ὅτι στὸν παραπάνω ἀσκητικὸ ἀγῶνα παρεμβάλλονται πειρασμοὶ πού ὅμως ἀντιμετωπίζονται μὲ τὴν προσευχὴ καὶ τὴ συνεχῆ ἀσκησὴ (σελ. 86) καὶ

5. Τονίζει μὲ ἔμφαση ὅτι ὁ ἀληθινὸς Γέροντας μπροστὰ στὴ μετάνοια τοῦ ἀνθρώπου στέκεται ὄχι μὲ συγκίνηση τῆς στιγμῆς ἀλλὰ μὲ εὐθύνη καὶ δέος καὶ κάνει τὰ πάντα γιὰ νὰ μὴ ἐμποδισθεῖ ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ νὰ ἐνεργήσῃ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ μετανοοῦντος.

Ἐὐχὴ καὶ παράκληση.

Σὲ μιὰ ἐποχῆ πού τὴ χαρακτηρίζει ἡ ἀσάφεια καὶ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Πρὸς τὸν πρωτοπρεσβύτερον
Γεώργιον Κατινᾶν τοῦ Πολυχρόνη,
συνταξιούχον κληρικὸν τῆς Ἱ. Ἀρχ) τῆς Ἀθηνῶν
(καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλοῦμέν σε, ὅπως ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως, ἐνώπιον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοῦς, τοῦ ἄρθρου 13 Ν. 5383)1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας», ὡς τοῦτο ἰσχύει κατὰ τὰ σαφῶς ὀριζόμενα ὑπὸ τῆς παραγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Ν. 590)1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, συνεδριάζοντος ἐν τῷ Μεγάλῳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κειμένῳ ἐν Ἀθῆναις καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἰωάννου Γενναδίου 14, τὴν 6ην Μαρτίου 1990, ἡμέραν Τρίτην καὶ ὥραν 5ην ἀπογευματινὴν ἵνα δικασθῆς κατηγορούμενος ἐπὶ ὀκτὼ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, ἅτινα λόγῳ τῆς φύσεώς των κρίνεται σκόπιμον κατ' ἄρθρον 110 παράγρ. 3 τοῦ Ν.

ἢ ἀκαθοριστέα. Σ' ἕνα κόσμον ποῦ λειτουργοῦν ἀποϊδεολογικοποιητικοὶ μηχανισμοὶ γιὰ νὰ συντηροῦν τὴν πνευματικὴ ἀνωριμότητα ἐνῶ παράλληλα στήνονται κάθε εἶδους εἰδῶλα, ὁ ἄνθρωπος κυριολεκτικὰ αἰωρεῖται καὶ ἡ αἰώρησή του μεταφράζεται ὡς ἀποδέσμευση ἀπὸ τὰ παραδοσιακὰ «σχήματα», ὡς ἐλευθερία σκέψης ἢ ὡς προοδευτικότητα ἐνῶ στήν οὐσία, τίς περισσότερες φορές, πρόκειται γιὰ φθορά, πρεσσαρισμένη σκέψη καὶ ὀπισθοδρόμηση, οἱ Ὁρθόδοξοι Ἱερᾶς Μονῆς ἔχουν νὰ παίξουν ἕνα ρόλο κάθε ἄλλο παρὰ ἀναχρονιστικὸ ὅταν, ὅμως, οἱ ἴδιες γίνονται τόποι μετανοίας, λειτουργικῆς ἄσκησης, ποιμαντικῆς δράσης - μελέτης καὶ προώθησης τῆς Ἑλληνορθόδοξης παράδοσής μας. Μέσα σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια δραστηριότητάς τους βασικὸ λόγο ἔχει —πρέπει νὰ ἔχει— ἡ σωστὴ μετάφραση Πατερικῶν ἔργων ποῦ θὰ ἀποτελοῦν μιὰ ζωντανὴ μαρτυρία καὶ ἀσφαλὴ προσανατολιστικὴ πυξίδα γιὰ τὴ γενιά μας καὶ γιὰ τίς γενιές ποῦ ἔρχονται.

Τὸ νέο, λοιπόν, βιβλίον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Γηροκομείου, θέλομε νὰ πιστεύουμε, ὅτι μὲ τὴ δική του δυναμικὴ δίνει θετικὸ παρὸν στοὺς καροὺς μας. Ἐῖθε νὰ θρῆ μιμητὲς αὐτῆ ἢ προσπάθεια. Καιρὸς πιά νὰ ξεθάψουμε μὲ προσοχὴ καὶ αἰσθημα εὐθύνης τοὺς κρυμμένους θησαυροὺς μας. Εἴθε!

Πρωτοπρ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΚΙΑΔΑΡΕΣΗΣ

5383)1932, ὅπως μὴ ἀναφερθῶσι ἀναλυτικῶς ἐν τῷ παρόντι Κλητηρίῳ Ἐπικρίματι.

Προσεπιδηλοῦμέν σοι ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῇ ὡς ἄνω ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ θέλεις δικασθῆ ἑρήμην.

Ὁ Πρόεδρος
τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου
† Ὁ Ν. Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας ΤΙΜΟΘΕΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς
Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Μεντζελόπουλος

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Πρὸς τὸν πρεσβύτερον
Βασίλειον Νικολακόπουλον τοῦ Γεωργίου
Κληρικὸν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μεσσηνίας
(καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλοῦμέν σε, ὅπως ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως, ἐνώπιον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοῦς, τοῦ ἄρθρου 13 Ν. 5383)1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας», ὡς τοῦτο ἰσχύει κατὰ τὰ σαφῶς ὀριζόμενα ὑπὸ τῆς παραγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Ν. 590)1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, συνεδριάζοντος ἐν τῷ Μεγάλῳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κειμένῳ ἐν Ἀθῆναις καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἰωάννου Γενναδίου 14, τὴν 6ην Μαρτίου 1990, ἡμέραν Τρίτην καὶ ὥραν 5ην ἀπογευματινὴν ἵνα δικασθῆς κατηγορούμενος ἐπὶ τέτταρα ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, ἅτινα λόγῳ τῆς φύσεώς των κρίνεται σκόπιμον κατ' ἄρθρον 110 παράγρ. 3 τοῦ Ν. 5383)1932, ὅπως μὴ ἀναφερθῶσι ἀναλυτικῶς ἐν τῷ παρόντι Κλητηρίῳ Ἐπικρίματι.

Προσεπιδηλοῦμέν σοι ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῇ ὡς ἄνω ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ θέλεις δικασθῆ ἑρήμην.

Ὁ Πρόεδρος
τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου
† Ὁ Ν. Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας ΤΙΜΟΘΕΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς
Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Μεντζελόπουλος

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Πρὸς τὸν Ἀρχιμ. Ἐφραίμ Τσακιράκη
κατὰ κόσμον Νικόλαον τοῦ Παύλου
Κληρικὸν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Χίου
(καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλοῦμέν σε, ὅπως ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως, ἐνώπιον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοῦς, τοῦ ἄρθρου 13 Ν. 5383)1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας», ὡς τοῦτο ἰσχύει κατὰ τὰ σαφῶς ὀριζόμενα ὑπὸ τῆς παραγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Ν. 590)1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, συνεδριάζοντος ἐν τῷ Μεγάλῳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Π Ρ Α Ξ Ε Ι Σ

ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΦΛΩΡΙΝΗΣ
ΠΡΕΣΒΙΩΝ ΚΑΙ ΕΟΡΔΑΙΑΣ

Π Ρ Α Ξ Ε Ι Σ 326

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΦΛΩΡΙΝΗΣ, ΠΡΕΣΒΙΩΝ
ΚΑΙ ΕΟΡΔΑΙΑΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν:

1. Τὰς ἱεράς ἡμῶν ὑποχρεώσεις πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας ὡς ποιμενάρχου, ἰδίως δὲ πρὸς τοὺς ἐγκαταλειμμένους γέροντας τῆς Μητροπολιτικῆς ἡμῶν περιφέρειας.
2. Τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας οἵτινες ἐπι-

βάλλουν εἰς τὸν ἐπίσκοπον νὰ μεριμνᾷ διὰ τοὺς πτωχοὺς, ἀπόρους καὶ γέροντας.

3. Τὸ ἄρθρον 20 παράγραφον 2 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/1969 Κανονισμοῦ τῆς Δ.Ι.Σ. «περὶ ὀργανισμοῦ διοικήσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν σωμάτων καὶ ὀργάνων».

4. Τὰ ἄρθρα 1 παράγραφος 4, 29 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ τοῦ Καταστατικοῦ χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

ἀ πο φα σί ζ ο μ ε ν

1. Τὴν ἴδρυσιν καὶ λειτουργίαν Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΓΗΡΟΚΟ-

Ἱερά Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν: α) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 42)8.1.1985 Ἀπόφασιν ἡμῶν. β) Τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ Νόμου 817)1978 «περὶ θέσεων Ἱεροκλήρων ἐκ μετατροπῆς ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων» προκειμένου νὰ πληρώσωμεν μίαν κενὴν θέσιν Ἱεροκλήρου τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κάλυψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Τρικάλοις τῇ 21ῃ Νοεμβρίου 1989

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν ΑΛΕΞΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἀργολίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Τιμίου Προδρόμου Ἄργους (Γ' Ἐφημεριακὴ θέσις), 2) Ζωοδόχου Πηγῆς Δαλαμανάρας Ἄργους, 3) Κοιμήσεως Θεοτόκου Κεφαλοβρύσου Ἄργους καὶ 4) Ἁγίας Παρασκευῆς Τσέλλου Ναυπλίας, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 24ῃ Νοεμβρίου 1989

† Ὁ Ἀργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κειμένῳ ἐν Ἀθήναις καὶ ἐπὶ τῆς οἴκου Ἰωάννου Γενναδίου 14, τὴν 8ην Μαρτίου 1990, ἡμέραν Τρίτην καὶ ὥραν 5ην ἀπογευματινὴν ἵνα δικασθῆς κατηγορούμενος ἐπὶ δυοὶ ἀντικανονικοὺς παραπτώμασι, ἅτινα λόγῳ τῆς φύσεώς των κρίνεται σκόπιμον κατ' ἄρθρον 110 παράγρ. 3 τοῦ Ν. 5383)1932, ὅπως μὴ ἀναφερθῶσι ἀναλυτικῶς ἐν τῷ παρόντι Κλητηρίῳ Ἐπικρίματι.

Προσεπιδηλουμέν σοι ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῇ ὡς ἄνω ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ θέλεις δικασθῆ ἑρήμη.

Ὁ Πρόεδρος

τοῦ Πρωτοθαβμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου
† Ὁ Ν. Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας ΤΙΜΟΘΕΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

Ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Μεντζελόπουλος

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 37, πρῶτ. 2, καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου, ἵνα προθῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν κενῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Δημητρίου Ἀμπελοκήπων, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους, ἵνα καταλάβωσιν τὴν Ἐφημεριακὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34/16 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νεομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16ῃ Νοεμβρίου 1989

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΜΕΙΟΝ ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΟΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΦΛΩΡΙΝΗΣ, ΠΡΕΣΠΩΝ ΚΑΙ ΕΟΡΔΑΙΑΣ ΑΓΙΑ ΣΚΕΠΗ», ὅπερ θὰ ἔχη τὴν ἔδραν εἰς τὴν πόλιν τῆς Πτολεμαΐδος. Σκοπὸς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ τούτου ἰδρύματος θὰ εἶνε ἡ περίθαλψις τῶν γερόντων τῆς Μητροπολιτικῆς ἡμῶν περιφέρειας, καὶ ἰδίως τοῦ τμήματος Ἐορδαίας. Θὰ στεγάζεται εἰς τὸ νέον κτίριον, τὸ ὁποῖον ἀνοικοδόμησε τὸ Γενικὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως ἐπὶ οἰκοπέδου, τὸ ὁποῖον ἐδώρησεν ὁ Δῆμος Πτολεμαΐδος διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν.

2. Τὰ σχετικὰ μὲ τὴν διοίκησιν, τὸν σκοπὸν, τὴν λειτουργίαν καὶ τὴν διαχείρισιν τοῦ ἰδρύματος ρυθμίζονται ἀπὸ τὸν κατωτέρω Κανονισμόν.

Ἡ παροῦσα νὰ δημοσιευθῇ εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς κυβερνήσεως καὶ τὸ ἐπίσημον δημοσιογραφικὸν ὄργανον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Φλώρινα, 31 Αὐγούστου 1989

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† ὁ Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἐορδαίας
ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ

Ο Ρ Γ Α Ν Ι Σ Μ Ο Σ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟῦ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΝ ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΟΣ ΑΓΙΑ ΣΚΕΠΗ» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἐορδαίας.

Ἄρθρον 1

Εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἐορδαίας συνιστᾶται Ἐκκλησιαστικὸν Ἴδρυμα μὲ τὴν ἐπωνυμίαν ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΝ ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΟΣ ΑΓΙΑ ΣΚΕΠΗ, ποῦ θὰ ἔχη τὴν ἔδραν εἰς Πτολεμαΐδα, πόλιν τῆς Μητροπολιτικῆς ἡμῶν περιφέρειας.

Ἄρθρον 2

Σκοπὸς τοῦ Ἰδρύματος εἶνε ἡ περίθαλψις τῶν ἐγκαταλελειμμένων γερόντων. Γίνονται δεκτοὶ γέροντες, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, προερχόμενοι κατὰ προτίμησιν ἐκ τῆς Ἐπαρχίας Ἐορδαίας καὶ κατὰ δεύτερον λόγον ἐκ τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν τῆς Μητροπολιτικῆς μας περιφέρειας, καί, ἐὰν ὑπάρχουν κεναὶ θέσεις, καὶ ἐκ τῆς ὑπολοίπου Ἑλλάδος.

Ἄρθρον 3

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Γηροκομεῖον διοικεῖται ἀπὸ 7μελὲς συμβούλιον ἀπαρτιζόμενον ἐκ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου ὡς Προέδρου, ἀναπληρουμένου ὑπὸ τοῦ ἐκάστοτε ἀναπληρωτοῦ του, τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου Ἐορδαίας ὡς Ἀντιπροέδρου, καὶ δύο ἐτέρων προσώπων, τὰ ὁποῖα διορίζει ὁ Σεβασμιωτάτος, καὶ ἐκ 3 προσώπων τὰ ὁποῖα ὑποδεικνύει ὁ Δῆμος Πτολεμαΐδος, σύμφωνα πρὸς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 233/27-8-81 ἀπόφασιν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Πτολεμαΐδος περὶ παραχωρήσεως τοῦ οἰ-

κοπέδου διὰ τὴν ἀνέγερσιν εἰς αὐτὸ Γηροκομεῖου. Ἡ θητεία τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου εἶνε τετραετής. Εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Σεβασμιωτάτου ἐναπόκειται ἡ ἀντικατάστασις μέλους τινὸς ἐκ τῶν διοριζομένων ὑπ' αὐτοῦ, καὶ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου ἐκ τῶν προτεινομένων ὑπ' αὐτοῦ, πρὸ τῆς λήξεως τῆς τετραετίας. Τὰ ἀνωτέρω μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἔχουν καὶ τοὺς ἀναπληρωτάς των. Τὸ ἀξίωμα των εἶναι τιμητικὸν καὶ ἄμισθον.

Ἄρθρον 4

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀποφασίζει περὶ πάσης ὑποθέσεως ἀφορώσης εἰς τὴν διοργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Ἰδρύματος, ὡς καὶ εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας τοῦ Ἰδρύματος.

Ἄρθρον 5

Τὸ Συμβούλιον εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ ὅταν παρίστανται 4 μέλη, ἐφόσον κληθῶν ταῦτα νομίμως, καὶ οἱ ἀναπληρωταὶ των, καὶ δὲν προσέλθουν.

Ἄρθρον 6

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἐκλέγει τὸν Γραμματέα καὶ τὸν Ταμίαν.

Ἄρθρον 7

Ὁ Πρόεδρος ἐκπροσωπεῖ τὸ Ἴδρυμα εἰς ὅλας τὰς ἐννόμους αὐτοῦ σχέσεις καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην ἀρχήν, ὑπογράφει δὲ πᾶν ἔγγραφον.

Ἄρθρον 8

Ὅταν κωλύεται ὁ Πρόεδρος ἢ ὁ ἀναπληρωτής, ἀναπληρώνεται ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροέδρου.

Ἄρθρον 9

Ὁ Ταμίαις διαχειρίζεται τὴν περιουσίαν τοῦ Ἰδρύματος. Τὰ χρήματα κατατίθενται εἰς Τράπεζαν ἢ Ταχυδρομικὸν Ταμιευτήριον. Τὸ χρηματικὸν ποσόν, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἔχη εἰς χεῖρας τοῦ Ὁ Ταμίαις, καθορίζεται ἀπὸ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον. Ἀναλήψεις χρημάτων γίνονται μὲ ἀπόφασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 10

Ὁ Γραμματεὺς τηρεῖ τὰ πρακτικὰ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, καθὼς καὶ ὅλα τὰ βιβλία τοῦ Ἰδρύματος.

Ἄρθρον 11

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον συντάσσει τὸν προϋπολογισμόν καὶ τὸν ἀπολογισμόν, καὶ ἀποστέλλει αὐτοὺς εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον πρὸς ἔλεγχον καὶ ἔγκρισιν.

Ἄρθρον 12

Πόροι τοῦ Ἰδρύματος εἶνε:

1. Τὰ χρηματικὰ κονδύλια ποῦ ἀναγράφονται εἰς τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμόν τῶν Ἱερῶν Ναῶν,

Μονῶν καὶ Φιλοπτώχων Ταμείων τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως.

2. Προαιρετικαὶ εἰσφοραὶ καὶ δωρεαί.
3. Προῶν ἐκ δίσκων ποὺ περιφέρονται μὲ ἐντολὴν τοῦ Μητροπολίτου εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς.
4. Τυχὸν βοήθεια τοῦ Κράτους καὶ Ν.Π.Δ.Δ.
5. Τυχὸν ἐπιχορήγησις Δήμου Πτολεμαίδος.
6. Ποσὰ ἐκ πάσης ἄλλης νομίμου πηγῆς.
7. Τόκοι ἐκ κεφαλαίων.

Ἄρθρον 13

Διὰ τὴν καλυτέραν λειτουργίαν τοῦ Ἰδρύματος συνιστῶνται αἱ κάτωθι θέσεις προσωπικοῦ:

1. Διευθυντοῦ ἢ Διευθυτριας
2. Δύο θέσεις μαγείρων
3. Δύο θέσεις νοσοκόμων
4. Μία θέσις ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ
5. Μία θέσις φύλακος καὶ οἰαδήποτε ἄλλη θέσις ἀπαραίτητος διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ ἰδρύματος, ἣτις θὰ συνιστᾶται κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Τὰς θέσεις αὐτάς καταλαμβάνουν ἱεραποστολικά πρόσωπα τὰ ὅποια προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των ἀνιδιοτελῶς, ἐκτὸς τροφῆς καὶ παραμονῆς. Εἰς περιπτώσιν καθ' ἣν δὲν ὑπάρχουν ἱεραποστολικά πρόσωπα, προσλαμβάνονται μὲ ἀπόφασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου πρόσωπα μὲ ἀντιμισθίαν.

Ἄρθρον 14

Τὸ Ἴδρυμα θὰ ἔχη σφραγίδα ποὺ θὰ φέρῃ εἰς τὸν πρῶτον κύκλον τὴν ἐπιγραφὴν ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΝ ΠΤΟΛΕΜΑΙΔΟΣ ΑΓΙΑ ΣΚΕΠΗ, εἰς τὸν δεύτερον κύκλον ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΦΛΩΡΙΝΗΣ ΠΡΕΣΠΩΝ ΚΑΙ ΕΟΡΔΑΙΑΣ, καὶ εἰς τὸ κέντρον τὴν εἰκόνα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Ἄρθρον 15

Πᾶν θέμα ποὺ ἀνακύπτει κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος καὶ δὲν προβλέπεται ρητῶς ἀπὸ τὸν ὀργανισμόν, ρυθμίζεται μὲ ἀπόφασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 16

Εἰς περίπτωσιν διαλύσεως τοῦ Ἰδρύματος, πᾶσα ἢ κινήτῃ καὶ ἀκίνητος περιουσία τοῦ Ἰδρύματος περιέρχεται εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν (Ν.Π.Δ.Δ.), ἣτις δύναται νὰ διαθέτῃ αὐτὴν διὰ οἰονδήποτε Ἐκκλησιαστικὸν σκοπὸν τῆς περιοχῆς Ἑορδαίας. Ἀπόφασις διαλύσεως τοῦ Ἰδρύματος ἢ τροποποιήσεως τοῦ Ὄργανισμοῦ δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ἀπόντος τοῦ Μητροπολίτου.

Ἄρθρον 17

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἄρχει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ παροῦσα πρᾶξις νὰ δημοσιευθῇ εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ εἰς τὸ ἐπίσημον δημο-

σιογραφικὸν ὄργανον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Φλώρινα 31 Αὐγούστου 1989

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Φλωρινῆς, Πρεσπῶν καὶ Ἑορδαίας
ΑΥΤΟΥΣΤΙΝΟΣ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 1110
Διεκπ. 890

Ἀθήνησι τῇ 9-7-1989

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Σ

Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 36 τοῦ Ν. 590/1977,
2. τὰς διατάξεις τῆς παραγρ. 11, ἄρθρον 3 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 8/1979 Κανονισμοῦ,
3. τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1/30-3-1989 Πρᾶξιν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπενησίου,
4. τὴν ἀπὸ 23-6-1989 ἀπόφασιν Αὐτῆς,

Ἀποφασίζει

Τὴν ἀπόσπασιν τοῦ Συνοικισμοῦ Τσερνόκα Κάτω Ραυτοπούλου - Εὐρυτανίας ἐκ τῆς ἀπομεικρυσμένης Ἑνορίας Κοιμήσεως Θεοτόκου Κάτω Ραυτοπούλου Εὐρυτανίας καὶ τὴν ὑπαγωγὴν αὐτοῦ εἰς τὴν πλησιέστεραν Ἑνορίαν Ἁγίας Παρασκευῆς Ἰτέας Ραυτοπούλου Εὐρυτανίας πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν κατοίκων.

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος
- † Ὁ Σιδηροκάστρου ΙΩΑΝΝΗΣ
- † Ὁ Δρυϊνουπόλεως ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ
- † Ὁ Φλωρινῆς ΑΥΤΟΥΣΤΙΝΟΣ
- † Ὁ Λαγκαδᾶ ΣΠΥΡΙΔΩΝ
- † Ὁ Ἐλασσῶνος ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ
- † Ὁ Βερροίας καὶ Ναούσης ΠΑΥΛΟΣ
- † Ὁ Ἡλείας ΓΕΡΜΑΝΟΣ
- † Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ
- † Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν ΤΙΜΟΘΕΟΣ
- † Ὁ Ναυπάκτου ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
- † Ὁ Θήρας ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ
- † Ὁ Ἀργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Ἀρχιμ. Ἰάκωβος Παπαθανασίου - Γκίνης

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΦΛΩΡΙΝΗΣ, ΠΡΕΣΠΩΝ ΚΑΙ ΕΟΡΔΑΙΑΣ

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
ΦΛΩΡΙΝΗΣ, ΠΡΕΣΠΩΝ ΚΑΙ ΕΟΡΔΑΙΑΣ

Ἐχοντας ὑπ' ὄψη:

1. Τὶς ἱερές μας ὑποχρεώσεις πρὸς τὸ χριστεπώ-

νυμο πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας ὡς ποιμενάρχου, ἰδίως δὲ τῆ διάδοσι τοῦ Εὐαγγελίου με κάθε τρόπο.

2. Τοὺς θεῖους καὶ ἱεροὺς Κανόνας ποὺ ἐπιβάλλουν στὸν ἐπίσκοπο νὰ κηρύττει κάθε μέρα με κάθε τρόπο τὸ Θεῖο Λόγο.

3. Τῆ διάταξη τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/1969 Κανονισμοῦ τῆς Δ.Ι.Σ. «Περὶ ὀργανισμοῦ διοικήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν σωμάτων καὶ ὀργάνων».

4. Τὰ ἄρθρα 1 παρ. 4, 29 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»

ἀποφασίζομε

1. Τὴν ἴδρυση καὶ λειτουργία Ἐκκλησιαστικοῦ ἰδρύματος τῆς Μητροπολιτικῆς μας περιφέρειας με τὴν ἐπωνυμία Ἐκκλησιαστικὸ Ἴδρυμα «ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΦΛΩΡΙΝΗΣ» ΑΓΙΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ποὺ ἔχει σὰν σκοπὸ τὴ διαφώτιση τοῦ λαοῦ διὰ μέσου τῶν ἐρτζιανῶν κυμάτων ἐπὶ ἐθνικῶν, κοινωνικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἀληθειῶν τῆς ἀμώμητης Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καθὼς καὶ τὴν καταπολέμηση τῶν διαφόρων αἱρέσεων, ποὺ ἐπιχειροῦν τὴ διάσπαση τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς ἐνότητος τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ ποὺ ψυχὴ του εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

2. Τὰ σχετικὰ με τὴ διοίκηση, τὸ σκοπὸ, τὴ λειτουργία καὶ τὴ διαχείριση τοῦ Ἰδρύματος ποὺ θὰ τελεῖ κάτω ἀπὸ τὴν ἄμεση ἐξάρτηση καὶ ἐποπτεία τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως ρυθμίζονται ἀπὸ τὸν κατωτέρω Ὀργανισμό.

Ἡ παρούσα, παράκληση νὰ δημοσιευθεῖ στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Φλώρινα 7 Ἀπριλίου 1989

Ὁ Μητροπολίτης

† Ὁ Φλωρίνης Πρεσπῶν καὶ Ἑορδαίας
ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος «ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΦΛΩΡΙΝΗΣ»

Ἄρθρο 1

Τίτλος-ἔδρα

Στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἑορδαίας συνιστᾶται Ἐκκλησιαστικὸ Ἴδρυμα «ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΦΛΩΡΙΝΗΣ» ποὺ ἔχει ἔδρα τὴ Φλώρινα.

Ἄρθρο 2

Σκοπὸς

Σκοπὸς τοῦ Ἰδρύματος εἶναι ἡ διαφώτιση τοῦ λαοῦ διὰ μέσου τῶν ἐρτζιανῶν κυμάτων ἐπὶ ἐθνικῶν, κοινωνικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἀληθειῶν τῆς ἀμώμη-

της Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, καθὼς καὶ ἡ καταπολέμηση τῶν διαφόρων αἱρέσεων ποὺ ἐπιχειροῦν τὴ διάσπαση τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς ἐνότητος τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ ποὺ ψυχὴ του εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Ἄρθρο 3

Τὸν ἀνωτέρω σκοπὸ τὸ Ἴδρυμα θὰ ἐπιδιώξει με τὴν ἴδρυση Ἐκκλησιαστικοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ.

Ἄρθρο 4

Διοίκηση

Τὸ Ἴδρυμα διοικεῖται ἀπὸ ἑπταμελὲς Διοικητικὸ Συμβούλιο ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ Σεβασμιώτατο ὡς Πρόεδρο, τὸν ἐκάστοτε νόμιμο αὐτοῦ ἀναπληρωτὴ ὡς Ἀντιπρόεδρο καὶ ἀπὸ πέντε ἄλλα πρόσωπα κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ποὺ ὀρίζονται ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη γιὰ τριετὴ θητεία. Τὸ ἀξίωμα τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου εἶναι τιμητικὸ καὶ ἄμισθο. Ἀπὸ τὴν κρίση τοῦ Σεβασμιωτάτου ἐξαρθᾶται ἡ ἀντικατάσταση κάποιου μέλους τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου πρὸ τῆς λήξεως τῆς θητείας. Τὸ Ἴδρυμα ἐκπροσωπεῖται ἀπὸ τὸν Πρόεδρο ἢ Ἀντιπρόεδρο ἢ ἀπὸ ὁποιοδήποτε μέλος ποὺ εἶναι ἐξουσιοδοτημένο νομίμως ἀπὸ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο.

Ἄρθρο 5

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο ἐκλέγει μεταξὺ τῶν μελῶν τὸ Γραμματέα καὶ τὸν Ταμία.

Ἄρθρο 6

Περὶ προεδρίας

Ὁ Πρόεδρος ἐκπροσωπεῖ τὸ Ἴδρυμα σὲ ὅλες τὶς ἐννομες αὐτοῦ σχέσεις καὶ σὲ κάθε ἄλλη ἀρχὴ καὶ ὑπογράφει κάθε ἔγγραφο.

Ἄρθρο 7

Περὶ Ἀντιπροέδρου

Ὅταν ἀπουσιάζει ἢ καλύπτεται ὁ Πρόεδρος ἀναπληρώνεται ἀπὸ τὸν Ἀντιπρόεδρο, ποὺ ἀσκεῖ ὅλα τὰ δικαιώματα τοῦ Προέδρου, ὅπως ἀναγράφονται στὸ προηγούμενο ἄρθρο.

Ἄρθρο 8

Περὶ τοῦ Ταμίου

Ὁ Ταμίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου διαχειρίζεται τὴν περιουσία τοῦ Ἰδρύματος. Τὰ χρήματα κατατίθενται στὴν τράπεζα ἢ στὸ ταχυδρομικὸ ταμιευτήριον. Τὸ χρηματικὸ ποσὸ ποὺ μπορεῖ νὰ ἔχει στὰ χέρια του καὶ ὁ τρόπος ἀναλήψεως χρημάτων ὀρίζεται με ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ.

Ἄρθρο 9

Περὶ τοῦ Γραμματέως

Ὁ Γραμματεὺς τηρεῖ τὰ πρακτικὰ τοῦ Δ.Σ. καθὼς καὶ ὅλα τὰ βιβλία καὶ διεξάγει τὴν ἀλληλογραφία.

Ἄρθρο 10

Τὸ Δ.Σ. στὸ τέλος τοῦ κάθε ἔτους συντάσσει τὸν προϋπολογισμό τοῦ νέου ἔτους καὶ τὸν ἀπολογισμό τοῦ λήξαντος ἔτους πού τοὺς ὑποβάλλει στὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο γιὰ ἔλεγχο καὶ ἔγκριση.

Ἄρθρο 11

Πόροι τοῦ Ἰδρύματος

Πόροι τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

1. Τὰ χρηματικὰ κονδύλια πού ἀναγράφονται στοὺς ἐτήσιους προϋπολογισμοὺς τῶν Ἱερῶν Ναῶν, Μονῶν καὶ Φιλοπτώχων τῆς Ἱεραῆς Μητροπόλεως.
2. Προαιρετικὲς δωρεὲς καὶ εἰσφορὲς
3. Χρήματα προερχόμενα ἀπὸ δίσκους πού περιφέρονται στοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Μητροπολιτικῆς μας περιφέρειας.
4. Τυχὸν βοήθεια τοῦ Κράτους καὶ Ν.Π.Δ.Δ.
5. Τόκοι κεφαλαίων

Ἄρθρο 12

Γιὰ τὴν καλύτερη λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος συνιστῶνται οἱ πῶ κατὰ θέσεις:

1. Μία θέση Διευθυντοῦ
2. Δύο θέσεις Τμηματάρχων
3. Δύο θέσεις ἑκφωνητῶν ἢ ἑκφωνητριῶν
4. Μία θέση καθαριστριάς καθὼς καὶ ὅποια-δήποτε ἄλλη ἀπαραίτητη θέση πού θὰ συνιστᾶται μετὰ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ.

Τις θέσεις αὐτὲς καταλαμβάνουν ἱεραποστολικά πρόσωπα πού προσφέρουν τὶς ὑπηρεσίες τους ἀνδιοτελῶς, σὲ περίπτωση δὲ πού δὲν ὑπάρχουν τέτοια πρόσωπα, ὕστερα ἀπὸ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. τὶς καταλαμβάνουν πρόσωπα μετὰ ἀντιμισθία.

Ἄρθρο 13

Τὸ Ἰδρυμα ἔχει δική του σφραγίδα πού φέρει 1) γύρω-γύρω τὸν τίτλο «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΦΛΩΡΙΝΗΣ ΠΡΕΣΠΩΝ ΚΑΙ ΕΟΡΔΑΙΑΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΦΛΩΡΙΝΗΣ ΑΓΙΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ» καὶ 2) στὴ μέση τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Χρυσοστόμου.

Ἄρθρο 14

Τελικὲς διατάξεις.

Σὲ περίπτωση διαλύσεως τοῦ Ἰδρύματος ὅλη ἡ κινητὴ καὶ ἀκίνητη περιουσία τοῦ Ἰδρύματος περιέρχεται στὴν Ἱερά Μητρόπολη Φλωρινῆς (Ν.Π.Δ.Δ.),

πού μπορεῖ νὰ διαθέσει αὐτὴν γιὰ ὁποιοδήποτε σκοπό. Ἀπόφαση διαλύσεως τοῦ Ἰδρύματος ἢ τροποποιήσεως τοῦ Ὄργανισμοῦ του δὲν μπορεῖ νὰ ληφθεῖ ὅταν ἀπουσιάζει ὁ Μητροπολίτης.

Ἄρθρο 15

Κάθε θέμα πού ἀνακύπτει κατὰ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ παρόντος καὶ δὲν προβλέπεται ρητῶς ἀπὸ τὸν Ὄργανισμό ρυθμίζεται μετὰ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ.

Ἄρθρο 16

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἀρχίζει ἀπὸ τὴ δημοσίευση στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ παροῦσα πράξη θὰ δημοσιευθεῖ στὸ περιοδικὸ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Φλώρινα, 7 Ἀπριλίου 1989

Ὁ Μητροπολίτης

† Ὁ Φλωρινῆς Πρεσπῶν καὶ Ἐορδαίας
ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΘΗΒΩΝ ΚΑΙ ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ

ΑΡΙΘ. ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ 560

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΘΗΒΩΝ ΚΑΙ ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ
ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν α) τὴν ὑπ' ἀριθ. 438/30-8-1972 ἀπόφαση τοῦ Μητροπολίτου Θηβῶν καὶ Λεβαδείας (Φ.Ε.Κ. 141/2-2-1973) καὶ β) τὴν παράγρ. 4 τοῦ ἀρθροῦ 1 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»

Ἀποφασίζομε

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Γηροκομεῖον «ὁ Ἅγιος Βλάσιος» ἐν Λεβαδείᾳ τὸ μετονομάζομεν ὡς ἑξῆς: «Ἰδρυμα χρονίως πασχόντων ἢ μὴ δυναμένων νὰ αὐτοεξυπηρετηθοῦν ὁ Ἅγιος Βλάσιος».

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ο ΘΗΒΩΝ ΚΑΙ ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΘΗΒΩΝ ΚΑΙ ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟῦ ἸΔΡΥΜΑΤΟΣ

«ΑΓΙΟΣ ΒΛΑΣΙΟΣ» ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΘΗΒΩΝ ΚΑΙ ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ

Ἄρθρο 1

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Ἰδρυμα «Ἅγιος Βλάσιος» ἱδρυμένο μετὰ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 438/30-8-1972 ἀπόφαση

τοῦ Μητροπολίτου Θηβῶν καὶ Λεβαδείας (Φ.Ε.Κ. 141/2-2-1973) σκοπὸ ἔχει νὰ προσφέρει περίθαλψη, ἀγάπη καὶ ἐξυπηρέτηση σὲ συνανθρώπους μας, τῶν δύο φύλων, κατὰ προτεραιότητα σὲ ἄτομα μὴ δυνάμενα νὰ αὐτοεξυπηρετηθοῦν, κατάκοιτα ἢ χρονίως πάσχοντα, κυρίως ἐκ τοῦ χώρου τῆς Βοιωτίας.

Ἄρθρο 2

Τὸ ἴδρυμα τοῦτο, ποῦ τελεῖ ὑπὸ τὴν ἄμεσο ἐξάρτηση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, στεγάζεται σὲ ἰδιόκτητο κτίριο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ διοικεῖται ὑπὸ πενταμελοῦς συμβουλίου.

Ἄρθρο 3

Πρόεδρος τοῦ ιδρύματος εἶναι ὁ ἐκάστοτε Μητροπολίτης Θηβῶν καὶ Λεβαδείας ἀναπληρούμενος ἀπὸ τὸν νόμιμο ἀναπληρωτὴ του. Τὰ ἄλλα τέσσερα μέλη διορίζονται ἀπὸ τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο με πρόταση τοῦ Μητροπολίτου διὰ θητεία τριῶν ἐτῶν, δυναμένη νὰ ἀνανεωθῇ. Ἡ ὑπηρεσία ὄλων εἶναι τιμητικὴ καὶ ἄμισθη.

Ἄρθρο 4

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο συγκαλούμενο με πρόσκληση τοῦ Σεβασμιωτάτου, ἀποφασίζει ἐπὶ παντὸς ζητήματος ποῦ ἀφορᾷ στὴν ὀργάνωση καὶ λειτουργία τοῦ ιδρύματος, στὴν πρόσκτηση καὶ διαχείριση τῆς περιουσίας αὐτοῦ. Συντάσσει καὶ ψηφίζει τὸν ἐτήσιο προϋπολογισμό καὶ ἀπολογισμό ἐσόδων καὶ ἐξόδων, ὁ ὁποῖος ὑποβάλλεται πρὸς ἔλεγχο καὶ ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο. Ὁμοίως ἀποφασίζει ἐπὶ τῶν αἰτήσεων εἰσαγωγῆς τῶν τροφίμων ὡς καὶ ἐπὶ παντὸς θέματος ἀποβολῆς αὐτῶν, ὅταν κρίνεται ἀναγκαῖον.

Ἄρθρο 5

Ὁ Πρόεδρος τοῦ ιδρύματος ἢ ὁ νόμιμος αὐτοῦ ἀναπληρωτὴς ἐκπροσωπεῖ τὸ ἴδρυμα ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων καὶ πάσης ἄλλης ἀρχῆς δημοσίας ἢ μὴ καὶ παντὸς φυσικοῦ ἢ νομικοῦ προσώπου καὶ ὑπογράφει τὰ πάσης φύσεως ἔγγραφα καὶ συμβάσεις.

Ἄρθρο 6

Τὰ τοῦ προσωπικοῦ ρυθμίζονται ἀπὸ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο κατὰ τὰ προβλεπόμενα ἀπὸ τοὺς νόμους καὶ τίς ἀνάγκες τοῦ ιδρύματος.

Ἄρθρο 7

Τὸ ἴδρυμα ἔχει δική του σφραγίδα ποῦ φέρει τὸν τίτλον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τὴν προσωναμίαν τοῦ ιδρύματος καὶ εἰς τὸ κέντρο σταυρό.

Ἄρθρο 8

Ἡ εἰσαγωγή στὸ ἴδρυμα γίνεται κατόπιν αἰτή-

σεως τοῦ ἐνδιαφερομένου ἢ τῶν οἰκείων του, συνοδευμένης καὶ ὑπὸ τῶν ἐξῆς δικαιολογητικῶν:

α) πιστοποιητικοῦ γεννήσεως καὶ οἰκογενειακῆς καταστάσεως.

β) πιστοποιητικοῦ ὑγείας, ὅτι δὲν πάσχει ἀπὸ μεταδοτικὸ νόσημα.

γ) ἐκθέσεως τῆς κοινωνικῆς λειτουργοῦ περι τῆς ἀναγκαιότητος εἰσαγωγῆς.

Ἐπὶ τῆς αἰτήσεως ἀποφασίζει τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο.

Ἄρθρο 9

Ὅταν ὁ τρόφιμος εἶναι ἄπορος διαμένει εἰς τὸ ἴδρυμα δωρεάν. Ὅταν ἔχει οἰκονομικοὺς πόρους ἐνισχύει τοῦτο κατὰ τὴν κρίση τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου. Εἰς περίπτωσιν ποῦ ὁ τρόφιμος συνταξιοδοτεῖται, τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο ἀποφασίζει περὶ τοῦ ποσοῦ τῶν τροφείων αὐτοῦ.

Ἄρθρο 10

Πόροι τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

α) Οἰκονομικὲς ἐνισχύσεις Ἱερῶν Μονῶν καὶ Ἱερῶν Ναῶν.

β) Ἐπιχορηγήσεις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

γ) Δωρεές, κληρονομίες, εἰσφορὲς τῶν τροφίμων.

δ) Ἐσοδα ἀπὸ τὴν ἀξιοποίηση κληρονομημένης περιουσίας.

ε) Κρατικὲς ἐνισχύσεις, Ἰδρυμάτων, νομικῶν καὶ φυσικῶν προσώπων.

Ἄρθρο 11

Ὅλα τὰ γραμμάτια εἰσπράξεως καὶ τὰ ἐντάλματα πληρωμῶν ὡς καὶ κάθε τι ποῦ ἀφορᾷ στὴ διαχείριση τοῦ ιδρύματος ὑπογράφονται ἀπὸ τὸν Πρόεδρο.

Ἄρθρο 12

Ὁ Κανονισμὸς αὐτὸς δύναται νὰ τροποποιηθῇ κατὰ τὴν κρίση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου με ἀπόφασή του σὲ συνεδρία στὴν ὁποία θὰ συμμετέχει καὶ ὁ Πρόεδρος.

Λεβάδεια 31-5-1989

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Ἱεράνωμος

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΑΛΚΙΔΟΣ

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Σ 489

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν:

Τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 4, 5 καὶ 6 τῆς ὑπ' ἀριθμ. 46 Κανονιστικῆς Διατάξεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Διοικήσεως,

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ "ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,, ΕΤΟΥΣ ΞΣΤ' (1989)*

ΕΟΡΤΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν Σεραφείμ, Πρὸς τὸν Οἴκουμ. Πατριάρχην ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις, σ. 4. — Τοῦ ἀύτοῦ, Ἐπὶ τῷ Πάσχα, σ. 258.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Ποιμαντικὴ Ἐγκύκλιος Χριστουγέννων, τοῦ Μακ. Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν Σεραφείμ, σ. 3. — Οἴκουμ. Πατριάρχου Δημητρίου, Πατριαρχικὴ ἀπόδειξις ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις, σ. 5. — Ἐγκύκλιος 2488 πρὸς τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν Λαὸν (διὰ τὸ δημογραφικὸν πρόβλημα), σ. 149. — Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν Σεραφείμ, Γιὰ τὴν 400ῆ ἐπέτειο ἀπὸ τὴν κοίμηση τῆς ἁγίας Φιλοθέης τῆς Ἀθηναίας, σ. 152. — Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν Σεραφείμ, Πασχάλιος ποιμαντορικὴ ἐγκύκλιος, σ. 257. — Οἴκουμ. Πατριάρχου Δημητρίου, Πατριαρχικὴ ἀπόδειξις ἐπὶ τῷ Πάσχα, σ. 259.

ΝΟΜΟΙ — ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ — ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Νόμος 1811/88: «Κύρωση τῆς σύμβασης παραχώρησης στὸ Δημόσιο τῆς δασικῆς καὶ ἀγροτολιβαδικῆς περιουσίας τῶν ἱερῶν Μονῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ποὺ συμβάλλονται στὴ σύμβαση αὐτῆ», σ. 12 καὶ 1 ἐξ. παραρτήματος ὑπ' ἀρ. 2/1.2.89 τεύχους. — Κανονισμὸς 38/1988, σ. 10 (παραρτήματος). — Κανονισμὸς 39/1988, σ. 11 (παραρτήματος). — Κανονισμὸς 40/1988, σ. 12 (παραρτήματος). — Κανονισμὸς 41/1988, σ. 14 (παραρτήματος). — Κανονισμὸς 42/1988, σ. 15 (παραρτήματος). — Κανονισμὸς 43/1988, σ. 17 (παραρτήματος). — Κανονισμὸς 44/1988, σ. 18 (παραρτήματος). — Πράξεις συστάσεως ἐκκλησιαστικῶν Ἱδρυμάτων, σ. 20

(*) Τὸν πίνακα τῶν Περιεχομένων κατήρτισεν ὁ Εὐάγγελος Π. Λέκκος.

Διαχειρίσεως καὶ Λειτουργίας τοῦ ἐν Προκοπίῳ Εὐβοίας Ἱεροῦ Προσκυνήματος «ΕΥΑΓΓΕΣ ΙΔΡΥΜΑ Ο ΟΣΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΡΩΣΣΟΣ»

Ἀποφασίζομεν

Διορίζομεν τακτικὸν μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ὡς ἄνω Εὐδαγοῦς Ἱδρύματος τὴν κ. Μαγδαληνὴν Ἀναστ. Καμπούρη, δικηγόρον, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποβιώσαντος Ἀναστ. Καμπούρη.

ἐξ. (παραρτήματος). — Κανονισμὸς 45/1989, σ. 342. — Πράξεις συστάσεως ἐκκλησιαστικῶν Ἱδρυμάτων, σ. 345, 472, 693, 617. — Κανονισμὸς 46/1989, σ. 526.

ΚΥΡΙΑ ΑΡΘΡΑ

(Τοῦ Διευθυντοῦ Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου).

Ἑλληνορθόδοξη ἀκτινοβολία τῆς Βοστώνης, σ. 6, 62. — 15ετῆς Ἀρχιεπισκοπικὴ Διακονία, σ. 49. — Ἡ πνευματικὴ παράδοσις τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, σ. 82. — Γενετήσιος ἀγωγή, σ. 145. — Προϋποθέσεις τῆς γενετησίου ἀγωγῆς, σ. 177. — Σταυρώσιμον καὶ ἀναστάσιμον Πάσχα, σ. 209. — Μνημόνιον τοῦ περιεχομένου τῆς γενετησίου διαπαιδαγωγήσεως, σ. 210, 260, 306, 353, 385. — Τὸ ἀνθρωπολογικὸν νόημα τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου, σ. 305. — Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, σ. 433. — Ἡ ἐπιδιώξις τῆς ἐθνικῆς συμφιλώσεως, σ. 481. — Γνωρίσματα ἀληθοῦς ἐθνικῆς συμφιλώσεως, σ. 529. — Ἡ Χριστιανικὴ «καταλλαγὴ» ὡς προϋπόθεσις τῆς ἐθνικῆς συμφιλώσεως, σ. 561. — Ἐκκλησία καὶ Γαλλικὴ Ἐπανάστασις, σ. 593. — Ἡ «διακήρυξις τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ πολίτου», σ. 625. — Χριστιανικὴ ἀνθρωπολογία καὶ ἀνθρώπινα δικαιώματα, σ. 657.

ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ

Ἰ. Μ. Χατζηφώτη, Ἡ ἐπίσημος ἐπίσκεψις τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ.κ. Παρθενίου εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος (27.1. — 1.2.1989), σ. 81 καὶ 87-126.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

Προκαταρκτικὸς Πίναξ, σ. 126, 566.

ΕΚΛΟΓΑΙ, ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑΙ, ΕΝΘΡΟΝΙΣΕΙΣ ΝΕΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ

Τοῦ Μητροπολίτου Ἄρτης Ἰγνατίου, σ.

Ἡ θητεία τοῦ ἐν λόγῳ διοριζομένου μέλους λήγει ὡς καὶ ἡ τοιαύτη τῶν λοιπῶν μελῶν τοῦ Δ. Συμβουλίου τὴν 30ὴν Σεπτεμβρίου 1991.

Ἡ ἰσχὺς τῆς παρουσίας ἀρχεταί ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς της εἰς τὸ Δελτίον ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ.

Χαλκίδα 4 Σεπτεμβρίου 1989

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ο ΧΑΛΚΙΔΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

220. — Τοῦ Μητροπολίτου Λήμνου Ἱεροθέου, σ. 225. — Τοῦ Μητροπολίτου Μυτιλήνης Ἰακώβου, σ. 276. — Τοῦ Μητροπολίτου Λαρίσης καὶ Τυρνάβου Δημητρίου τοῦ Δ', σ. 602, 641.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Μητροπ. Γρεβενῶν Σεργίου, Ἡ Ἱ. Μονὴ τοῦ Ὁσίου Νικάνορος καὶ τὸ Κεϊμηλιοφυλάκιον αὐτῆς, σ. 28, 56, 153, 180, 214, 312, 359, 390, 438, 489, 534, 570, 637, 661. — Βασ. Ν. Ἀναγνωστοπούλου, Τὸ διορθόδοξο καὶ διαχριστιανικὸ ἔργο τοῦ Οἴκου. Πατριαρχεῖο (1923-1987) καὶ ἡ συμβολὴ σ' αὐτὸ τῆς Θεολ. Σχολῆς Χάλκης, σ. 36, 66, 132, 160, 185. — Τὸ Στ' Διεθνὲς Συμπόσιον τοῦ ἁγ. Νικολάου καὶ τὸ προσκύνημα στὸν τάφο τοῦ Ἁγίου (Ἀττάλεια - Μύρα, 3-7.12.1988), σ. 127, 162. — Πεπραγμένα (1985-88) τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Καρθαγένης, σ. 129. — Ἰω. Φ. Ἀθανασοπούλου, Ὁ Χριστιανουπόλεως ἅγιος Ἀθανάσιος καὶ ἡ περὶ αὐτοῦ ὑμνογραφία, σ. 164, 193, 239, 331. — Ἰωάννου Δ. Δρούλια, «Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον» Ἰω. Σακελλαρίδη, σ. 241, 288. — Μητροπ. Γρεβενῶν Σεργίου, «Ὡς μαχηταὶ δραμοῦνται», σ. 268. — Κων. Ξενογιάννη, Ἡ τράπεζα τῆς βυζ. Μονῆς ἁγίων Τεσσαράκοντα μαρτύρων Σπάρτης, σ. 419, 456, 498, 540. — Ἰωάννου Ζ. Οἰκονομίδη, Ἡ Ἐκκλησία ὡς ἐνοποιὸς δύναμις τοῦ Ἑλληνισμοῦ (κατὰ τὸν Σπ. Ζαμπέλιο), σ. 458, 501, 544, 582. — Σπυρ. Ν. Περιστέρη, Κων. Ψάχος, σ. 465, 505. — Μητροπ. Ζιχνῶν Σπυρίδωνος, Ἡ Ἁγ. Γραφὴ ἀποδεικνύει τὴν ἑλληνικότητα τῆς Μακεδονίας, σ. 567, 598, 631, 660. — Βλασίου Φεϊδᾶ, Μεθοδολογικὰ προβλήματα τῆς Συνόδου Φερράρας - Φλωρεντίας, σ. 572, 599, 639, 668. — Ἀρχιμ. Δωρ. Πολυκαυδριάτη, Ὁ Σύρος Ἀθανάσιος Λεβεντόπουλος (1885 - 1929), σ. 676.

ΔΟΓΜΑΤΙΚΑ — ΚΑΝΟΝΙΚΑ

Μητροπ. πρ. Παραμυθίας Τίτου, Πρακτικὰ τοῦ Φροντιστηρίου τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου ἐν τῇ Θεολ. Σχολῇ 1934-35, σελ. 30, 58, 157, 183. — Μητροπ. Σηλυβρίας Αἰμιλιανοῦ, Ὁφελοῦν σχίσματα καὶ αἱρέσεις; σ. 33. — Λάμπρου Κ. Σκότζου, Ἡ εἰς Ἄδου κάθοδος τοῦ Κυρίου, σ. 244, 293. — Παν. Ι. Μπούμη, Ἡ θ. Λειτουργία Ἰω. τοῦ Χρυσοστόμου (ἡ μαρτυρία τοῦ λβ' κανόνος τῆς Πενθέκτης), σ. 282. — Ἰωάννου Καρμίρη, Ὁ Μητροφάνης Κριτόπουλος καὶ αἱ σχέσεις του πρὸς τοὺς Διαμαρτυρομένους, σ. 396, 445. — Τοῦ αὐτοῦ, Αἱ ὀρθόδοξοι δηλώσεις εἰς διασκέψεις καὶ συνέδρια τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως, σ. 491, 536.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

Μητροπ. Κορίνθου Παντελεήμονος (μεταγλώττιση), Μιὰ μικρὴ διατριβὴ ποὺ δείχνει πῶς ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου δημιουργήθηκε κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωση τῆς Ἁγ. Τριάδας, σ. 21. — Μητροπ.

Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἀντωνίου, Ἡ πολιτεία ἐν τῇ ἱερᾷ Ἀποκαλύψει Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, σ. 26, 52. — Γ. Ε. Παπατζανάκη, Ἡ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου καὶ αἱ ἀνθρωπολογικαὶ αὐτῆς συνέπειαι κατὰ τὸν Ἀπ. Παῦλον, σ. 237, 291, 329.

ΛΟΓΟΙ — ΟΜΙΛΙΑΙ — ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Ἡλία Β. Οἰκονόμου, Ὁρθοδοξία καὶ Οἰκολογία, σ. 188, 231, 280, 323. — Μητροπ. Θήρας Παντελεήμονος, Τὸ δημογραφικὸν πρόβλημα, σ. 217, 270, 319. — Ἀρχιμ. Ἱεροθέου Βλάχου, Παραδοσιακὴ Κατήχηση, σ. 235, 284, 327, 366, 406. — Μητροπ. Φλωρίνης Ἀύγουστίνου, Ἀγὼν κατὰ τοῦ ὕλισμοῦ καὶ τοῦ ἀθεϊσμοῦ τῶν ἡμερῶν μας, σ. 264. — Μητροπ. Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Ἱερωνύμου, Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, σ. 315. — Νικ. Π. Μπρατσιώτη, Ἡ ὀνομαστικὴ ἑορτὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἑορτὴ τῆς βαθυτέρας αὐτοσυνειδησίας αὐτῆς, σ. 320, 364, 402, 446. — Κων. Γ. Μπόνη, Ἐρμίου (ἢ Ἐρμείου) φιλοσόφου, «Διασυρμὸς τῶν <ἔξω> φιλοσόφων», σ. 361, 399. — Μητροπ. Θήρας Παντελεήμονος, Παναγία ἡ Θεοσκέπαστη (πολιοῦχος Ἄνδρου), σ. 393, 441. — Ἀρχιμ. Παντ. Καλακίδη, Τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγ. Δημητρίου κατὰ τὸν ἅγιον Εὐστάθιον Θεσ/νίκης, σ. 409. — Ἀρχιμ. Ἱεροθέου Βλάχου, Ἐκκλησιαστικὴ παρέμβαση, σ. 494. — Τὸ Δ' Θεολογικὸ συνέδριον τῆς Ε.Θ.Ε.Β.Ε., σ. 510, 549, 580. — Ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Δικαστικῶν, σ. 665. — Ἀρχιμ. Ἀλεξίου Βρωῶνη, Προσφώνησις πρὸς τὸν ἱερὸν Κλήρον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, σ. 671.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Μητροπ. Δράμας Διονυσίου, Τὸ ἄγχος τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου καὶ ἡ ἀπουσία τῆς πίστεως, σ. 23. — Βράβευσις τοῦ περ. «Ἐκκλησία» ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, σ. 54. — Ἰωάννου Κορνάρου, Τὸ Τμῆμα Ποιμαντικῆς τῆς Θεολ. Σχολῆς Ἀθηνῶν γὰρ τῆ Β. Ἠπειρο, σ. 135. — Ἡ ἀπονομὴ τοῦ ὄφφικίου τοῦ Ἀρχοντος Διδασκάλου τοῦ Εὐαγγελίου εἰς τὸν κ. Κων. Μπόννην, σ. 273. — Μητροπ. Κορίνθου Παντελεήμονος, Ἐπιστολὴ ἐσωτάτης συμβουλῆς, σ. 309, 356, 387, 434, 486, 532, 564, 596, 628. — Πρωτ. Γ. Ε. Μαρνέλλου, Ἡ ἰδέα (νέος ἄνθρωπος) στὴν «κοσμικὴ» παιδαγωγικὴ καὶ τὸ χρέος τοῦ Χριστιανισμοῦ, σ. 368, 411, 452. — Λάμπρου Σκότζου, Ἡ παρουσία καὶ τὸ ἔργο τοῦ Παρακλήτου στὴν Ἐκκλησία, σ. 371. — Ἀρχιμ. Νικ. Ι. Πρωτοπαπᾶ, «Νενίκηθη τῆς φύσεως οἱ ἔροι ἐν σοὶ Παρθένη Ἀχραντε», σ. 450. — Δημ. Ν. Παπαθανασοπούλου, Ὁρθοδοξία καὶ νεοελληνικὴ ταυτότης, σ. 462, 503, 546. — Ἡ Δ. Ι. Σύνοδος τῆς 133ης περιόδου (1.9.89-31.8.90), σ. 484. — «Πρόσωπο πρὸς πρόσωπο», σ. 509. — Ι. Μ. Χατζηφώτη, Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ οἰκολογικὸ πρόβλημα, σ. 577, 605, 644, 683.

— Μητροπ. Δημητριάδος Χριστοδούλου, Ἔτος 1992: Ἐμπρὸς στὸν κίνδυνο τῆς πνευματικῆς μας ἀλλοτριώσεως, σ. 635.

ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Βολοκολάμοσ κ. Πιτιρίμ στὴν Ἀθήνα, σ. 38. — Ἐπισκ. Δωδώνης Χρυσόστομου, Ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἀθηνῶν κοντὰ στοὺς χειμαζομένους Ἀρμενίους, σ. 60. — Ἡ ἐπίσημος ἐπίσκεψις τοῦ Μακ. Ἀλεξανδρείας κ. Παρθενίου εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν Φινλανδίας (21-25.5.89), σ. 415, 466. — καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Σερβίας, σ. 425.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑΙ

Ἀρχιμ. Ἰακώβου Παπαθανασίου - Γκίνη, Ὁ Λαρίσης καὶ Τυρνάβου Σεραφεῖμ (1931-13.9.1989), σ. 574.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ κρίσις. — 25ετηρὶς Ἀρχιερατείας τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, σ. 40. — «Ἱερωτάτη Παρακαταθήκη». — Ὁρθοδοξία καὶ Ἡνωμένη Εὐρώπη, σ. 41. — «Ἡ καμπάνα τῆς Ὁρθοδοξίας στὴν Ἀφρική». — Ἐπὶ τῇ 25ετηρίδι τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἰ. Μητροπόλεως Γερμανίας, σ. 42. — «Καὶ τῶν ψυχικῶν ἀρρωστημάτων ἐπινοεῖ τὴν διόρθωσιν», σ. 43. — Ἡ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἐπίσκεψις τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. — Ὁ τάφος τοῦ Ἀποστ. Βαρνάβα. — «Τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι», σ. 68. — Ἡ ἐξ Ἑλλάδος βοήθεια πρὸς τοὺς σεισμοπλήκτους Ἀρμενίους. — Ἰδρυμα ἀντιμετωπίσεως τοῦ Δημογραφικοῦ προβλήματος. — «Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν ἓνα ἔθνικὸ θέμα», σ. 69. Ἐξήκοντα πέντε ἔτη προσφοράς, σ. 70. — «Ἐλευθερία καὶ Δημοκρατία». — Δικαιοσύνη καὶ Δικασταί. — Ὑποβάθμισις τοῦ ἑορτασμοῦ, σ. 136. — Λόγος πίστεως καὶ μαρτυρίας. — Κραυγὴ διαμαρτυρίας. — Ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 75 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς αὐτονομίας τῆς Β. Ἠπείρου, σ. 137. — Κληρικολαϊκὸν Συνέδριον ἐν τῇ Ἰ. Μητροπόλει Ἀττικῆς. — Τὸ ζήτημα ἐνοποιήσεως τῆς Εὐρώπης, σ. 167. — Ἀνάγκη ἀποκαταστάσεως τῆς ἠθικῆς τάξεως. — Λάθη εἰς τὴν θεωρίαν καὶ ἀποτυχία εἰς τὴν πράξιν. — Ἡ ἀντιμετώπισις τῶν ψυχικῶν προβλημάτων τῶν στρατιωτῶν, σ. 168. — «Ναὶ στὴν ἠθικὴ, ὄχι στὸ εἶτζ», σ. 169. — Εἰς τοὺς 89,4 μεγακύκλους τῶν FM., σ. 197. — Ἐπὶ τῇ 40ετηρίδι. — Προβολὴ τῶν Διδασάλων τοῦ Γένους. — Ἡ ἀξία τῆς νηστείας, σ. 198. — Ὡραῖον παράδειγμα. — «Ἐβδομάς Ὁρθοδόξου Οἰκοδομῆς καὶ Μαρτυρίας» ἀφιερωμένη εἰς τοὺς νέους. — Ἀξιό-

λογος ἀπόφασις τῆς Ἐπιτροπῆς ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τοῦ Ο.Η.Ε., σ. 199. — Πρὸς τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδον. — Ἐλπιδοφόροι δηλώσεις. — Ἐκκλησία καὶ Πολιτικὴ, σ. 246. — Παραβιάσεις ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. — Ὄρθοδοξος καὶ πολιτικὸς γάμος, σ. 247. — «Μήνυμα αἰσιοδοξίας». — Ἡ σημασία τῆς Ἀναστάσεως, σ. 295. — Ἐξαίρεσις μοναδικὴ εἰς τὸν κόσμον. — Ἀθεϊσμοῦ συνέπειαι. — Ἐθελοντικῆς αἰμοδοσίας ἔπαινος, σ. 296. — Ψυχοθεραπευτικὴ διαδικασία. — «Βιοπολιτικὴ», σ. 297. — «Ἔτος Ἀρχιεπισκόπου Δαμασκηνοῦ». — Χρυσοῦν Ἰωβηλαῖον, σ. 334. — Ἐορταστικαὶ ἐκδηλώσεις καὶ συγχαρητήριοι εὐχαί, σ. 335. — «B. Ἡπειρος — Ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός». — Ἀναμφισβήτητος ἐπαναβεβαίωσις. — Κινητοποιήσις ἐξ ἐκκλησεως — καταγγελίας, σ. 336. — «Αὐτοάγαθον καὶ πηγὴ ἀγαθότητος», σ. 374. — «Σεισμικὰ σημεῖωματα». — Νέαι λαμπραὶ σελίδες. — Νέα εὐγλωττος καταγγελία, σ. 375. — Ἐλπιδοφόροι δηλώσεις, σ. 376. — Ἡ Ἐκκλησία διὰ τῶν αἰῶνων ἢ κατ' ἐξοχὴν «Κοινωνία». — «ὑπέρτατο χρέος ἔθνικὸ καὶ ἐκκλησιαστικόν». — Ὁρθοδοξία καὶ Ἡνωμένη Εὐρώπη, σ. 422. — Νουθεσία καὶ ὄραματισμοί. — «Συνεχῆς Πορεία πρὸς τὸν ἄλλο». — Ἀντέλληνες... ὑπὲρ τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν, σ. 423. — Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Σερβίας, σ. 468. — «Homo liturgicus». — Τὰ περὶ Παιδείας προγράμματα. — Τὸ ἐκκλησιαστικὸν Πλήρωμα, σ. 469. — Τὸ νεωτεριστικὸν δὲν σημαίνει πρόοδον. — «Ἐπὶ τὰ πρόσω» καὶ «ἐπὶ τὰ ὑψηλά», σ. 470. — Χριστιανικὸν ἦθος ἐν Κοινοβουλίῳ. — Συνεχιστὴς τῶν παραδόσεων τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, σ. 512. — Διαπιστώσεις Ρώσου Ἀρχιεπισκόπου. — Εὐγλωττος καταγγελία, σ. 513. — Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀγωγή ἐνώπιον τοῦ 1992, σ. 551. — Διὰ τὴν ἀνακαίνισιν τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας. — Διὰ μίαν ἀκόμη φοράν διεφεύθησαν αἱ προβλέψεις τοῦ Μάρξ. — Ἀναγκαῖα ὁ πνευματικὸς ἐξοπλισμὸς καὶ ἡ ἠθικὴ θωράκισις, σ. 552. — Προσωπογραφία Παναγ. Μπρατσιώτου, σ. 553. — Ὁ πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἀναγκαιότητος τῆς Ὄρθοδοξίας. — Ἡ Ἁγία Γραφὴ ἀποδεικνύει τὴν ἐλληνικότητα τῆς Μακεδονίας, σ. 585. — Ἐπὶ τῇ ἱερᾷ μνήμῃ τοῦ Ἐθνομάρτυρος Αἰμιλιανοῦ. — Ἀνέγερσις ὀρθοδόξων ἐλληνικῶν ἱ. ναῶν ἐν Δυτ. Γερμανίᾳ. — Τιμητικὴ διάκρισις διὰ πολυτιμον προσφοράν, σ. 586. — Ἐνδιαφέρον διὰ τὴν διοίκησιν τῶν ἐπιχειρήσεων. — Ταπεινώνουν τὴν γυναικεῖαν προσωπικότητα, σ. 587. — Τεσσαράκοντα ἔτη ἀρχιερατικῆς διακονίας. — Παραθεωρεῖται ὁ ακοσμοϊστορικὸς χαρακτήρ» τῆς 28ης Ὀκτωβρίου, σ. 606. — «Ἀναφορὰ εἰς μνήμην Μητροπολίτου Σάρδεων Μαξίμου». — 600ετηρὶς τοῦ Μ. Μετεώρου, σ. 607. — Δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις τοῦ πολίτου. — Περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ 8ου Παγκοσμίου Συνεδρίου Ψυχιατρικῆς, σ. 608. — Ἡ προστασία τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. — Ἡ Ὁρθόδοξος Θεολογία, σ. 646. — Προβολὴ τῆς Ὁρθοδόξιας ἐν Χαϊδελβέργη. — Ἡ Βίβλος ἐν τῇ Σοβιετικῇ Ἐνώσει. — Ἀναγ-

καία ἡ ψυχικὴ ὑγεία, σ. 647. — Ἐκ τῶν γεγονότων τῆς Ἀνατολικῆς Γερμανίας, σ. 648. — «Ἀνατολὴ ἐξ ὕψους». — Ἡ σημασία τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος, σ. 684. — Ἀπαιτοῦνται δραστικὰ κίνητρα καὶ ἐλατήρια. — Ἡ δύναμις τῆς προσευχῆς, σ. 685. — «Αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου». — Παραδείγματα ἐξελιξέων ἐκ τῆς νίκης τῆς Ἐκκλησίας, σ. 686.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Γ.Θ. Πρίντζιπα, «Δίπτυχα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος: Κανονάριον - Ἐπετηρὶς 1989, σ. 76. — Γ.Α. Χώρα, Ἀρχιμ. Τιμ. Δ. Τζιαβάρρα, Ἀντίλογος. — Προσπέλαση στὴν Ἀλήθεια, σ. 140. — Π. Β. Πάσχου, π. Μιχ. Καρδαμάκη, Κεφάλαια κατανοητικά, σ. 141. — Π. Β. Πάσχου, Ἀγιορείτου Μοναχοῦ Μωυσέως, Οἱ ἐγγαμοὶ ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας, σ. 142. — Μητροπ. Δράμας Διονυσίου, Μωυσέως Μοναχοῦ, Τὸ μήνυμα τοῦ Ἁγίου Ὁρους, σ. 201. — Εὐαγγ. Δ. Θεοδώρου, Ἰννοκεντίου ἐπισκόπου Καμτσάτκα, Ἀχνάρια πού ὀδηγοῦν στὴν Οὐράνια Βασιλεία (ἀπόδοση Μητροπ. Κορίνθου Παντελεήμονος), σ. 203. — Εὐαγγ. Γ. Διαμαντή, Ἱ. Μητρ. Καρπενησίου, Σύναξις Εὐγένιος ὁ Αἰτωλὸς καὶ ἡ ἐποχὴ του (πρακτικά), σ. 204. — Π. Β. Πάσχου, Κ.Ε. Τσιροπούλου, Ἀλφάβητο, σ. 205. — Π. Β. Πάσχου, Ἀθαν. Γ. Παραδέλη, «Ραντιεῖς με ὑσώπων», σ. 206. — Εὐαγγ. Δ. Θεοδώρου, Μητροπ. Περιστερίου Χρυσοστόμου, Quo Vadis Ἑλλαδικὴ Ὁρθοδοξία; σ. 250. — π. Γ.Δ. Μεταλληνόου, Μαρίου Π. Μπέγγου, Δοκίμια φιλοσοφίας τῆς θρησκείας — Μεταμοντερνισμὸς καὶ ἐσχατολογία, σ. 252. — Π. Β. Πάσχου, Ε.Ν. Μόσχου, Μύρο καὶ δάκρυ, σ. 252. — Εὐαγγ. Π. Λέκκου, Μητροπ. Δράμας Διονυσίου, Ἰησοῦς Χριστός, ἡ σωτηρία ἡμῶν, σ. 300. — Μητροπ. Λαοδικείας Ἰακώβου, Βασ. Θ. Σταυρίδου, Ἡ Ἱ. Θεολ. Σχολὴ τῆς Χάλκης. — Π. Β. Πάσχου, Κ. Ν. Ξενογιάννη, Μεσσηνιακὰ φωτανάματα τῶν βυζαντ. μονῶν Βουλκάνου καὶ Δημιόβης, σ. 379. — Π.Ι. Βρετάκου, Π. Β. Πάσχου, Ἀνεβαίνοντας τὸν Ἀλιάκμονα. — Π. Β. Πάσχου, Ἰδρύματος Οὐράνη, Νεοελληνικὴ βιβλιοθήκη, σ. 380. — Π. Β. Πάσχου, Ἀλεξ. Παπαδιαμάντη, Ἄπαντα (τ.Ε'), σ. 381. — Εὐαγγ. Π. Λέκκου, Μητροπ. Μεσσηνίας Χρυσοστόμου, Αἱ παιδαγωγικαὶ ἰδέαι τοῦ Κων/νου Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων, σ. 428. — Εὐαγγ. Π. Λέκκου, Μοναχοῦ Μωυσέως, Ὁ Μακάριος Γέροντας Γεώργιος Καρσιλίδης (1901-1959), σ. 428. — Π. Β. Πάσχου, Γ.Α. Ἀναγνωστοπούλου, Ἡ θ. Λειτουργία (σὲ ὅλους τοὺς ἤχους), σ. 430. — Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Μητροπ. Μεσσηνίας Χρυσοστόμου Θέμελη, Σεισμικὰ σημειώματα, σ. 554. — Χρ. Κριώνη, Παν. Κ. Χρήστου, Ἑλληνικὴ Πατρολογία, σ. 554. — Π. Β. Πάσχου, Μοναχῆς Ἀνθούσας, Ἐρημῖται τῆς Πάτμου καὶ ἐρημητήρια, σ. 556. — Π. Β. Πάσχου, Ἱω. Καμίρη, Ὁ Ὁρθόδοξο-προτεσταντικὸς Διάλογος, σ. 612. — Ἱω. Γρ. Τιμαγένη, Ἄνδρ. Φυτράκη, Ἡ σύγχρονος ὀρθό-

δοξος ἀγωγή εἰς τὴν χώραν μας καὶ τὰ προβλήματα τῆς, σ. 613. — Π. Β. Πάσχου, Ἐπισκόπου Σερβίων καὶ Κοζάνης, Ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων, σ. 651. — Ἱω. Φ. Ἀθανασοπούλου, Ἀποστ. Βαλληνδρᾶ, Ἀκολουθία τοῦ ἐν ἁγίοις ὀσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλη, σ. 652. — Μητροπ. Πέργης Εὐαγγέλου, π. Γ. Τσέτση, Ἡ συμβολὴ τοῦ Οἴκ. Πατριαρχείου στὴν ἴδρυση τοῦ Π.Σ.Ε., σ. 653. — Φ. Ν. Νικητόπουλου, Μητροπ. Περιστερίου Χρυσοστόμου, QUO VADIS Ἑλλαδικὴ Ὁρθοδοξία; σ. 680. — Μητροπ. Νικοπόλεως Μελετίου, Αἰμιλιανῶν Τιμιάδου, Ὁ ἱερός Αὐγουστίνος, σ. 688. — Π. Β. Πάσχου, Ἱ. Μητρ. Θεσσαλονίκης, Πρακτικὰ Συνεδρίου εἰς τιμὴν τῶν Νεομαρτύρων, σ. 689. — Πρωτοπρ. Ν. Σκιαδάρεση, Ἁγίου Σωφρονίου, Ἡ ὁσία Μαρία ἡ αἰγυπτία, σ. 690.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

Γρ. Θ. Σταθῆ, σ. 301.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ — ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Νέα προεδρεία στὴ Θεολογικὴ Σχολή, σ. 377. — Νέος Κοσμήτωρ στὴ Θεολογικὴ Σχολή, σ. 424. — Ζ' Μουσικολογικὴ Σπουδὴ, σ. 470. — Ἡ Ἐκκλησία εἰς τὴν Οὐγγαρίαν, σ. 590.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐρὰ Σύνδοδος, 248, 298.

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν, 71, 169, 298, 376, 514, 588.

Ἱ. Μητροπόλεις:

Ἀττικῆς, 138, 248.

Δημητριάδος, 44, 72, 170, 248, 299, 337, 515, 588.

Ἡλείας, 171.

Θήρας, 337.

Ἱερισσοῦ, 588.

Καλαβρύτων, 44, 171, 249, 299, 337, 424, 516, 609, 687.

Κερκύρας, 171.

Κορίνθου, 249, 338.

Μεσογαίας, 171.

Μυτιλήνης, 338, 687.

Ν. Ἰωνίας, 44, 172, 339, 424, 516.

Σύρου, 471.

Τρίκκης, 172, 377, 649.

Χαλκίδος, 45, 172, 300, 516, 609, 649.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ

Οἰκουμενικόν, 589, 649.

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς, 72.

Ἱ. Μητροπόλεις: Γαλλίας, 73.

Αὐστρίας, 589.

Ἀρχιεπισκοπὴ Φινλανδίας, 73.

Ἀλεξανδρείας, 425.

Ἰ. Μητροπόλεις:

Ἀζώμης, 139.

Λεοντοπόλεως, 377.

Νουβίας, 424, 610.

Ρωσσίας, 378, 427, 516, 590, 610, 687.

Σερβίας, 73, 200, 517, 611.

Βουλγαρίας, 74, 520, 649.

Ἐκκλησία Ἀρμενίας, 378.

Ἐκκλησία Πολωνίας, σ. 688.

Ἐκκλησία Γεωργίας, 688.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΙΣΜΟΣ, 75, 173, 427, 650.

ΠΑΛΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΙΣΜΟΣ, 650.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ, 75, 249, 471, 651.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Προκηρύξεις ἐκλογῆς:

Ἐφημερίων: σ. 45, 46, 77, 78, 79, 143, 174, 175, 253, 254, 302, 303, 304, 340, 341, 382, 431, 432, 472, 521, 523, 524, 525, 559, 560, 591, 614, 615, 616, 655, 693.

Διακόνων: σ. 45, 46, 47, 78, 80, 174, 175, 206, 254, 256, 304, 340, 341, 382, 472, 521, 524, 525, 559, 591, 592, 614, 615, 616, 655.

Ἱεροκηρύκων: σ. 382, 693.

Ἐκκλησ. ὑπαλλήλων: σ. 143, 207, 208, 253, 255, 303, 341, 382, 384, 522, 523, 591, 615.

Ἐκκλησ. Σχολῶν, σ. 432, 525, 656.

Ὑποτροφίῶν: σ. 173.

Κλήσεις κατηγορουμένων: σ. 48, 80, 144, 175, 206, 303, 340, 523, 557, 558, 590, 692.

Ἀποφάσεις Ἐκκλησ. Δικαστηρίων: σ. 47, 79, 176, 254, 256, 339, 383, 520, 521, 522, 557, 558, 655.

ΕΙΚΟΝΕΣ — ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΙ

Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ἱατρὸς τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν, σ. 2. — Ὁ Ἀμερικῆς Ἰάκωβος, ὁ Βοστώνης Μεθόδιος καὶ ὁ Ν. Ἱερσέης Σίλας, σ. 8. — Τὸ ἑλληνικὸν κολλέγιον καὶ ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ «Τιμίου Σταυροῦ» Βοστώνης, σ. 10. — Ὁ ἰ. ναὸς τοῦ «Τιμίου Σταυροῦ», σ. 11. — Ὁ Πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων μετὰ τὸν Θεοφ. Δωδώνης, σ. 60. — Ἐπισκοπεῖο Βοστώνης, σ. 63. — Ἐπισκοπικὸ Συμβούλιο Βοστώνης, σ. 64. — Καθεδρικὸς ναὸς Βοστώνης, σ. 65. — Φωτογραφικὸν ὕλικὸν ἀπὸ τὴν ἐπίσημον ἐπίσκεψιν εἰς Ἑλλάδα τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Παρθενίου, εἰς τὰς σελ. 81-125. — Ὁ Ἅρτης Ἰγνάτιος, σ. 221. — Ὁ Λήμνου Ἱερόθεος, σ. 226. — Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος Γ', σ. 277. — Διὰ τὴν Ἰ. Μονὴν ἁγ. Τεσσαράκοντα μαρτύρων Σπάρτης, εἰς τὰς σ. 420, 457, 499, 500, 541. — Ἡ Δ. Ἰ. Σύνοδος τῆς 133ης περιόδου (1989-90), σ. 484. — Ὁ Λαρίσης καὶ Τυρνάβου Σεραφεῖμ (†), σ. 574. — Ὁ Λαρίσης καὶ Τυρνάβου Δημήτριος ὁ Δ', σ. 602.

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΟΠΤΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης ΑΝΤΩΝΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ομότ. Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Α) Ἐσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

Β) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 20 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐδαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Χριστιανικὴ ἀνθρωπολογία καὶ ἀνθρώπινα δικαιώματα.

Μητροπ. Ζιχνῶν Σπυρίδωνος, Ἡ Ἀγία Γραφή ἀποδεικνύει τὴν ἑλληνικότητα τῆς Μακεδονίας.

Μητροπ. Γρεβενῶν Σεργίου, Ἡ Ἰ. Μονὴ τοῦ Ὁσίου Νικάνορος καὶ τὸ νεομνησολογικόν Ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας εἰς τὴν ἐορτὴν τῶν Δικαστικῶν.

Βλασίου Ἰω. Φειδᾶ, Μεθοδολογικὰ πρόβληματα τῆς Συνόδου Φερράρας - Φλωρεντίας.

Ἀρχιμ. Ἀλεξίου Βρωῶν, Προσφώνησις πρὸς τὸν ἱερόν Κλήρον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Ἀρχιμ. Δωροθέου Πολυκανδριώτη, Ὁ Σύρον Ἀθανάσιος Λεβεντόπουλος (1885 - 1929).

Φ. Ν. Νικητοπούλου, «QUO VADIS Ἑλληνικὴ Ὀρθοδοξία;», ἡ ὁ προβληματισμὸς ἐνὸς Ἐπισκόπου.

Ι. Μ. Χατζηφώτη, Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ οἰκολογικὸ πρόβλημα.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Παράρτημα.

Κανονισμοί.

Περιεχόμενα τόμου 1989.

Οἱ κατὰ τὸ ἔτος 1989 συννεργάται.

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ”

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ο ΣΙΣΑΝΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΟΜΟΤΙΜΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΟΙ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1989 ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΤΗΣ «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ»

† Η Α.Θ.Π. Ο ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

† Η Α.Θ.Μ. Ο ΑΡΧΙΕΠ. ΑΘΗΝΩΝ ΣΕΡΑΦΕΙΜ

† Ο ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

† Ο ΔΡΑΜΑΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ο ΦΛΩΡΙΝΗΣ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ

† Ο ΣΙΣΑΝΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

† Ο ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

† Ο ΓΡΕΒΕΝΩΝ ΣΕΡΓΙΟΣ

† Ο ΘΗΒΩΝ ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

† Ο ΘΗΡΑΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

† Ο Πρ. ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ ΤΙΤΟΣ

† Ο ΣΗΛΥΒΡΙΑΣ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ

† Ο ΔΩΔΩΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ο ΚΑΝΩΠΟΥ ΦΙΛΗΜΩΝ

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΚΑΡΜΙΡΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΜΠΟΝΗΣ

ΒΛΑΣΙΟΣ ΦΕΙΔΑΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΜΠΡΑΤΣΙΩΤΗΣ

ΗΛΙΑΣ Β. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ι. ΜΠΟΥΜΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Ν. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΡΧΙΜ. ΙΕΡΟΘΕΟΣ ΒΛΑΧΟΣ

» ΑΔΕΞΙΟΣ ΒΥΡΩΝΗΣ

» ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ΚΑΛΠΑΚΙΑΗΣ

» ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ - ΓΚΙΝΗΣ

» ΔΩΡΟΘΕΟΣ ΠΟΛΥΚΑΝΔΡΙΩΤΗΣ

» ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ

ΠΡΩΤΟΠΡ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ε. ΜΑΡΝΕΛΛΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Φ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΔΡΟΥΛΙΑΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΔΕΚΚΟΣ

Φ. Ν. ΝΙΚΗΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν. ΞΕΝΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Ζ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΗΣ

ΔΗΜ. Ν. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ε. ΠΑΠΑΤΖΑΝΑΚΗΣ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ Α. ΠΕΡΙΣΤΕΡΗΣ

ΔΑΜΠΡΟΣ Κ. ΣΚΟΝΤΖΟΣ

Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗΣ